

Evangelio según Mateo

Jesucristo roy pjłú ěre, e jyã tara Mateorë

Kjibokwo ěre sorë

Domer shäng kjłara ko Mateo. E kowëba Leví bakoe. E judío. Dënashko ga e dbur tōngga Roma so kong. Pjłara ga sōk ba pak lishko ga rokara Jesúsdë opping ba tjok. Kuya ga to jek ba tjok, beno shäng ba oppingga shara. E irgo ga öötong beno shäng ba oppinggaga dogło sak kjwara kjingsho pjök (12) lı kjłarayo bakoe.

Eshko dbaryo ga judıoga löng no pjłuyo iche le Sbörë lı koshë, gueniyo e Jesús miydara ararë llëme. E kjışhko ga Jesús wolono, ga woshara Sbörë irōng obi irgo ga kjibokwo ěre tara Mateorë. Llëbo ina, kura om go lı jyã tara beno lok kjibokwo ěre go, ber judıoga uunkong kong wlo. Woyde ga kjibokwo ěre go ga miyde lok ga koshe löng lı, e Jesús om go.

Jesucristo data, kjokë, tjłapgaga tek dënashko dwayo

- 1** ¹Jesucristo, e David tjëyo, Abraham tjëyo bakoe. Ěre ba data, ba kjokë, ba tjłapgaga tek dënashko dwayo, e kjibokwoyo.
- ²Abraham, e Isaac data.
Isaac, e Jacob data.
Jacob, e Judá data, ba shjiyga, ba lëmgga data bakoe.
- ³Judá, e Fares data, Zera data bakoe. Epga mekë ko Tamar.
Fares, e Esrom data.
Esrom, e Aram data.
- ⁴Aram, e Aminadab data.
Aminadab, e Naasón data.
Naasón, e Salmón data.
- ⁵Salmón, e Booz data. Booz mekë ko Rajab.
Booz, e Obed data. Obed mekë ko Rut.
Obed, e Isaí data.
- ⁶Isaí, e Pjłı David data.

- David, e Salomón data. Salomón mekë, e dënashko ga Urías boy.
- ⁷ Salomón, e Roboán data.
Roboán, e Abías data.
Abías, e Asa data.
- ⁸ Asa, e Josafat data.
Josafat, e Joram data.
Joram, e Uzías data.
- ⁹ Uzías, e Jotam data.
Jotam, e Acaz data.
Acaz, e Ezequías data.
- ¹⁰ Ezequías, e Manasés data.
Manasés, e Amón data.
Amón, e Josías data.
- ¹¹ Josías, e Jeconías data, ba shjiy, ba lëmga data bakoe. E dbaryoshko
ga Israel tjëyoga zanaba, söraba jek Babilonia kjokyo dbo go.
- ¹² Eshko tek lëkong ga wapga weno obi.
Jeconías, e Salatiel data.
Salatiel, e Zorobabel data.
- ¹³ Zorobabel, e Abiud data.
Abiud, e Eliaquim data.
Eliaquim, e Azor data.
- ¹⁴ Azor, e Sadoc data.
Sadoc, e Aquim data.
Aquim, e Eliud data.
- ¹⁵ Eliud, e Eleazar data.
Eleazar, e Matán data.
Matán, e Jacob data.
- ¹⁶ Jacob, e José data, María lanma. María, e Jesús mekë. Oba tjëlë ga no
pjłuyo ichara Sbörë shrono shäng İi, e Jesús.
- ¹⁷ Abraham wapga, tjërğa, tek lëkong tjwe jong David go beno wapga
öötong kop eni dogło sak kjwara kjingsho pkëng (14). David wapga,
tjërğa, tek lëkong tjwe jong Israel tjëyoga söraba jek Babilonia kjokyo dbo
go dbaryoshko beno wapga öötong kop eni dogło sak kjwara kjingsho
pkëng (14). Eshko dwayo ba wapga, tjërğa, tek lëkong tjwe jong no pjłuyo
iche İe Sbörë İi buk dbaryoshko beno wapga öötong kop eni dogło sak
kjwara kjingsho pkëng (14) bakoe.

Jesucristo bukshko dbaryo

- ¹⁸ Jesucristo, e bukshko ga eni. Kjojło shäng kjłara ko María. Domer
shäng kjłara ko José. Tjłokwo twono ëng kong, orkwosmok wıo. Gueniyo
orkwosmoydë łok İlëm obishko ga María beno shäng kjłaraso İlëm, Sbö Sëya İ.
- ¹⁹ José, e domer pjło bek, ga María rote woydë ë kong İlëme. E kjışhko ga raye

kjingtëng İlara. ²⁰Woyotİliya shärye eni İeshko ga Tİlapga parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong kİlara yoshko, ga tİİe ba kong ga «José, David tİeyo, pja orkwosmok María tjok ga bangkjrëp İİeme. Shäng kİlaraso İİem, Sbö Sëya İ. ²¹İlono ga María wa buk kİlara domer. Eshko ga koiëp Jesús. Koiëp eni, ba tİeyoga döya İİebo owa shärye İöng İi dbo dorko dwayo kİİshko» İe.

²²Shäryono eni, tİİökwo İara Tİlapgarë ba tİİökwo İaga kong dënashko İi ber İİökoyo wİo. Tİİëno beno eni:

²³«Kİogİo domer miydoydë İİem obi İi,
e ber shäng kİlaraso İİeme.

Wa buk kİlara domer, ga koiëba Emanuel.»

(Emanuel, e «Sbö shäng bi tjok» İökİo.)

²⁴⁻²⁵Josë wİİenoshko ga İİeye İara Tİlapga parkaga kjok dogo sorë İi shäryara eni, ga María wİokjrara. Gueniyo Josë pono ba tjok İİem, äär jong chida İi buk guing. Eni ga wa buk kİlara domer, ga koiara Josërë Jesús. E irgo ga beno İöng pİöyİkong.

Domerga İİebo miydë ara dbala go wİeniyo, e shrono İöng dİo wen tëm shwo İëkong dwayo

2 ¹Jesús weno buk Belén kjokyo, e Judea kjokyo obi. E dbaryo ga kjok eshko so pİİuyo ko Herodes. Eshkoshko ga domerga İİebo miydë ara dbala go wİeniyo, e tek shrono İöng Jerusalén kjokyo, dİo wen tëm shwo İëkong dwayo ga ²tİİë oba kong ga «İJudío pİİuyo weno buk kİjone? Ba dbala İnorwa, ga tjawa tek İöng ba poshrëk» İe.

³Kuya Pİİu Herodesdë ga beno sök woydë ara. Jerusalén sopga beno İöng eni bakoe. ⁴Eshko ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok İİgwekkİo tara Moisésdë İi go, e rokara pİİurë uunkong, ga tİİë ba kong İok ga «İNo pİİuyo iche İe Sbörë İi wen buk kİjone?»

⁵«E wen buk Belén kjokyo, e Judea kjokyo obi. Tara beno Sbö tİİökwo İaga tek dënashko sorë İi eni.

⁶«Belén kjokyo, pja Judá tİeyoga kjokyo obi.

Bor nopga Israel tİeyo pİİuyo wen kİlara bop kjok kİjing go.

E kİİshko ga pja tİwİö tira İİem kjok ëre kİjing goshko.»

⁷Eni ga domerga shrono dİo wen tëm shwo İëkong dwayo İi rokara pİİurë tjoksa İütshko. Ga epga kİİshko ga miydara ga dbala weno pİang İİonoshko. ⁸E irgo ga tİİë ba kong ga «Pİäy nom Belén kjokyo, ga kİjwozirwa wİëmi yötso. Wİënomi ga pİäy tek iröng, ga roy sömi bor kong, tja jek ba poshrëk bako wİo» İe.

⁹Kuya İok ga toe. Ga dbala İna weno pİang İi jek pİang ba bäm go, ga İİan äär pİang kİjwozirwa sök İi kopshko. ¹⁰Dbala İi İya İok ga beno İöng wopİİue.

¹¹Eshko ga opzrëno jek İok u İi roshko, ga kİjwozirwa İna sök ba mekë María tjok. Eshko ga kİjok tonono, ga kİjwozirwa İi poshrëra. E irgo ga dbur sho shöyİör, İİebo İö pİİëblë tİwİö ara wİeniyo, dwİo poshtikkİo İö pİİëblë, e shira, twara ba

kong ba sëngglo. ¹²E irgo ga Sbö tjǎ ba kong yoshko ga «Pjāy jek pjǎu shwo lëkong lǎme» lë. E kjǎshko ga irbo shano oblë, ga to jek lōk irōng obi ba kjokshko eni.

José töktong to jek Egipto kjokyo María, Jesús tjok

¹³Domerga li brikong irgo ga Tjǎpaga parkaga kjok dogo so weno José kong kjǎra yoshko, ga tjǎ ba kong ga «Kjwozirwa li wǎya Pjǎu Herodesdë, zrōya wlo lë. E kjǎshko ga pja kojōzong. Kjwozirwa, ba mekë, e sös na dwayo. Pjāy nom tök Egipto kjokyo. Pjāy ber löng eshko, äär jong lono lër bop kong guing» lë.

¹⁴E shkëyo ga José kojono, ga kjwozirwa, ba mekë, e söra to jek Egipto kjokyo. ¹⁵Öötong beno löng eshko, Pjǎu Herodes wolono guing. Shäryono eni, tjǎkwo lara Tjǎpagarë ba tjǎkwo laga kong dënashko li ber jǎkoyo wlo. Tjǎno beno eni: «Bor wa rokoror Egipto kjokyo dwayo.»

Herodes nopga ichono kjwozirga zrök

¹⁶Miydara Herodesdë ga jyāpgwara domerga tjwe dlō wen tēm shwo lëkong dwayo lǎrë ga iirkono ara anmoyō. Dbala weno pjang llonoshko lara domerga lǎrë ba kong kjǎshko ga nopga ichara kjwozirga domerga lu pjǎglo pjök ter lëkong löng Belén kjokyo li zrök uunkong, kjwozirga lu eni löng ba soshko li tjok bakoe. ¹⁷Eni ga tjǎkwo lara Sbö tjǎkwo laga tek dënashko so Jeremíasdë li beno jǎkoyo. Tjǎno beno eni:

¹⁸«Ramá kjokyo ga ybō pjǎk ara,

sǎr ara, kjǎshtë ara.

E Raquel,

ba wapa wolono,

ga sǎr sök ba kjǎshko,

wojekoba woyde lǎme.»

José to jek Nazaret kjokyo irōng obi María, Jesús tjok, ber löng eshko wlo

¹⁹Herodes wolonoshko ga Tjǎpaga parkaga kjok dogo so weno shäng kjǎra José kong yoshko Egipto kjokyo, ²⁰tjǎ ba kong ga «Nopga löng kjwozirwa zrök woydë kjupä li wolonoe. E kjǎshko ga pja kojōzong. Kjwozirwa, ba mekë, e sös jek na dwayo. Pjāy nom jek Israel kjokyo irōng obi» lë.

²¹Eni ga José kojono, ga kjwozirwa, ba mekë, e söra to jek irōng Israel kjokyo. ²²Gueniyo kuya ga Arquelao parkë sök Judea so pjǎuyo, ba data Herodes shtoshko ga jek eshko ga bangkjre ara. Eni ga Sbö tjǎ ba kong yoshko ga «Pjāy jek Judea kjokyo lǎme» lë. E kjǎshko ga to jek Galilea kjokyo shara. ²³Öötong eshko ga jek löng Nazaret kjokyo, ber löng eshko wlo. Shäryono eni, tjǎkwo lara Tjǎpagarë ba tjǎkwo lagaga kong dënashko li ber jǎkoyo wlo. Tjǎno beno eni: «No pjǎuyo iche Sbörë tjwe li kowëba Nazaret so.»

Juan No Waga shäng kjok dogro no ñlëmshko

3 ¹⁻²Łu to jek ara irgo ga domer weno shäng kjłara ko Juan No Waga. E jëk to shäng Judea kjok dogro no ñlëmshko, tjļë oba kong ga «Sbö ber no pjłuyo wļo ñi, e dbaryo äätoe. E kjışhko ga ñlëbo owa shäryëmi lõng ñi, e owa jļõe lõzĩ, ga rayozĩa» ñe.

³Kjibokwo tara Sbö tjļõkwo ļaga tek dënashko so Isaíasdë. Tjļëno beno eni:

«Kjok dogro no ñlëmshko ga ëbo tjļë shäng dbo go ga

“Irbo poshãryozĩ Tjļapga tjwe ñi kong.

Shãryozĩ ber beke.”»

Ëbo tjļë shäng dbo go ļara ñi, e Juan ļayde.

⁴Eshkoshko ga Juan doyë shwong sek õng jëkkļo sok kësbang zok go, dop pjrikkļo shãryak õng kwota go bakoe. Ba dļi beno sekwa, or kjļoshko so dyo bakoe.

⁵Jerusalén sopga, Judea sopga, Jordán diyo kjokyo sopga, e shrono lõng tråk ñlëm ba kuk. ⁶Eshko ga kjone kjone, ñlëbo owa shãryara ñi ñe oba uunkong bokshto. E irgo ga we Juandë jer Jordán diyo roshko.

Juan No Waga jëk to shäng kjok dogro no ñlëmshko (Mateo 3.1-4)

⁷Eshko ga nopga tjeng kjring pjök ko fariseoga, saduceoga. İya Juandë ga tjwe löng ba shwoy we wlo ga tjle ba kong ga «İPjây so dgur kjoyoe! İNopga owa shdüzlöng dbaryo döörö lishko ga pjây där İaga ërë bomi kongdo?

⁸Pjây jëk pjlo beke. Miydëba e go ga İlebo owa shäryëmi löng İi, e owa jİoe İoromi, ga rayoromi jİökoyo. ⁹İër bomi kong ga akkwo ëre ëmdë shärye Sbörë ber Abraham tjëyoga ga pjİue. E kjishko ga “Tjawa Abraham tjëyoga kjishko ga tjawa shdüya Sbörë İleme” İemi İleme. ¹⁰“Zër e” İe Sbörë shäng. Kjør botjyë pjİu İlem wİeniyo tjeng kës İi ze jek tas, dbuya iök roy, suya wlo.

¹¹»Eye, İlebo owa shärye löng İi, e owa jİoe İara, ga rayara ga wër shäng di goshko. Gueniyo ga no tjwe bor irgo kjİara. Bek wlo ga tja ba drepkwota sök wlo İlem, e tjwlo ara bor kjinmo anmoyö kjishko. Era, pjây we iök go, ga pjây go Sbö Sëya iche tjwe ber kësbang bomi tjok. ¹²Tjwe kjwle tjok, dwİa pjİoyong wlo wİeni. Dwİa pokeshko ga dwİa bo tÿya ber tjeng ba bapkwö roy. Gueniyo ba kasho İira suya iök roy. İök İi pjë jong ri ri İyado, sjer İleme» İe.

Jesús wara Juandë

¹³Jesús opshino jek Galilea kjokyo dwayo, öötong shäng Jordán diyo, Juan shängshko, we wlo. ¹⁴Gueniyo we woydë Juandë İleme. Tjle ba kong ga «Pja tek shäng bor shwoy, pja wër wlo İep, gueniyo tja waga pjarë dey» İe.

¹⁵Kuya ga tjle ba kong ga «İos ber eni guing. Shäryëy jüni, woyde Sbörë eni kjishko» İe.

Kuya ga «Jöİö» İe. ¹⁶Eni ga Jesús wara jer di roshko. Wara pjir ga Jesús opshik tëm shäng di roy dwayoshko ga kjok dogo roshwino beno oojong erä. Ga İya Jesúsdë ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono sök ba go. ¹⁷Eshko ga ybö kuraba kjok dogo dwayo, tjle ga «Bor wa İi kjwe. Kjwe woydër ara. Tja wopjİu ba tjok» İe.

Jesús tjİİna Ärë, İlebo shärye owa wlo İe

4 ¹E irgo ga Jesús söra Sbö Sëyarë jek öötong shäng kjok dogro no İlëmshko, tjİİya Ärë wlo. ²Eshko ga iono İlëm Sbö kong dbargwo sak pkëng (40), shkë dbae. E irgo ga pjİi jöng. ³Eni ga Ä jek äär shäng Jesús tjİİk, İlebo shärye owa wlo İe. Tjle ba kong ga «Pja Sbö Wa jİökoyo ga akkwo tjeng ëre posgos ber pjİung shosho suk pjir, uëp wlo» İe.

⁴Kuya ga tjle ba kong ga «Sbö tjİökwo tak pjang eni:

»“No mär dİi goshko dö İleme.

Mär tjİökwo İe Sbörë İi go bakoe”» İe.

⁵E irgo ga söra Ärë jek öötong shäng kjok zreko ko Jerusalén, Sbö u kësbang jong lishko. Eshko ga söra jem, öötong shäng Sbö u dbo go, ⁶ga tjle ba kong ga «Sbö tjİökwo tak pjang eni:

»“Ba parkagaga kjok dogo so iche Sbörë bop dë,
pja shaya ba orkwo go,
pja dre pjë akkwo go İlëm wlo.”

E kjishko ga pja Sbö Wa jlököyo ga pja optos jer na dwayo» Ìe.

⁷Kuya ga tjìe ba kong ga «Sbö tjìökwo tak pjang eni bakoe:

»“Tjlapga, bop Sbö lì tjìiy Ìlème” Ìe.

⁸E irgo ga söra Äre jem öötong shäng dlup jong kjókshko dbo go, ga kjok kjwang jikong kjrina kjrina lì pina ba kong uunkong, wolësowa Ìya wlo. ⁹Eshko ga tjìe ba kong ga «Pja kjök tok, tja poshrëp wleni ga kjok uunkong ère twër ber bop kong» Ìe.

¹⁰Kuya ga tjìe ba kong ga «Sbö tjìökwo tak pjang eni:

»“Tjlapga, bop Sbö lì poshrëmirë döe. E kolömirë döe.”

E kjishko ga Ä, pja opkjös na dwayo» Ìe. ¹¹Eni ga Ä opkiono ey dwayo ga toe. Eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so shrono lök Jesús kjimtë.

Jesús ba pak soyono

¹²Juan bängzaraba shäng no shdüzlöng uyo roshko lì roy kuya Jesúsdë ga to jek Galilea kjokyo iröng obi. ¹³Gueniyo beno sök Nazaret kjokyo Ìlème. To jek Capernaúm kjokyo, ga beno sök eshko shara. Capernaúm kjokyo, e ber buk di bäng buk kësband, shkung, so dlung kjoyo lì sor go, Zabolón tjëyoga, Neftalí tjëyoga dëna löngshko. ¹⁴Shäryono eni, tjìökwo lara ba tjìökwo laga tek dënashko so Isaiásdë lì ber jlökoyo wlo. Tjìeno beno eni:

¹⁵«Zabolón tjëyoga, Neftalí tjëyoga,

e kjokyo ber buk Jordán diyo kjwo kalëkong,

di bäng buk kësband, shkung, so dlung kjoyo ko Galilea lì kjako, nopga judío Ìlëm wleniyo löngshko.

¹⁶Kjok eshko sopga jëk löng kjok ro sī roshko wopro ga iök shjiy Ìna lök kësband kjwara.

“Nopga lì wolono tjeng pjire” Ìaraba,

gueniyo iök shjiy weno ba kong kjwara,

dlö wen tëm pjang kjok shröngto wleni.”»

¹⁷Eshko jek lëkong ga Jesús beno shäng tjìe oba kong ga «Sbö ber no pjluwo wlo lì, e dbaryo döroe. E kjishko ga Ìlëbo owa shäryëmi löng Ìi, e owa jlöe lözi, ga rayozia» Ìe.

Nopga mā shaga kjrara Jesúsdë doglō pkëng (4)

¹⁸Domer shäng kjlara ko Simón, e kowëba Pedro bakoe. Domer shäng kjlara obi ko Andrés, e Simón lëng. Epga mā shaga. Pjlara ga löng ba kjla mā shakklo dbuk Galilea di bäng buk kësband shkung, so dlung kjoyo lì roshko. Eshko ga Jesús jek shäng diksor go, ga Ìya ga domerga lì bë löng. ¹⁹Eshko ga tjìe ba kong ga «Pjāy tek bor tjok, pjāy pin wlo. Pjāy to löng mā shak ame. Pjāy iër to ber löng no töng bor kong shara» Ìe. ²⁰Kuya lök ga ba kjla rayara jekdo, ga to jek ba tjok.

²¹Jek këgo sit ga domerga löng do pjök ko Santiago, Juan. E data Zebedeo. Epga löng ba kjla mā shakklo bängyë kjoyong roshko ba data tjok. Ga Jesús jek shäng eshko ga domerga do pjök lì Ìna, ga rokara jek ba tjok, opping ba tjok wlo. ²²Kuya lök ga ba data rayara jekdo, beno sök ba kjoyong roshko, ga to jek lök Jesús tjok.

Pedro, Andrés, e rokara Jesúsdë jek ba tjok, opping ba tjok wlo (Mateo 4.19)

Jesús oba pino, swłopga poptono trāk llëme

²³Eshko ga Jesús jëk to shäng Galilea kjokyo kjok kjwang jikong. Kjok kjrina kjrina ga oba pīya judíoga syō uyo lok kjwobi li roshko. Sbō ber no pjłuyo sorë li roy pjłú le oba kong, ga oba swłō llë ara, llayo boyo bang ara, e popte. ²⁴Eni ga Jesús roy shdōktong Siria kjokyo kjok kjwang jikong, ga swłopga sökoba tjwe ba kong, no swłō llërba pogo tjok, no poglo llë bang ara, no goshko Ä sëyaga, no wopjir ä wleniyo, no dre kuga llëm wleniyo, ga poptara uunkong.

²⁵Galilea sopga, Decápolis sopga, Jerusalén sopga, Judea sopga, Jordán diyo kjok ber buk dlo wen tēm shwo lëkong li sopga, e to jek lok ba tjok ara.

Jesús tjłëno oba kong dļup go

5 ¹Iya Jesúsdë ga nopga ara ga poyono sök dļup go. Eshko ga ba oppinggaga tek shrono löng ba zlong ga ²pina. Tjłë ba kong ga

Łlëye shäryëy, shji ber wopjłú wlo

³«Ėye songe le, llëye pjłú twe Sbō kong wlo drete le ga era ber wopjłú,

Sbō ber ba pjłuyo kjışhko.

⁴Ėye slar ëë ga

era ber wopjłú,

wojeya Sbörë kjışhko.

- 5 Ëye wotöy ga
era ber wopjílú,
ílono ga kjok uunkong twe Sbörë ba kong, ber baiya wlo kjishko.
- 6 Ëye, Ìleye woyde Sbörë li shärye woydë ara, no pjli ara li dli uë
woydë wleni, no wodogro li di ië woydë wleni bako ga
era ber wopjílú,
kjimte Sbörë ba shäryë kjishko.
- 7 Ëye, oblë songe Ìe Ìyado ga
era ber wopjílú,
songe Ìe Sbörë bako kjishko.
- 8 Ëye Sbö woydë jlökoyo ba pjílúshko, Ìe kjamo go dö Ìlëm ga
era ber wopjílú,
ílono ga Sbö Ìya kjishko.
- 9 Ëye oba wlépyotkë, ber löng wopjílú ëng tjok wlo ga
era ber wopjílú,
kowe Sbörë ba wa kjishko.
- 10 Ëye shdungoba, Ìleye woyde Sbörë li shärye kjishko ga
era ber wopjílú,
Sbö ber ba pjíluo kjishko.
- 11»Pjây wlongoba, pjây shdungoba, pjây jyöyotkëba bor kjishkoshko ga
pjây ber wopjílúe. 12Eshkoshko ga pjây woydë Ìlëme. Pjây ber wopjílú dey.
Pjây äär kjok dogoshko ga pjây potjwlën ara. Dënashko ga Sbö tjlökwo
lagaga shdunaba eni bakoe.

Dlungna, iök shjiy

13»Pjây so dlungna kjoyo, nopga löng kjok ëre kjing go kong. Gueniyo
dlungna pjìë ameshko ga iëy ber pjìë ba shtoy iröng obi ga äe. Eshko ga
lìlëno ame. Dbuy ber tjeng irbo bang, shglëkoba wlo.

14»Pjây so iök shjiy kjoyo, nopga löng kjok ëre kjing go kong. U Ìok
dlup dbo go jney ga äe. 15Ìök shjiy borkey, jney Ìlëbo dorko wlo Ìlëme. Iëy
jong kjókshko dey, kälä të shjiy nopga löng ushko kjllobi li kong. 16Pjây
ber löng iök shjiy wleni. Pjây jëk löng bëy oba bokshto, Ìleye shäryëmi li
íkoba wlo, bomi Data sök kjok dogo li poshrëkoba wlo.

Kjok Ìlgwekklo tara Moisésdë

17»Tja shrono shäng kjok Ìlgwekklo tara Moisésdë li kjaga lëmi Ìlëme.
Tja shrono shäng Ìleye Ìara Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko sorë li kjaga
lëmi Ìlëm bakoe. E eni Ìlëme. Tja shrono shäng Ìleye Ìak jlökoyo li, e Ìlë
löklo lë bomi kong, miydëmi wlo. 18Ìër bomi kong jlökoyo ga kjopkwo,
kjok ëre pjitë Ìlëm obishko ga tjlökwo tak Ìok kjok Ìlgwekklo li jer kjwara
Ìlëm, shäryono uunkong guing, tjlökwo chirawayo ëmdë eni bakoe.

19»Eni ga ëye kjok ðlgwekklo tara Moisésdë ði kjë kjrina, ba chirawayo ëmdë, ga oblë piya eni bako ga Sbö sök no pjluoyo iyado ðishko ga tjwlo sira ði e ðëba eshko. Gueniyo ëye omkolë, ga oblë piya ba kolë bako ga Sbö sök no pjluoyo iyado ðishko ga tjwlo ara ði e ðëba eshko. 20»Tja kuzia! Woyde ga ðlëye woyde Sbörë ði shäryëmi pjlu, fariseoga kjinmo, no pinggaga kjok ðlgwekklo tara Moisésdë ði go kjinmo bakoe. Shäryëmi eni ðlëm ga pjäy äär ber löng Sbö sök no pjluoyo iyado ðishko ðlëme.

Iir

21»«Shji no zrök ðlëme. Ëye no zröno ga e shdungko» ðaraba tjlapgaga tek dënashko so kong eni. Tjlokwo ëre kuromi tjän. 22»Gueniyo ðër bomi kong ga ëye iirkono ba kjlara kong ga e shdungko. Ëye «Pja makrae» löno ba kjlara kong ga sökoba Judío Kjok ðlgwegaga Këskësyo kong, shdüya wlo. Ëye ba kjlara äyoshtono ga e jek shäng irbo äär jong iök pjë jong ri ri sjer ðlëm shtoyo ði go.

23»E kjishko ga pjäy jek äär öng sho sukklo Sbö sëngglo tjokshko ga woyoshreämi ga bomi kjlara shäng iirkë bomi tjok wleni ga 24»Sbö sëngglo ði rayëmi ber sök eshko, pjäy nom ba ðlgwek bomi kjlara tjok, pjäy ber wopjlu ëng tjok wlo. Pjir ga pjäy jek iröng Sbö sëngglo söromi ði twë ga pjluë.

25»Pjäy sökoba no ðlgwega shwoy ðëbashko ga pjäy lan bomi söga ði tjok bäm goshko, pjäy ie ber tjeng tjlapga wloshko ðlëm wlo. Shäryëmi eni ðlëm ga pjäy twe tjlapga ðirë ba parkagaga kong, pjäy shdüya wlo, ga pjäy ie ber löng no shdüzlong uyo roshko. 26»Ër bomi kong jlokoyo ga pjäy opshik eshko dwayo ðlëm, äär jong dburwa kjöme ðara bomi kong ði potjwlenomi pjir guing.

Shji pë oma boy oblë tjok ðlëme

27»«Shji pë oma boy oblë tjok ðlëme» ðaraba kuromi eni tjän. 28»Gueniyo ðër bomi kong ga ëye walë oblë ik, wotjlik ba pjluushko ba woydë dö wleni ga ðlëbo owa shäryara, pono ba tjok wleni.

29»Bomi bokkwo, pjäy iche ðlëbo owa shäryë wleni ga shimi pjus, dbumi pjola, e bomi bokkwo pjluoyo ëmdë. Bomi doyo, e dbuya jer uunkong iök pjë jong ri ri sjer ðlëm shtoyo ði roshko ðlëm wlo ga shäryëmi eni dey. 30»Bomi orkwo, pjäy iche ðlëbo owa shäryë wleni ga zëmi tas, dbumi pjola, e bomi orkwo pjluoyo ëmdë. Bomi doyo, e jer uunkong iök pjë jong ri ri sjer ðlëm shtoyo ði roshko ðlëm wlo ga shäryëmi eni dey.

Shji ëng rayë

31»«Ë pogo ba boy rayono ga ëng rayono kjibokwoyo twe ba kong dey» ðaraba kuromi eni bakoe. 32»Gueniyo ðër bomi kong ga domer ba boy rayono, pono domer oblë tjok kjry ðlëm ga ba boy orkwosmok oblë tjok wleni ga owa ði ber ba go, gueniyo ba go dö ðlëme. Owa ði ber ba rayaga ði go, e ber ba lanma kjlara obi ði go bakoe.

Shji tjîlë ëng tjok jîlökoyo

33»“Tjîlökwo ñoromi jîlökoyo Tjîlapga ko go ñi shäryozî eni ñyado” ñaraba bi tjîlapgaga tek dënashko so kong eni bakoe. 34Gueniyo ñër bomi kong ga pjây tjîlë jîlökoyo Tjîlapga ko go ñlème. Pjây tjîlë jîlökoyo kjok dogo so ko goshko ñlëm, kjok dogo, e Sbö pjîlu sökkîlo wleni kjîshko. 35Pjây tjîlë jîlökoyo kjok ëre so ko go ñlëm bako, kjok ëre, e ba kjupkwo shto wleni kjîshko. Pjây tjîlë jîlökoyo Jerusalén kjokyo kjîshko ñlëm bako, e no pjîluyo kësbang ñi kjokyo kjîshko. 36Pjây tjîlë jîlökoyo bomi kägä kjîshko ñlëm, bomi kâkzong, e iëmi ber sî, ñlëm ga pjîlublún pjîlara ñlëm kjîshko. 37Pjây ñan ëng tjokshko ga “Ëng” ñëmi, “Llème” ñëmi. Pjây ñan ber ëng tjok eni döe. Tjîlökwo ñëmi oblë obi ga e ñaga Ärä.

Shji tjwîlë shik ëng kong

38»“Ëye oblë bokkwo shino kjwara ga e bokkwo shikko kjwara bakoe. Ëye oblë orkwo zono tas kjwara ga e orkwo zako tas kjwara bakoe” ñaraba kuromi eni. 39Gueniyo ñër bomi kong ga ëye ñlëbo owa shäryono bomi kong ga wëyë, kar ñlëbo owa shäryëy ba kong ñlème. Pjây kwomso këlë shpora oblërë ga miñekong twëmi ba kong, shpoya wîlo bakoe. 40Pjây rote oblërë tjîlapgaga kjok ñlgwega wleniyo kong, bomi shwong ter ñëkong ñi döya wîlo ñe ga bomi shwong kop ñëkong ñi twëmi ba kong bakoe. 41Ëngkjwaga, pjây iche ba ñlëbo sök dbo go äär wop kjöme ñe bomi kong ga äär jong eshko ga sömi ba kong eni pjîlara obi. 42Ë pogo tjwe bomi shwoy ñlëbo rokë ga twëmi ba kong. No tjwe ñlëbo poskwong bomi kong ga “Llème” ñëy ba kong ñlëm bakoe.

Bi moskwoga woydëy dey

43»“Bi kjîlara, e woydako, ga bi moskwo, e woydako ñlème” ñaraba kuromi eni bakoe. 44Gueniyo ñër bomi kong ga bomi moskwoga woydozî ara. Pjây syöshtos Sbö kong, bomi shdunggaga kjîshko. 45Enira pjây jëk bomi Data sök kjok dogo ñi wapga wleni. Dîlo shäryara ñi ie të nopga pjîlo bek kong, nopga owa kong bakoe. Shunyo iche shrë nopga jëk bëy ñi kjing go, nopga jëk owa ñi kjing go bakoe. 46¿Bomi woydagaga woydomirë dö wleni ga pjây potjwîëkkîlo ñlë ñëmiro? ¿Pjây tjîlë ga nopga dbur töngga Roma so kong, e owa, gueniyo epga omshäryë e kjoyo ñlëmdo? 47¿“Miga” ñëmi bomi pjeyoga kong erö wleni ga ñlë shäryomirëro? Nopga Sbö miydë ñlëm wleniyo omshäryë eni bakoe. 48Bomi Data sök kjok dogo ñi, e pjîlo bek, dir ñlème. Pjây ber löng pjîlo bek, dir ñlëm, baïya dik bakoe.

Ñlëbo twëy nopga song wleniyo kong sorë

6 1»Pjây ñlëbo pjîlu shäryëshko ga shäryëmi ñkoba wîlo ñlème. ñlëm ga pjây potjwîëya bomi Data sök kjok dogo ñirë ñlème.
2»E kjîshko ga nopga song wleniyo kjimtoromishko ga roy shdömi ë kong ñlème. Nopga Sbö tjîlökwo söga jîlökoyo ñe, gueniyo wotjîlik owa ba

pjlúshko li omsháryë eni judíoga syô uyo roshko, irbo pjłobi bång goshko, opposhrek e go wlo. Lër bomi kong jlókoyo ga potjwlëkklo tjok tjän.

3-4»Gueniyo pjáyda nopga song wleniyo kjimtëshko ga shäryëmi lütshko, miydaga ërë llëm wlo. Enira pjây potjwlëngga ber bomi Data sök bomi ik lütshko lirë.

Shji syöshtë Sbö kong sorë

5»Pjây syöshtë Sbö kongshko ga pjây ber löng nopga Sbö tjłökwö söga jlókoyo le, gueniyo wotjlík owa ba pjlúshko li dik llëme. Epga syöshtë löng kojong nopga arashko, judíoga syô uyo roy, irbo pjłobi bång goshko, ikoba wlo. Lër bomi kong jlókoyo ga potjwlëkklo tjok tjän.

6»Gueniyo pjâyda syöshtëshko ga pjây opzrek jek kjër roshko, ga kjër bångzami tuke. Pjây syöshtë bomi data kong lütshko. Enira pjây potjwlëngga ber bomi Data sök bomi ik lütshko lirë.

7»Pjây syöshtëshko ga tjłökwö lëmi jek ba bokjing obi llëme. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo omshäryë eni. Tjłökwö le ara kjishko ga kuya Sbörëro le. 8»Pjây opshäryë baíya dik llëm, llëbo rokomirë llëm obishko ga llëye woydëmi li miydara bomi Datarë pjir tjän kjishko.

9»Pjây syöshtë Sbö kong eni.

»“Data, pja sök kjok dogo,
bop ko, e ber kësbang, dboyë.

10 Pja tjwe ber sök borwa pjłuyo wlo.

Kjok dogo ga llëye woydëp sorë ga shäryë eni iyado.

Ichos ga shäryë kjok ëre kjing go eni bakoe.

11 Dlì woydërwa li twos borwa kong, eeri wlo.

12 Llëbo shäryara oblërë borwa kong owa li iororwa beno tjwłö llëm sorë ga

owa pjang borwa go li lős ber dret eni bakoe.

13 Tjawa iëp ber löng borwa tjłizlong lishko llëme.

Tjawa dös Ä wloshko dwayo.”

14»Llëbo shäryara oblërë bomi kong owa li ioromi beno tjwłö llëm ga owa pjang bomi go li lōya bomi Data sök kjok dogo lirë ber dret eni bakoe.

15»Gueniyo llëbo shäryara oblërë bomi kong owa li ioromi beno tjwłö llëm wleni llëm ga owa pjang bomi go li lōya bomi Datarë llëm bakoe.

Shji ië llëm Sbö kong dbaryoshko ga shäryëy sorë

16»Pjây ië llëm Sbö kongshko ga pjây ber löng nopga Sbö tjłökwö söga jlókoyo le, gueniyo wotjlík owa ba pjlúshko li dik llëme. Epga opyë löng bokkwö woydë, ikoba wlo. Lër bomi kong jlókoyo ga potjwlëkklo tjok tjän.

17»Gueniyo pjâyda ië llëm Sbö kongshko ga pjây bokkwö shkwë, pjây poshäryë yotso, 18»pjây löng ië llëm li miydëba llëm wlo. Miydaga ber bomi Datarë eröe. Enira pjây potjwlëngga ber bomi Data sök bomi ik lütshko lirë.

Shji Ìlëbo tǝng kjok dogo

¹⁹»Pjāy parkë bomi kong om go, Ìlëbo tǝwǝ ara tǝmi kjok ëre kjing go wǝ Ìlëme. Ìlëye tǝmi jǝshko Ìi ue ba sǝyarë dret, srer dret, Ìüyotkëba bomi shjiryo dret bakoe. ²⁰Pjāy parkë ber lõng Sbǝ kong dey, Ìlëbo tǝwǝ ara Ìi ber bomi kong kjok dogo wǝ. Eshko ga Ìlëbo Ìi ue ba sǝyarë Ìlëm, srer Ìlëm, Ìüyotkëba Ìlëm bakoe. ²¹Bomi Ìlëbo tǝwǝ ara Ìi tǝng tjeng kjone ga pjāy wotǝlǝk eshko bakoe.

Iǝk shjiy bi doyo kong

²²»Iǝk shjiy Ìgǝmi wǝlë bomi bokkwo go. Bomi bokkwo pjǝlǝ wǝni ga bomi doyo uunkong iǝk shjiy tjok wǝni. ²³Gueniyo bomi bokkwo owa wǝni ga bomi doyo uunkong kjok ro sǝ wǝni. Eni ga pjāy kjok Ìgǝ Ìlëm ga pjāy lõng kjok ro yǝt erä.

Sbǝ, dbur

²⁴»Ëye parkë pjǝlǝ do pjǝk kong ga äe. Shärye eni wǝni ga kjǝlara woyde, kjǝlara woyde Ìlëme. Ber pjǝlǝ kjǝlara tjok, ber owa kjǝlara tjok. Pjāy wo pjang dbur go Ìyado wǝni ga pjāy parkë Sbǝ kong ga äe.

Shji woydë Ìlëbo kjǝy Ìlëme

²⁵»Lër bomi kong ga shji woydë Ìlëme. Shji woydë dǝi kjǝy Ìlëm, di kjǝy Ìlëm, shwong kjǝy Ìlëm bakoe. Pjāy lõng sǝ, e tǝwǝ ara, bomi dǝi kjinmo. Bomi doyo, e tǝwǝ ara, bomi shwong kjinmo. ²⁶Sënwa dbuk to lõng sorë Ìzǝ. Dwǝ dgue Ìlëm, bo kjre Ìlëm, jneya ba jnekkǝ uyo roy Ìlëm bakoe. Gueniyo sǝya bomi Data sǝk kjok dogo Ìirë. ¿Ga pjāyda tǝwǝ ara, sënwa kjinmo!

²⁷»¿Pjāy woydë ara ga Ìlëye shimi e goro? Bomi Ìu iëmi om go dbar kjwara obi ga äe. ²⁸¿Pjāy woydë bomi shwong kjǝshko ega? Nana kjǝlshko so Ìzǝ. Parkë Ìlëm, shwong sek Ìlëm bakoe. ²⁹Eni ëmdë ga lõng wǝlësowa Ìyado. Lër bomi kong ga Pjǝlǝ Salomón Ìlëbo ara anmoyǝ. Gueniyo doyono wǝlësowa, öǝtong nana kjǝlshko so Ì dik Ìlëme. ³⁰Kjǝ sho Ìlë doye Sbǝrë eni, eeri ga lõk pjǝlǝ, bong ga sukoba gueniyo. ¿Pjāy doye e kjinmo anmoyǝ Ìlëmdo? ¿Pjāy mǝr Sbǝ go jǝlǝkoyo Ìlëm ega?

³¹»E kjǝshko ga pjāy woydë Ìlëme. “¿Ìlëye uëy? ¿Ìlëye iëy? ¿Shji doyë Ìlë go?”, e Ìëmi Ìlëme. ³²Ìlëbo tjeng kës ëre kjǝshko ga nopga Sbǝ miydë Ìlëm wǝniyo woydë arae. Gueniyo pjāyda Data sǝk kjǝlara kjok dogo. Ìlëye woydëmi dǝ Ìi miyde sǝk pjir tjän. ³³Sbǝ ber bomi pjǝlǝyo sorë Ìi woyotǝlǝmi ara, Ìlëbo oblë oblë kjinmo. Tǝlǝkwo Ìara Ìi shäryozǝ eni. Shäryëmi lõng eni ga Ìlëbo oblë woydëmi kës Ìi ber bomi kong bakoe.

³⁴»Pjāy woydë Ìlëye wen bong Ìi kjǝshko Ìlëme. E woyotǝlǝmi bong jǝ ga pjǝlǝ. Dbar kjwara kjwara ga Ìlëbo wen bomi kong owa ara.

«No oblë lëbo owa shäryono» lëy ë kong lëme

7 ¹«No oblë lëbo owa shäryono» lëy ë kong lëm, pjäy lëbo owa shäryono lë Sbörë lëm wlo. ²Oblë woyotjlëmi sorë ga pjäy woyotjlëya Sbörë eni bakoe. Shäryëmi oblë kong sorë ga shärye Sbörë bomi kong eni bakoe.

³»Bomi kjlara bok bäng kjor pjloyo imi kjër. E wopro ga bomi bok roshko kjorkwang buk kjwangna li igömi lëme. ¿Shäryëmi eni egaro?

⁴¿Pjäy bok roshko kjorkwang buk kjwangnashko ga «Kjor pjloyo buk bop bok bäng kjwe shir bop kong» lëmi bomi kjlara kong sorëro? ⁵¿Pjäy Sbö tjlokwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjäy wotjlëk owa bomi pjluushko! Kjorkwang buk bomi bok roshko li shizë bäm go. Enira kjor pjloyo buk bomi kjlara bok bäng li igömi wëlë, shimi ba kong wlo.

⁶»Lëbo Sbö i li twëmi ba wloyoga kong lëm, e so shjiti kjloshko so sëmirë wleni. Eni ga tek workwë bomi kjing go iröng obi, ga pjäy ue. Bomi obrikkwo tjwlo ara wleniyo dbumi köchi kong lëme. Eni ga sho shglëya bomi shjiryo drete.

Lëbo rokëy, lëbo wlëy, «U bäng bäng dözi bor kong» lëy

⁷»Lëbo rokozi Sbö kong, ga twe bomi kong. Lëbo wlëzi, ga wlëmi. «U bäng bäng dözi bor kong» lozi, ga där bomi kong. ⁸Ëye lëbo rokë ga e kjre. Ëye lëbo wlëk ga e wlëya. Ëye «U bäng bäng dözi bor kong» lë ga e där ba kong.

⁹»¿Data kjone dey ga kong dli roke ba warëshko ga kong apkwo twaydero? ¹⁰¿Ga kong mã rokeskho ga kong dgur twaydero? ¹¹Eni ga pjäy nopga owa ëmdë ga pjäy wotjlëk lëbo pjlu twë bomi wapga kong. Eni wleni ga bomi Data sök kjok dogo li kong lëbo rokëmishko ga pjäy kong lëbo twe pjlu anmoyö.

¹²»Eni ga pjäy lëbo shäryos oblë kong, woydëmi ga shärye lok bomi kong sorë ga eni. Pjäy omshäryë enira kjok llgwekklo tara Moisésdë li, tjlokwo lara Sbö tjlokwo lagaga tek dëdashko sorë li, e shäryëmi löng uunkong.

Kjër bäng bam chira

¹³»Pjäy opzrëk jek kjër bäng bam chira li go. Irbo jek jong äär nopga shdüya ber tjeng iyado shtoyoshko li, e kjang lëm, kjëryo u bäng bam ee bakoe. Nopga jëk ara e go. ¹⁴Gueniyo irbo jek jong äär shji ber löng së iyado Sbö tjok shtoyoshko li, e kjang, kjëryo u bäng bam chira bakoe. Nopga jëk e go kjlëbö döe.

No miydëy ba bo go

¹⁵»No kjone kjone to löng tjlë ga «Tja Sbö tjlokwo laga» lë, gueniyo ichaga Sbörë lëme. Tek löng bomi shwoy öng wlëp ushko so wleni, miga pjäy shaywa, ue wlo lë, shjiti kjloshko so dik. ¹⁶Kjiilgwo bo kjrëy shkë sho doyo go lëme. Kjor bo kjrëy shkëk doyo go lëm bakoe. Eni ga lëye shärye nopga lirë goshko ga epga sorë miydëmi wëlëe. ¹⁷Kjor doyo pjlu ga ba bo, e pjluë. Kjor doyo owa ga ba bo, e owa. ¹⁸Kjor bo owa wlëy kjor doyo pjlu goshko lëme.

Kjor bo pjíú wíëy kjor doyo owa go ðlëm bakoe. ¹⁹Kjor ðok bo owa kjílobi ði kôy, suy wílo. ²⁰Eni ga Sbô tjílkwo ðagaga kjok ëre so ði miydëmi ba bo go.

²¹»Oba ara tjíle bor kong ga «Pja bor Tjlapga jílokoyo» ðe. Gueniyo epga kjone kjone äär ber löng Sbô sök no pjíluo iyado ðishko ðlëme. Èye bor Data sök kjok dogo ði kolë ga äär ber ba nopga eröe. ²²No ðlgwezílong dbaryoshko ga oba ara tjíle bor kong ga «Pja borwa Tjlapga jílokoyo. Bop tjílkwo lororwa ara. Bop ko go ga Ä sëyaga tjeng oba goshko ði ichororwa toe. Bop ko go ga ðlëbo iydeba ðlëm wleniyo shäryororwa ara» ðe. ²³Gueniyo eshko ga tja tjíle ba kong ga «Pjäy bor nopga ðlëme. Pjäy nopga owa erä. Pjäy opkjös bor shwoy ëre dwayo» ðer ba kong eni.

U shäryëy sorë

²⁴⁻²⁵»Èye, tja tjílkwo kuya, ga ðlëye loror ði shärye ga e so domer u ywaga kjílara kjoyoe. U shäyarashko ga shwíeyo pjíona rong, ga ak iara ba so bäng pjiribrie. Shäryara pjir ga shunyo shrono, di to jer, pjíluk shrono träk ðlëm, pjono u ði goshko ga to wito ðlëm, ba shwíeyo pjílong ðok rong, ak roshko kjíshko.

²⁶⁻²⁷»Gueniyo èye, tja tjílkwo kuya, ga ðlëye loror ði shärye ðlëm ga e so domer u ywaga obíle kjoyoe. U shäyarashko ga shwíeyo pjíona uriso, rong ðlëme. Shäryara pjir ga shunyo shrono, di to jer, pjíluk shrono träk ðlëm, pjono u ði goshko ga skwara pjir, söra dirë drete» ðe.

²⁸Tjíleno pjir ga nopga uunkong löng ði beno löng yëy ðe erä, pina sorë ði kjíshko. ²⁹Tjílkwo ðara jílokoyo, dbo ara go, ðe no pinggaga kjok ðlgwekkílo tara Moisésde go ðirë dik ðlëme.

Domer pogílo go swílo ara, sho an do jíkong wleniyo poptara Jesúsde kjílara

8 ¹E irgo ga Jesús opíono jer dñup dwayoshko, ga nopga to jer ara ba tjok. ²Eshko ga domer shrono shäng Jesús shwoy. Domer ði pogílo go swílo ara, sho an do jíkong. Öötong shäng Jesús zílong bäng ga kjök tono ba bokshto, tjíle ba kong ga «Tjlapga, tja poptëp woyde ga tja poptëp ga pjíúe» ðe.

³Kuya ga porwara ba orkwo go, ga tjíle ba kong ga «Pja poptër woyde. Pja ber pjíú shara» ðe. Jekdo eshko ga domer ði poptono, beno pjíúe. ⁴Eshko ga Jesús tjíle ba kong ga «Tja kuzong. Pja poptoror ðep ë kong ðlëme. Pja nom opping syöshtaga Sbô kong nopga kjíshko ði kong, pja iya wílo eröe. Sbô senggílo ðara Moisésde ði söp, twëp ba kong, pja poptono miydëba wílo» ðe.

Èngkjwaga kägäyo parkaga poptara Jesúsde kjílara

⁵E irgo ga Jesús opzrëno jek öötong shäng Capernaúm kjokyo. Domer Roma so shäng kjílara eshko, e èngkjwagaga ara kägäyo. E tek shrono shäng Jesús zílong bäng ga tjíle ba kong ga ⁶«Tjlapga, bor parkaga buk swílo ara bor ushko. Dre kuga ðlëm, doyo bang ara» ðe.

⁷Kuya ga tjíle ba kong ga «Enira tja jek ba poptë» ðe.

⁸Kuya ga tjlě ba kong ga «Tjlapga, tja llěno llēm, tjwłō llēm, pja opzrěk tek bor u roshko włō. Bor parkaga poptě lěp erō ga poptě dani. ⁹Tja kăgăyo tjok. Llěye lě bor kong li shăryēr eni iyado. Tja ęngkjwagaga ara kăgăyo. Llěye lěr ba kong li shărye łok eni iyado bakoe. “Pja nomo” lěr kjłara kong ga toe. “Pja tegō” lěr kjłara kong ga teke. Bor parkaga tjwłěk shăng pjir wleniyo ichēr llěbo shăryě ga shărye eni» lě.

¹⁰Kuya ga beno shăng yěj lě eră, ga tjlě nopga jěk lōng ba tjok li kong ga «Lěr bomi kong jlōkoyo ga domer ęre măr bor go jlōkoyo, Israel tjějyoga uunkong kjinmo. ¹¹Lěr bomi kong ga nopga judío llēm wleniyo tjwe ara llaw pogo dwayo, ăăr lōng iě Abraham, Isaac, Jacob tjok, Sbō sōk no pjłuyo iyado lishko. ¹²Judıogara, epga uunkong ăăr lōng eshko włō. Gueniyo kjone kjone dbuya ber tjeng kjoko, kjok ro sī roshko, ber tjeng slar eshko, kowo uě, llěbo bang ara ba kong kjışhko» lě.

¹³Eshko ga tjlě ęngkjwaga kăgăyo li kong ga «Pja nom bop ushko. Woyotjlīnop sorē ga shăryoror bop kong eni» lě, ga ba parkaga li poptono jekdo eshko.

Pedro ēm poptara Jesúsdě

¹⁴E irgo ga Jesús jek öötong shăng Pedro ushko ga ba ēm włěna buk ba bukkłō kjing go, kjłirkono buk trăk llěme. ¹⁵Eshko ga ba orkwo porwara, ga kjlik li zenoe. Eni ga walě li kojono, ga dli shăryono ba kong.

Swłopga poptara Jesúsdě ara

¹⁶Jek kjok ro zar ga nopga goshko Ā sějyaga sōraba ara Jesús kong. Ga Jesús tjlěno ba kong dō ga Ā sějyaga li to łok ba go dwayo. Swłopga lōng kjłobi li poptara bakoe. ¹⁷Shăryono eni, tjłōkwo łara Tjlapgarē ba tjłōkwo łaga tek dēnashko so Isaías kong li ber jlōkoyo włō. Tjlěno beno eni:

«Shji dōra bi swłō tjeng kēs li dbo dorko dwayo.»

Shji jěk Jesús tjok ga soyo buke

¹⁸E irgo ga iya Jesúsdě ga oba tjwe tōn ara shăng lishko ga ba oppinggaga ichara dipzē jek di băng buk kēsbang li kjwo kalēkong. ¹⁹Eshko ga no pingga kjok lłgwekkłō tara Moisésdē go li tek shăng ba zlong băng kjłara ga tjlě ba kong ga «Tjlapga no pingga, woydēr ga pja jek kjone ga tja jek bop tjok eshko» lě.

²⁰Kuya ga tjlě ba kong ga «Shjiti kjłoshko so, e pē klung băng. Sēnwa, e pē ba usho roy. Gueniyo no to ter kjok dogo dwayo ęrera woshtozlong shtoyo drete» lě.

²¹E irgo ga Jesús oppingga kjłara tjlě ba kong ga «Tjlapga, tja ichos jek bor data ushko sira. Bor data wolono, jnenor sakshko pjir ga tja tekdo irōng bop tjok» lě.

²²Kuya ga tjlě ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin włō dey. Shinmoga ber tjeng ęng jnek wějyē» lě.

Pjľuk, di bāng buk kēsbang, e ichara Jesúsdě

²³E irgo ga Jesús opyono kjong roshko ba oppinggaga tjok, ga toe. ²⁴E irgo ga pjľuk tjwe jong trāk ľľēm, dbo ara di bāng buk kēsbang ľi kjing go. Di iōya ara, ga kjong ľi pir sek seke. Gueniyo Jesús bē buk pēe. ²⁵Eni ga ba oppinggaga jek ľōng ba wōlleng, ga tľľē ba kong ga «Tľľapga, tjawa kjimtozong, tjawa shten ľľēm wľo!» ľe.

²⁶Kuya ga tľľē ba kong ga «¿Bangkjrēmi ega? Pjāy ľōng mār bor go ľľōkoyo ľľēme» ľe. E irgo ga kojono, ga pjľuk, di iōya, e wľona, ga beno tjeng tjěkso.

²⁷Eni ga epga beno ľōng yēy ľe erā. Ga tľľē ľok ěng kong ga «¿Domer kjwe ěro? Įzĩa. Tľľēno pjľuk, di iōya ľi kong ga koľe pjľúe» ľe.

Domerga do pjők goshko Ā sēyaga

²⁸Jesús, ba oppinggaga, e dipzono jek öötong ľōng di bāng buk kēsbang ľi kjwo kalėkong, Gadara kjokyo. Eshko ga domerga goshko Ā sēyaga ľōng do pjők. Epga iir āya kjľoshko so wľeni. E kjishko ga ěye jěk irbo e go ľľēme. Eshko ga domerga ľi opshino tek sakshko dwayo, tjwe ľōng Jesús zlong bāng ga ²⁹tľľē ba kong dbo go ga «Sbō Wa, ¿pja tek shāng borwa barwē ega? ¿Pja to tek ěreshko borwa shdung wľore? Borwa shdüzľōng dbaryo ľi āātē ľľēm obi» ľe. ³⁰Epga ľōng ľishko soshko ga kōchi tjeng trāk ľľēm, iē. ³¹Eni ga Ā sēyaga ľi tľľē ba kong ga «Rokērwa bop kong sira ga tjawa ichēp domerga pjők ěre rayē wľo wľeni ga tjawa ichos jek kōchi tjeng kjwe go» ľe.

³²Kuya ga tľľē ba kong ga «Pjāy nomo» ľe. Ga Ā sēyaga ľi opkjono to ľok domerga ľi go dwayo, jek ľok kōchi ľi go shara. Wop eni ľľēm ga kōchi tjeng ľi zrono jer ri ri dľup pogľo go, optono ľok jer uunkong di bāng buk kēsbang ľi roshko, ga shteno ľok dret eshko.

³³Eni ga kōchi dagaga tjeng ľi tōktong jek ey dwayo, ga öötong ľōng nopga ľōngshko ga ľľēye ĩna domerga goshko Ā sēyaga tjok ľi roy ľara nopga kong pjire. ³⁴Eni ga nopga ľōng eshko ľi opshino jek ľok uunkong, ga öötong ľōng Jesús shāng ľishko ga tľľē ba kong ga «Rokērwa bop kong sira ga pja opshis kjok ěreshko dwayo» ľe.

Domer dre kuga ľľēm wľeniyo poptara Jesúsdě kjľara

9 ¹E irgo ga Jesús opyono kjong roshko, ga dipzono jek ba kjokshko irōng obi. ²Eshko ga domer buk tōshko kjľara, dre kuga ľľēm wľeniyo, ga sōra nopga oblērē ľok pogľo roshko Jesús zlong bāng. Įya Jesúsdě ga swľo sōgaga ľi mār ba go ga tľľē swľo buk tōshko ľi kong ga «Pja wosong ľľēme. Owa pjang bop go ľi ľōnor beno drete» ľe.

³No pinggaga kjok ľľgwekkľo tara Moisésdē ľi go ľōng eshko kjľōbō. Kuya ľok ga wotľľik ga «¿Domer kjwe shāng Sbō ľāywē owa, ber tjwľō ľľēm wľo ľe!» ľe.

⁴Wotľľik ľōng ľľē ľi miydara Jesúsdě pjir kuzong ga tľľē ba kong ga «¿Pjāy wotľľik owa eni ega? ⁵«Owa pjang bop go ľi ľōnor beno drete» ľoror ba kong.

Gueniyo lõnorde, de lõnor ðlēm, e ðgōmi ðlēmē. Gueniyo ga “Pja kojōzong. Pja jēkzong” ðloror ba kong ga poptororde, de poptoror ðlēm, era ðgōmi wēlēe.

⁶Kjok ēre kjing go ga no to ter kjok dogo dwayo ēre dbo ara, owa pjang nopga go ði lõn ber dret wlo ga pjluē. Miydēmi wlo ga ðlēbo shāryēr e» ðe. Eni ga tjlē swlo buk tōshko ði kong ga «Pja kojōzong. Bop bukklo kjwe kjros, ga pja nom bop ushko» ðe. ⁷Kuya ga kojono, ga to jek ba ushko. ⁸ðya lõng eshko ðirē ga beno lõng yēy ðe erā, ga Sbō poshrēra, dbo twara domer kong eni kjishko.

Mateo rokara Jesúsðē

⁹E irgo ga Jesús opshino to ey dwayo. Jek jēk shāngshko ga domer sōk kjlara eshko ko Mateo, e dbur tōngga Roma so kong. E sōk ba pak lishko. ðya Jesúsðē ga tjlē ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» ðe. Kuya ga kojono, ga to jek ba tjok.

¹⁰E irgo ga Jesús jek öötong sōk iē Mateo tjok ba ushko, ba oppinggaga tjok. Ga nopga dbur tōngga Roma so kong öötong lõng iē ba tjok eshko, nopga owa wleniyo oblē öötong lõng iē ba tjok eshko bakoe. ¹¹ðya fariseogarē ga tjlē Jesús oppinggaga lõng ði kong ga «¿Bomi pingga kjwe iē nopga owa wleniyo tjok kjweni ega?» ðe.

¹²Kuya Jesúsðē ga tjlē ba kong lok ga «Nopga lõng pjluē, swlo ðlēm ga e dwlomnega woydē ðlēmē. Swlopgara dwlomnega woydē. ¹³Pjāy to opping Sbō tjlokwo go. Tjlēno beno eni: “Woydēr ga oblē songe ðēmi. E tjwlo ara, öng zrōmi, sho sumi, pjē dret bor poshrēkklo ði kjinmo.” Eni ga tja shrono shāng kjok ēreshko, nopga pjlo bek rokaga ðlēm, nopga owa rokaga erōe» ðe.

Jesús ðano shji iē ðlēm Sbō kong dbaryo kjishko

¹⁴Dbar kjwara ga Juan oppinggaga tek shrono lõng Jesús shwoy ga tjlē ba kong ga «Tjawa iē ðlēm Sbō kong dbar kop ara. Fariseoga omshāryē eni bakoe. ¿Bop oppinggagara omshāryē eni ðlēm ega?»

¹⁵«Orkwosmozlong dbaryoshko ga domer orkwosmok wlo ði shāng ba tjok obishko ga nopga mak lõng eshko ði woydē ðlēmē. Gueniyo domer ði sōraba ba shjiryoshko ga ega iē ðlēm eshko jā.

¹⁶»Shwong kēguē bāngyēy shwong likyo tjaqlēn go ðlēmē. Shāryoroy eni kjwe ga shwong likyo tjaqlēn ði, shwong kēguē ði, e sreya, dwler jek kēgong.

¹⁷»Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaqlēn tyēy ba bapkwō kēguē shāryak öng kwota go roshko ðlēmē. Shāryoroy eni kjwe ga bapkwō ði böptur. Eni ga kjillgwo bo dyo ði ber ðlēno ame, ba bapkwō ði ber eni bakoe. Eni kuzong ga kjillgwo bo dyo dbo ara tjaqlēn tyēy wlo ga woyde bapkwō tjaqlēn, pjöyikong ber tjeng pjluē wlo» ðe ba kong.

Kjoglo kjlara wolono buk, walē kjlara swlo ara

¹⁸Jesús shāng tjlē wopro ga judío ichaga tjwe shāng kjlara ba zlong bāng, ga kjök tōno, tjlē ba kong ga «Bor wa walē wolono buk eeri jā. Gueniyo pja jek orkwō iē ba kjing go ga woshre iröng obi» ðe.

¹⁹Kuya ga kojono, ga to jek ba tjok, ba oppinggaga jek ba tjok bakoe.

²⁰Löng li tjrëko walë shäng kjlara swlo ara lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjän. Ba dbar iya iyado, poptë llëme. Eshko ga tek shrono shäng Jesús zlong bäng ba kokso shwo lëkong, ga ba shwong worbo porwara. ²¹Wotjlik ga «Ba shwong worbo porwër dö ga tja poptë» ë.

²²Iya Jesúsdë iröng ga walë bë shäng. Eshko ga tjë ba kong ga «Pja wosong llëme. Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe» ë. Ga walë li poptono jekdo eshko.

²³E irgo ga Jesús öötong shäng judío ichaga li ushko ga iya ga nopga dbonmo bakwaga poshäryë löng ba shinmo jnek wlo, ga nopga slar wopjluk jong träk llëme. ²⁴Eshko ga tjë löng li kong ga «Pjäy opshis na dwayo. Kjoglo, e wolono llëme. Buk pë erä» ë. Kuya lok ga Jesús joywe lok jong erä. ²⁵Gueniyo ga epga ichara opshik pjire. E irgo ga opzrëno jek öötong shäng kjoglo buk lishko, shara ba orkwo go, ga kojono.

²⁶Llëbo shäryono eshko li roy shdöktong kjok eshko kjwang jikong.

Domerga kjok igö llëm wleniyo poptara Jesúsdë do pjök

²⁷Jesús opshino jek shäng ey dwayo ga domerga löng do pjök kjok igö llëm wleniyo. Öö ë jek löng ba irgo, tjë ba kong ga «David tjëyo, tjawa songe lözong» ë.

²⁸Ga Jesús jek öötong shäng ushko ga nopga kjok igö llëm wleniyo li jek äär löng ba irgo. Eshko ga Jesús tjë ba kong lok ga «¿Woyotjlími ga pjäy bokkwo poptër ga pjíúe lëmire?»

«Ëng, Tjlapga» ë lok ba kong.

²⁹Eni ga ba bokkwo porwara Jesúsdë, ga tjë ba kong ga «Pjäy mär bor go kuzong ga shäryë bomi kong eni» ë. ³⁰Bokkwo poptono pjir ga Jesús tjë ba kong ga «Pjäy poptoror lëmi ë kong llëme» ë. ³¹Gueniyo opshino jek lok ey dwayo, ga llëye shäryara Jesúsdë ba kong li roy shdöra kjok eshko kjwang jikong.

Domer tjë llëm poptara Jesúsdë kjlara

³²Domerga li opshino pjir ga domer söraba tjwe shäng kjlara, tjë llëm, goshko Ä sëya kjlara. ³³Eshko ga sëya li ichara Jesúsdë toe. E irgo ga domer li beno shäng tjë. Iya löng lirë ga beno löng yëy ë erä. Ga tjë ëng kong ga «Llëye ikdoy Israel kjokyo kjweni llëme» ë.

³⁴Gueniyo ga fariseoga löng eshko li tjë ga «Ä sëyaga iche to, dbo twara Ä sëya kägäyorë ba kong li go» ë.

Dwla bo ara

³⁵Jesús to shäng oba ping kjok kjrina kjrina, judíoga syö uyo roshko. Sbö ber no pjluyo sorë li roy pjíú ë oba kong. Oba swlo llë ara, llayo boyo bang ara, e poptara. ³⁶Iya ga nopga sjeno löng ara, dbo ame. E kjishko ga songe ë. Wotjlik ga epga öng wlep ushko so daga llëm wleni ë. ³⁷Eni ga tjë ba oppinggaga kong ga «Dwla bo kjrëy wlo ga ara, gueniyo parkagaga kjlëbö döe. ³⁸Eni ga rokozí dwla sogo li kong ga parkagaga wlëya obi, dwla bo ara li kjre wlo» ë.

Jesús domerga kjrono doglō sak kjwara kjingsho pjök (12)

10 ¹Jesús, ba oppinggaga doglō sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara, ga kong dbo twara, Å sēyaga tjeng oba goshko li iche to wlo, swlo oblē oblē, ilayo boyo bang ara, e popte wlo bakoe. ²Domerga kjrara parkē löng Sbö tjölkwo roy lagaga ba āska doglō sak kjwara kjingsho pjök (12) li ko lok eni:

Simón, e kowēba Pedro, e ba bām iyo;

Andrés, e Simón lēng;

Santiago, e Zebedeo wa;

Juan, e Santiago kjlarayo;

³Felipe;

Bartolomé;

Tomás;

Mateo, e parkono dbur tōngga Roma so kong;

Santiago, e Alfeo wa;

Lebeo, e kowēba Tadeo bakoe;

⁴Simón, e cananita;

Judas Iscariote, e Jesús soynega.

Ba oppinggaga doglō sak kjwara kjingsho pjök (12) li poshduna Jesúsdē

⁵E irgo ga ba oppinggaga doglō sak kjwara kjingsho pjök (12) li ichara jek Sbö tjölkwo lē. Bām goshko ga tjlēno ba kong ga «Pjāy jek judíoga shwoy erōe. Pjāy jek nopga judío llēm wleniyo shwoy llēme. Pjāy jek opzrēk Samaria kjokyo llēm bakoe. ⁶Pjāy to Israel tjēyoga shwoy dey, epga, e öng wlēp ushko jeno löng wleni kjishko. ⁷Pjāy nom Sbö ber no pjluwo wlo li, e dbaryo ääto li roy shdök.

⁸Swlopga poptēmia. Shinmoga woshrēmia. Nopga poglō go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptēmia. Å sēyaga tjeng oba goshko li ichēmi toe. Pjāy kong dbo twak iguing kuzong ga oblē kjimtēmi iguing bakoe. ⁹Dbur sho sömi bomi tjok llēme. ¹⁰Shwong oblē sömi llēm, drepkwota oblē llēm, llēbo bapkwō llēm, kjorkung llēm bako, ēye parkē ga mār ba potjwlekklo ba pak āska li go kjishko.

¹¹»Pjāy äär kjone pogo ga no wlēmi kjlara, miydēmi ga wotjlik bēy wleniyo, ga pjāy ber löng ba ushko, äär jong pjāy opshik kjok eshko dwayo guing.

¹²Pjāy äär ushko ga «Pjāy kjimte Sbörē» lēmi ba kong eni. ¹³E irgo ga e beno bomi kong pjlu wleni ga kjimte Sbörē jlokoyo. Eni llēm wleni ga tjölkwo loromi pjlu li ber ba kong llēme. ¹⁴Pjāy öötong löng kjone ga pjāy wlokre llēm, pjāy kuya llēm wleni ga pjāy opshik kjok eshko dwayo ga bomi dre pjlungyo lözi ber tjeng eshko. ¹⁵Lēr bomi kong jlokoyo ga no ilgwezlong dbaryoshko ga kjok eshko sopga shdüya Sbörē ara, Sodoma sopga, Gomorra sopga, e kjinmo.

Shji shdungoba

¹⁶»Tja kuzia. Pjāy ichēr jek löng öng wlēp ushko so jek löng shjiti kjloshko so löngshko wleni. Eni kuzong ga pjāy jek löng nopga kjok miydē ara wleni,

gueniyo pjây ber lõng wļēp bakoe. ¹⁷Pjây sjēke. Pjây iēba ber tjeng tļāpgaga wļoshko, pjây sōkoba āār judiōga syō uyo roshko, pjây shpokoba no shpokkļō go eshko wļō. ¹⁸Bor kjīshko ga pjây sōkoba āār tjeng no ichagaga bokshto, pjļupga kēsķēs bokshto bakoe. Eshko ga lļēbo īnōmi, kuromi lī roy lēmi ba kong, nopga judiō lļēm wļeniyo kong bakoe. ¹⁹Gueniyo ga pjây shakobashko ga pjây woydē lļēm, “¿Lļēye lēr?” lēmi lļēm, “¿Lēr sorē?” lēmi lļēm bakoe. Pjây tļļēshko ga tļļōkwo twe Sbōrē bomi kong, lēmi wļō. Pjây woydē lļēm e kjīshko. ²⁰Eshko ga pjây lī tļļēkdo lļēme. Bomi Data Sēya lī tļļēkdo bomi kjīshko.

²¹»Nopga epenga dō ēng twē tļāpgaga kong, zrōya lōk wļō. Dataga, e ba wapga twē eni bakoe. Wapga iirkono ba data, ba meķē kong ga twe tļāpgaga kong, zrōya wļō. ²²Pjây īywa nopga uunkongdē shjiktēng bor kjīshko. Gueniyo ga ēye mār Sbō go āār jong ba dbo go ga era dār ber shāng pjļú īyado. ²³Pjây lõngshko ga pjây shdungoba wļeni ga pjây tōk kjok shto oblē. Gueniyo lēr bomi kong jļōkoyo ga pjây āātē Israel kjokyo uunkong lļēm obishko ga no to ter kjok dogo dwayo ēre shrono tјān.

²⁴»Oppinggaga tјwļō ara, ba pingga kјinmo lļēme. Parkagaga tјwļēķ lõng pjir wļeniyo tјwļō ara, ba sogo kјinmo lļēm bakoe. ²⁵Woyde oppingga līrē ga āār ber ba pingga dik erō dey. Woyde parkaga līrē ga āār ber ba sogo ī dik erō dey bakoe. Tja bomi kāgāyo. ¿Tja ga kowēba Beelzebú ga era pjāye?

Nopga bangkjrēy lļēme

²⁶»Lļēbo shāryak lūtshko kēs lī wen wēlēshko. Lļēbo jnek tjeng kēs lī wļēkoba pjire. E kjīshko ga nopga bangkjrēy lļēme. ²⁷Tļļōkwo lēr bomi kong shkēshko lī, e lēmi oba kong kjok shjiyshko. Tļļōkwo lēr bomi kong lūtshko lī, e lēmi oba uunkong kong kјone pogo. ²⁸Nopga bangkjrēmi lļēme. Bomi doyo zrōya lōk ga pjļú, gueniyo bomi sēyara zrōya lōk ga āe. Bomi sēya, bomi doyo, e zrōga, dbuga iōk pjē jong ri ri sjer lļēm shtoyo lī roshko ga pjļú lī, e bangkјromirē dey.

²⁹»¿Sēnwa kјwo pjōk, e soynek dburwa kјwara āska lļēmdo? Eni ēmdē ga sēnwa lī iche bomi Datarē lōn tōshko, enira lōn. Gueniyo iche lļēm ga lōn kјwara lļēme. ³⁰⁻³¹Pjāyda tјwļō ara, sēnwa ara kјinmo. Bomi kākzong pjļobi lī shtara Sbōrē pjir tјān. E kjīshko ga lļēye bangkjrēmi lļēme.

Shji lān oba tјok Jesús kjīshko

³²»Pjây tјļēno oba kong ga pjây lõng bor tјok lōromi wļeni ga bomi kjīshko ga tja tјļē bor Data sōk kjok dogo lī kong ga pjây lõng bor tјok lēr eni bakoe. ³³Gueniyo pjây tјļēno oba kong ga pjây lõng bor tјok lļēme lōromi wļeni ga tja tјļē bor Data lī kong ga pjây lõng bor tјok lļēme lēr eni bakoe.

Shji moskwoga ara

³⁴»Tja shrono shāng nopga ichē ber lõng wļēp ēng tјok wļō lēmi lļēme. Tja shrono shāng nopga ichē ēngkјwē wļō, ber lõng wļēp ēng tјok wļō lļēme.

³⁵Tja shrono shäng wapga domerga ichë ëngkwë ba dataga tjok, wapga walëga ichë ëngkwë ba mekëga tjok, pjäydogo ichë ëngkwë ba ëmga tjok.

³⁶Eni ga bomi pjeyoga löng bomi ushko li ber löng bomi moskwoga.

³⁷»Ëye, ba data, ba mekë, ba wapga, e woyde ara, bor kjinmo wleni ga ber bor oppingga ga äe. ³⁸Woyde ga llëye shäryëba ba kong bor kjishko llë pogoshko li, e zrökoba pjang kjlös go ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme le. Eni llëm ga e ber bor oppingga ga ä bakoe. ³⁹Ëye beno shäng bor tjok llëm, e zrökoba llëme le wleni ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo ga ëye jëk bor tjok jlökoyo, e zröraba bor kjishko ëmdë ga era ber sök së iyado Sbö tjok.

Bi potjwëkklo

⁴⁰»Ëye, pjäy wlokrara ga tja wlokrara wleni. Ëye, tja wlokrara ga bor ichaga wlokrara wleni bakoe. ⁴¹Ëye Sbö tjökwo laga wlokrara, e Sbö tjökwo laga kjishko ga Sbö tjökwo laga li potjwëkklo ber ba kong bakoe. Ëye no pjlo bek wleniyo wlokrara, e pjlo bek kjishko ga no pjlo bek li potjwëkklo ber ba kong bakoe. ⁴²Ëye bor oppingga song ëre kjimtara, e bor oppingga kjishko ga sëna di zeng erö ëmdë ga lër bomi kong jlökoyo ga potjwëkklo tjok tjän» le.

Juan No Waga

11 ¹Jesús, ba oppinggaga doglo sak kwara kjingsho pjök (12) li poshduna pjir ga to jek lok eshko dwayo, jongya kjok shto oblë oblë, oba ping wlo.

²Eshkoshko ga Juan shdung shäng no shdüzlong uyo roshko. Ga Cristo roy kuya ga ba oppinggaga ichara pjök mya, ³llëbo kjakrokë Jesús kong. Öötong löng Jesús shängshko ga tjlä lok ba kong ga «¿No pjüyo iche le Sbörë koshërwa löng li pjare, de oblë koshorwarë?»

⁴«Llëye kuromi, inomi li to lëmi Juan kong. ⁵Nopga kjok igö llëm wleniyo kjok inoe. Nopga jëk llëm wleniyo jëktonge. Nopga poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptonoe. Nopga kjok kugö llëm wleniyo kjok kunoe. Shinmoga woshrono iröng obi. Nopga song wleniyo kong Sbö tjökwo roy pjlu lak ba kong. ⁶Ëye mär bor go, ga tja raye llëm ga era ber sök wopjü» le ba kong.

⁷Epga brikshko ga Jesús tjläno oba kong Juan kjishko. Tjlä ga «¿Pjäy jek löng kjok dogro no llëmshko, Juan ikshko ga pjäy äätë eshko llëm obishko ga domer, e kjwe sorë loromi? ¿E sjiro bakwara pjlukdë wleni loromire? ⁸¿Eni llëm ga e kjwe sorë loromi? ¿E doyono shäng shwong wolësowa, tjwlo ara wleniyo go loromire? Miydëmi pjlu ga nopga eniyo löng pjlu ushko. ⁹¿Eni ga e kjwe sorë loromi? ¿E kjwe Sbö tjökwo laga loromire? E jlöe. Ga e tjwlo ara, Sbö tjökwo lagaga oblë kjinmo.

¹⁰Sbö tjökwo tak pjang li goshko ga Sbö tjläno Juan kjishko. Tjläno beno eni:

»“No ichër kjlara bop bäm go,
bop roy laga,
irbo poshäryë bop kong wlo.”

11»Lër bomi kong jłòkoyo ga nopga uunkong kjok ère kjing go äätë tjwłõ ara, Juan No Waga kjinmo lłëme. Eni gueniyo ga nopga llong Sbõ sòk no pjłuyoshko kjłobi li tjwłõ ara, Juan kjinmo.

12»Juan No Waga dbaryoshko tek lëkong ga nopga ara optwono Sbõ kong, e ber ba pjłuyo włõ. Ga nopga owa èngkwë ara, Sbõ ber no pjłuyo lłëm włõ. 13Juan tjwayde lłëm obishko ga Sbõ tjłòkwo łagaga uunkong tjłëno ga lłono ga Sbõ, e ber no pjłuyo lë. Kjok lłgwekkłõ tara Moisésdë li tjłë eni bakoe. 14Èye, tja tjłòkwo kuya woydë li kong ga lër ga Sbõ tjłòkwo łaga Elías tjwe irõng łara koshëmi llong li, e Juan. 15Èye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yõtso.

16»Eerishko dbaryo sopga, ¿pjây so lłë kjoyo lër bomi kong? Pjây so kjwozirga öö lë llong èng kong lłëbo soynezlong shtoyoshko tjör kjoyoe. Tjłë łok ga

17»“Tjawa dbonmo bakwono ga bëyotkoromi lłëme.

Tjawa tono tẽkwo woydokłõ ga pjây słatong lłëm bakoe” lë łok eni.

18-19»Lër ega lër bomi kong. Juan shrono shång ga iono lłëm Sbõ kong dbar kop ara, ga kjılłgwo bo dyo iono lłëm bakoe. Eshko ga “Kjwe goshko Ä sëya kjłara” łoromi. E irgo ga no to ter kjok dogo dwayo ère shrono ga tja ië ara, tja kjılłgwo bo dyo ië bakoe. Eni ga “Domer kjwe ië sıyo, nelõtķë äe, jëk nopga owa włeniyo tjok, ië nopga dbur tõngga Roma so kong li tjok bakoe” lëmi eni. Lër bomi kong ga pjây so kjwozirga llong li kjoyo e kjışhko. Sbõ kjok miydë li, e jłõe miydëba ba pak shäryara beno li go» lë.

Kjok shto oblë oblë, ba tjłòkwo kjrëba woydë lłëm kjışhko ga kjok eshko sopga włõna Jesúsdë

20Lłëbo iydëba lłëm włeniyo shäryara Jesúsdë kjok shto oblë oblë tjän, ga kjok eshko sopga, lłëbo owa shärye llong li, e owa jłõe łoromi lłëm, ga rayara lłëm bakoe. E kjışhko ga e dbaryo ga epga włõna Jesúsdë, tjłë ga 21«¡Corazín sopga, Betsaida sopga, pjây song jłõ, pjây shdungko! Lłëbo iydëba lłëm włeniyo shäryoror bomi kong li ina Tiro sopga, Sidón sopgarë tek dënashko kjwe ga lłëbo owa shärye llong li, e owa jłõe łara, ga rayara, ga shwong pjuna shtëgro së ä włeniyo, pjłung sho iara ba dłu kjing go, ba woowa li iya Sbõrë włõ tjän. 22Eni ga lër bomi kong ga no lłgwezlong dbaryoshko ga pjây shdüya Sbõrë ara, Tiro sopga, Sidón sopga, e kjinmo.

23»Capernaúm sopga, ¿pjây wotjłık ga pjây söya Sbõrë jem äär kjok dogo lëmiro? Eni lłëme. Pjây iche jer äär iök pjë jong ri ri sjer lłëm shtoyo li roshko. Lłëbo iydëba lłëm włeniyo shäryoror bomi kong li ina Sodoma sopgarë kjwe ga eeri ga ba tjëyoga llong eshko obi. 24Eni ga lër bomi kong ga no lłgwezlong dbaryoshko ga pjây shdüya Sbõrë ara, Sodoma sopga kjinmo» lë.

Shji woshtë sorë

²⁵Eshko ga Jesús tjlë Sbö kong ga «Data, pja kjok dogo sopga, kjok ëre sopga, e Tjlapga. Lëye jnenop kjok miydagaga löng kong li pinop oba song, wotöy wleniyo kong. E kjishko ga pja poshrër ara. ²⁶Shäryorop eni, woydorop eni kjishko» ë.

²⁷Eshko ga tjlë nopga kong ga «Lëbo uunkong iara Data Sbörë beno tjeng bor wloshko. Sbö Wa ëre sorë, e miydaga ërë llëm, e miydaga bor Datarë eröe. Data Sbö, e sorë miydaga ërë llëm, e miydaga tjarë eröe. Gueniyo e sorë pin woydë ë kong ga pin.

²⁸»Pjây sjeno parkorbo, llëbo pjanbo ga pjây tek bor shwoy uunkong, ga pjây iër ber löng woshtë. ²⁹Tja wlep, wotöy kuzong ga pjây kong pak twër li shäryozi, pjây oppis bor go. Enira pjây woshtë jllökoyo. ³⁰Lëye pin bomi kong li, e kjang llëme. Lëye twër bomi kong pjami wlo li, e kwing llëm bakoe» ë.

Woshtozlong dbaryo ga Jesús oppinggaga dwla bo kjrono

12 ¹Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús jëk shäng dwla dgak buk li tjrëko. Eshko ga ba oppinggaga pjli ara kuzong ga dwla bo kjre löng, ue lok wlo. ²Iya fariseogarë ga tjlë Jesús kong ga «jBop oppinggaga kjwe izong! Löng llëbo shäryako woshtozlong dbaryoshko llëm li shäryë» ë.

³Kuya ga tjlë ba kong ga «jDënashko ga David, ba yorkagaga, e pjli lok arashko ga llëye shäryara tak pjang Sbö tjllökwo go li, e lömire llëmdo?

⁴David opzrëno jek shäng Sbö u roshko, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbö kong li, e uaga syöshtagagarë erö ëmdë ga uara loke. ⁵Kjok llgwekklo tara Moisésdë li tjlë ga woshtozlong dbaryoshko ga syöshtagaga parkë löng Sbö u roshko li, llëye owa shärye löng llëme. jE lömire llëmdo?

⁶Lër bomi kong ga ëreshko shäng kjlara tjwlo ara anmoyö, Sbö u kjinmo. ⁷Sbö tjllökwo tak pjang eni: “Woydër ga oblë songe lëmi. E tjwlo ara, öng zrömi, sho sumi, pjë dret bor poshrëkklo li kjinmo.” Tjllökwo ëre llë loklo miydem i kjwe ga “Pja owa shäryono” lëmi oblë llëye owa shäryono llëm li kong llëme.

⁸Woshtozlong dbaryo kägäyo li, no to ter kjok dogo dwayo ëre li e» ë.

Woshtozlong dbaryoshko ga swlo poptara Jesúsde kjlara

⁹E irgo ga Jesús to ey dwayo, ga opzrëno jek judfoga syö uyo jong kjok eshko li roshko. ¹⁰Domer shäng kjlara eshko orkwo kjwara slösloe. Fariseoga löng eshko kjlëbö, llëbo wleya löng ara, Jesús rote e go wlo. Eni ga tjlë lok ba kong ga «jWoshtozlong dbaryo ga no poptëy ga pjläre?»

¹¹«jBomi öng, e lono pjlebgwo roshko woshtozlong dbaryoshko ga shimi llëmdo? ¹²No, e tjwlo ara, öng kjinmo anmoyö. Eni ga llëbo pjlä, e shäryëy woshtozlong dbaryoshko ga pjlä» ë ba kong.

¹³Eshko ga Jesús tjlë domer li kong ga «Pja orkwo roshwizong» ë. Kuya ga orkwo roshwino, ga poptono beno pjlä, ba orkwo kar go dik.

¹⁴Gueniyo ga fariseoga opshino jek lõk ey dwayo, ga tjlẽ lõk ẽng kong ga «¿Jesús, e zrõy sorẽ ga pjlú?» Ìe.

Sbö parkaga

¹⁵Wotjlik lõng lĩ Ìi miydara Jesúsdẽ pjire. Eni ga opshino to kjok eshko dwayo. Oba to jek ara ba tjok. Swlopga lõng eshko Ìi poptara uunkong, ¹⁶ga tjlẽ ba kong lõk ga «Tja ẽ lĩmi ẽ kong lĩme» Ìe. ¹⁷Shãryono eni, tjlõkwo lara ba tjlõkwo laga tek dẽnashko so Isaíasdẽ Ìi ber jlõkoyo wlo. Tjlẽno beno eni:

¹⁸«Bor parkaga kjrórór shãng ẽre.

Kjwe woydër ara. Tja wopjlú ba tjok bakoe.

Bor Sëya iër ber ba go,

ga kjok lĩgwer sorẽ Ìi roy shdõya tjëyoga uunkong kong.

¹⁹Kjwe ẽnglẽ kar kar ẽ tjok lĩm,

õõ Ìe kukoba irbo bãng lĩm bakoe.

²⁰Sjro shũktong tjeng Ìi, e toya lĩm,

shwomzrẽng pjẽ jer jong ba seto Ìi, e sjëya lĩm,

kjok lĩgwera beno bek pjir guing.

²¹Ìlono ga tjëyoga uunkong ber lõng ba koshẽ.»

Jesús, Beelzebú

²²Eshko ga domer shãng kjlara kjok igõ lĩm, tjlẽ lĩm, goshko Ä sëya kjlara kjishko. E söraba Jesús shwoy, ga poptara beno shãng kjok igõ pjlú, tjlẽ pjlú bakoe. ²³Nopga lõng eshko Ìi beno lõng yëy Ìe erã. Ga tjlẽ ẽng kong ga «¿Ère David tjëyo shrono shãng bi dõgaro lĩm?» Ìe lõk eni.

²⁴Kuya fariseogarẽ lõk ga tjlẽ lõk ẽng kong ga «Ä sëyaga iche to, dbo twara Ä sëya kãgãyo ko Beelzebúrẽ ba kong Ìi go» Ìe.

²⁵Wotjlik lõng lĩ Ìi miydara Jesúsdẽ pjir, ga tjlẽ ba kong ga «Pjlu lĩ, ba nopga ẽngkjwẽ ẽng tjok kar kar wĩni ga e oppjik lõk om go. Nopga tjeng kjok kjrinaso, nopga tjeng u kjwaraso, e ẽngkjwẽ ẽng tjok kar kar wĩni ga e pjir maling lĩmndo?

²⁷Ä sëyaga ichër opshik oba goshko dwayo, dbo twara Beelzebúrẽ bor kong Ìi go lĩmi. ¿Eni ga bomi oppinggaga kong dbo twaga ẽrẽ, Ä sëyaga iche lõk wlo?

E kjishko ga epga omĩk wẽlẽ ga pjãy diktong lõng jlõe. ²⁸Ä sëyaga ichër to, Sbõ Sëya dbo ara go. Miydẽmi e go ga Sbõ ber no pjluyo wlo Ìi, e dbaryo shrono tjan.

²⁹»¿Domer sõk kjlara dbo ara ba ushko wĩni ga no jek aär opzrẽk lĩrkẽ ba u roshko sorẽro? Woyde ga domer Ìi shara, pjirira bãm go guing. Enira ba lĩbo lüyotke ga pjlúe.

³⁰»Èye shãng bor shwo lĩkong lĩm ga e shãng bor wloyo. Èye no tõng bor kong lĩm ga e shãng ba shdõga. ³¹E kjishko ga lĩr bomi kong ga èye lĩbo owa shãryẽ, tjlõkwo lĩ owa ga owa pjang ba go Ìi lõya Sbõrẽ ber dret wlo ga pjlúe. Gueniyo èye Sbõ Sëya lãywẽ owa ga owa Ìi lõya ba kong lĩme. ³²Èye no to ter

kjok dogo dwayo ëre läywë owa ga owa li löya ber dret wlo ga pjlué. Gueniyo ëye Sbö Sëya läywë owa ga owa li löya eerishko llem, llonoshko llem bakoe.

Kjor, e sorë miydëy ba bo go

³³»Kjor doyo pjlu ga ba bo, e pjlué. Kjor doyo owa ga ba bo, e owa. Kjor, e sorë miydëy ba bo go. ³⁴¡Pjây so dgur kjoyoe! ¿Pjây owa kjishko ga pjây tjlä pjlu sorëro? Lläbo tjeng bomi pjluushko lomirë bomi kjamo go. ³⁵No pjlu ga tjlä pjlu, wotjlik pjlu kjishko. No owa ga tjlä owa, wotjlik owa kjishko. ³⁶Lër bomi kong ga no llgwezlong dbaryo ga no kjlobi li iche Sbörë ba dboryë, tjlokwo owa lono kjwobi li kjishko. ³⁷Eshko ga pjây ie ber löng pjlu, llem ga pjây ie ber löng shdungko, tjlokwo loromi li kjishko» le.

Jonás jyäglo

³⁸Eshko ga fariseoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e kjone kjone tjlä Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, pja ichara Sbörë li jyäglo shäryos kjrina borwa kong, llëbo iydëba llem wleniyo inwa wlo» le.

³⁹Kuya ga tjlä ba kong ga «Eerishko dbaryo sopga, pjây owa. Pjây so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jëk shäng walë oblë tjok kjoyoe. Woydëmi ga llëbo jyäglo shäryër bomi kong, gueniyo shäryër llem, Sbö tjlokwo laga Jonás, e jyäglo shäryotë bomi kong eröe. ⁴⁰Dënashko ga e beno sök mä dlung roy so kësbang bö roshko dbargwo mya, shkë dba sorë ga no to ter kjok dogo dwayo ëre äär ber buk klung roshko dbargwo mya, shkë dba eni bakoe. ⁴¹Nínive sopga, e Jonás tjlokwo kunoshko ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayarae. Ga ëreshko no shäng kjlara tjwlo ara, Jonás kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjây llgweya Sbörëshko ga Nínive sopga kojong lok, ga tjlä ga «Kjwepga shdungko» le. ⁴²Sabá so pjluwo walë tek pjola dwayo, Pjlu Salomón kjok miydë li kuya wlo. Ga ëreshko no shäng kjlara tjwlo ara, Salomón kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjây llgweya Sbörëshko ga walë li kojong, ga tjlä ga «Kjwepga shdungko» le.

⁴³»Ä sëya pjang no goshko li toshko ga to shäng shto wlëk kjok dogro no llemshko, woshtë wlo, gueniyo wlëya llëme. ⁴⁴Eshko ga wotjlik ga «Tja to bor ushko iröng obi» le. Äär iröng ba ushko ga wlëya shäng rorë, pjlokjak pjir, poshäryak pjir wleni. ⁴⁵Eni ga sëya oblë töya ba tjok doglo kjäk (7), owa ba kjinmo, ga uunkong li pjë jek äär ber tjeng no li go. Eni ga no li beno shäng owa anmoyö, shäng bäm go sorë li kjinmo. Eerishko dbaryo sopga, pjây owa, ga pjây ber löng domer ëre dik eni» le.

Jesús, ba mekë, ba lëmgä

⁴⁶Jesús sök tjlä oba tjeng ara li kong wopro ga ba mekë, ba lëmgä, e shrono tjeng kjoko, lan ba tjok wlo. ⁴⁷Eni ga rotaraba Jesús kong, tjlä ga «Bop mekë, bop lëmgä, e shrono tjeng bop ik kjoko» le.

⁴⁸Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Bor mekë, e ë? ¿Bor lëmgä, e ë?» le. ⁴⁹Eni ga ba oppinggaga löng li pïya ba sakkwo go, ga tjlä ga «Bor mekë lër li

kjwepga. Bor lënga lër li kjwepga. ⁵⁰Ëye bor Data sök kjok dogo li kolë ga era bor mekë wleni, bor lëng wleni, bor dor wleni» le.

Dwla sguingga

13 ¹E dbaryo ga Jesús opshino jek u li roshko dwayo, ga öötong sirkeno sök di bäng buk kësang li sor go. ²Nopga shrono löng ara kjishko ga Jesús opyono kjong roshko, ga sirkeno sök eshko. Nopga li beno tjeng di bäng li kjako. ³Eshko ga tjëno ba kong ara llëbo jyäglö go, tjë ga «Domer shäng kjlara dwla sguingga. Pjlara ga opshino to jek dwla sguing. ⁴Sguiyashko ga kjone kjone lono tjeng irbo bäng, ga sënwa shrono, uara lok drete. ⁵Kjone kjone lono tjeng ak ara tjrëko, klung sho ara llëmshko, ga weno maling, klung sho rong llëm kjishko. ⁶Gueniyo slenggwo dret kjishko ga dlo wenoshko ga dwla li sura, beno dogroe. ⁷Dwla kjrina obi, e lono tjeng shkö sho roshko, ga shkö sho li kunoshko ga dwla li llgwinae. ⁸Dwla kjrina obi, e lono tjeng klung sho pjlu kjing go, ga kuno, botjyono pjlu. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak dbaw (100), kjoneshko ga botjyono kjwo sak tjer (60), kjoneshko ga botjyono kjwo sak mya (30). ⁹Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso» le.

Jesús tjëno llëbo jyäglö go erä ega

¹⁰E irgo ga ba oppinggaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjë ba kong ga «¿Pja tjë oba kong llëbo jyäglö go erä ega?»

¹¹«Sbö ber no pjluo sorë li roy miydaydëba llëm li pinaba bomi kong, gueniyo ega kong llëme. ¹²Ëye llëbo tjok ga sëya jek obi, ber llëbo ara wlo. Ëye llëye llëm ga llëye tjeng sirawa li döya ba shjiryö drete. ¹³Kuya löng ga llë loklo miyde lok llëme. Iya löng ga llë iyde miyde lok llëm bakoe. Tja tjë ba kong llëbo jyäglö go e kjishko. ¹⁴Llëye lara Sbö tjlokwo laga tek dënashko so Isaiasdë li beno ega li kjishko. Tjëno beno eni:

»«Kuya löng kjër ga llë loklo miyde lok llëm,
iya löng kjër ga llë iyde miyde lok llëm bakoe.

¹⁵Nopga ëre, llëye kuya woydë llëme.

Kwomgwo bäng bängzara lok tuke.

Bokkwo llino lok tuk bakoe.

Shäryara eni,

llëye iya lok ba bokkwo go llëm wlo,

llëye kuya lok ba kwomgwo go llëm wlo,

opping lok sira llëm wlo,

optwë ber bor kong llëm wlo,

epga dör llëm wlo bakoe.”

¹⁶»Gueniyo pjäyda kjok igö bomi bokkwo go, pjäy kjok kugö bomi kwomgwo go bakoe. E kjishko ga pjäy ber löng wopjlue. ¹⁷Lër bomi kong jlokoyo ga llëbo imi, kumi löng ëre tjwlo ara. Dënashko ga Sbö tjlokwo lagaga, nopga oblë pjlo bek wleniyo, e omik woydë, omkuk woydë, gueniyo omiño llëm, omkuno llëm bakoe.

Dwla sguingga l'anyo, e l'le l'oklo l'ara Jesúsdë

18»Dwla sguingga l'anyo, e l'le l'oklo l'ër bomi kong. Kuzia. 19Ëye Sbö ber no pjluyo sorë li roy kuno, gueniyo l'le l'oklo miyde l'lem ga e so dwla lono irbo bäng li kjoyoe. Tjlokwo li dgak pjang ba pjlúshko, gueniyo Ä tjwe eshko, ga döya ba shjiryo. 20Dwla lono ak ara tjrëko li, e ëye tjlokwo li kuno, ga beno shäng wopjlú li l'oklo. 21Gueniyo tjlokwo li äär ber ba pjlúshko jlökoyo l'lem kjishko ga l'ëye wen ba kong sirashko, shdungoba tjlokwo li kjishkoshko ga tjlokwo li raye, söya ame. 22Dwla lono shkö sho roshko li, e ëye tjlokwo li kuno li l'oklo. Tjlokwo li kura, gueniyo l'lebo tjeng kjok ëre kjing goshko li woyotjlíya ara, wo pjang dbur go bakoe. E kjishko ga tjlokwo li woyo ba kong ame, ga bo wen tjlokwo li kjishko l'leme. 23E ga dwla lono klung sho pjlú kjing go li, e ëye tjlokwo li kuno, ga l'le l'oklo miyde pjlú li l'oklo. Eni ga e ber shäng so dwla botjyono pjlú kjoyoe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak dbäw (100), kjwo sak tjer (60), kjwo sak mya (30)» l'ë ba kong.

Kjlo sho owa weno dwla pjlú tjrëko

24Ga Jesús tjläno ba kong l'lebo jyäglo go obi, tjlä ga «¿Sbö ber no pjluyo sorë, e so l'le kjoyo l'ër bomi kong? Domer shäng kjlara. Pjlara ga dwla pjlú wlëniyo dgara ba kjok kjing go. 25Gueniyo dwla dgaga li ponoshko ga ba moskwo shrono shäng kjlara dwla dgak buk lishko. Kjlo sho owa dwlayo, e söra, dgara dwla buk pjlú li roshko, ga to ey dwayo. 26Eni ga dwla pjlú li weno, botjyë kjwlëshko ga kjlo sho owa li weno ba tjrëko bakoe.

27»Iya dwla sogo li parkagagarë ga öör l'ok ba rotë ba kägäyo kong, tjlä ga «Tjlapga, pja dwla dgono bop kjok kjing go pjlú eröe. ¿Eni ga kjlo sho owa kjwe wen sorë?»

28»«Söga, dgaga bi moskworë» l'ë ba kong.

»Kuya l'ok ga tjlä ba kong ga «¿Kjlo sho owa kjwe shirware?»

29»«L'leme. Kjlo sho owa kjwe skwëmishko ga dwla pjlú kjwe skwe tëm ba tjok äe. 30Pjlú wlo ga iozï ber kun uunkong, äär jong bo kjrozlong dbaryo. Eshko ga nopga ichër kjlo sho owa li zë bäm go, pjriya, ga ie tjeng dboshko, ber sukoba wlo. Shäryara l'ok eni pjir ga dwla pjlú li skoya, jneya tjeng dwla jnekklo uyo roshko» l'ë ba kong» l'ë.

Kjor dwlayo chirawa

31Ga Jesús tjläno ba kong l'lebo jyäglo go obi, tjlä ga «Sbö ber no pjluyo sorë, e so kjor dwlayo chirawa ko *mostaza* dgoroy klung roy kjoyoe.

32Dwlagwo ëre chirawa, dwlagwo oblë oblë dorko. Gueniyo kun kësbang, dwlagwo oblë oblë kjinmo. Eshko ga sënwa l'le usho ywë ba kowo go» l'ë.

Pjlung shosho uukklo

33Ga Jesús tjläno ba kong, l'lebo jyäglo go obi, tjlä ga «Sbö ber no pjluyo sorë, e so walë pjlung shosho l'lrano bayo gök kësbang tjung wlëni

kjwo sak kjwara (10) ba uukkĭo tĭok, ga ie ber buk uur wĭo kjoyoe. Ba uukkĭo shdōktong pĭlung shosho ĭi kjwang jĭkong» ĭe.

Jesús tĭĭĕno ĭĭĕbo jyāĭĭo go

³⁴ĭĭĕbo uunkong ĕre ĭara Jesúsdĕ nopga kong ĭĭĕbo jyāĭĭo go erā. Eni ĭĭĕm ga ĭĭĕye ĭara ba kong ĭĭĕme. ³⁵Shāryono eni, tĭĭōkwo ĭara Sbō tĭĭōkwo ĭaga tek dĕnashko sorĕ ĭi ber jĭōkoyo wĭo. Tĭĭĕno beno eni:

«Tja tĭĭĕ ĭĭĕbo jyāĭĭo go;
tĭĭōkwo ĭĕr ĭi, e iak Sbōrĕ tjeng ĭūtshko,
kjok ĕre shāryara Sbōrĕ tek ĭĕkong.»

Kĭĭo sho owa wĕno dwĭa pĭĭú tĭrĕko ĭanyo, e ĭĭĕ ĭōkĭo ĭara Jesúsdĕ

³⁶Jesús to ey dwayo ga opzrĕno jek shāng u roshko. Eshko ga ba oppinggaga tek shrono ĭōng ba zĭlong bāng ga tĭĭĕ ba kong ga «Kĭĭo sho owa wĕno dwĭa pĭĭú tĭrĕko ĭanyo, e ĭĭĕ ĭōkĭo ĭos borwa kong sira» ĭe.

³⁷Kuya ga tĭĭĕ ba kong ga «Dwĭa pĭĭú dgaga ĭi, e no to ter kjok dogo dwayo ĕre ĭōkĭo. ³⁸Dwĭa dgara kjokyo ĭi, e kjok kjwang jĭkong ĭōkĭo. Dwĭa pĭĭú ĭi, e Sbō nopga ĭōkĭo. Kĭĭo sho owa ĭi, e Ā nopga ĭōkĭo. ³⁹Ba moskwo, kĭĭo sho owa dgaga ĭi, e Ā ĭōkĭo. Dwĭa bo kjrozĭlong dbaryo ĭi, e kjok pĭir dbaryo ĭōkĭo. Ga dwĭa skogaga ĭi, e Sbō parkagaga kjok dogo so ĭōkĭo.

⁴⁰«Kĭĭo sho owa ĭi tōya, dbuya ĭōk roshko, suya wĭo sorĕ ga kjok pĭir dbaryoshko ga Ā nopga suya eni bakoe. ⁴¹Eshkoshko ga nopga ber ĭōng ĭĭĕbo owa shāryĕ, nopga ber ĭōng oblĕ ĭĕĕ ĭĭĕbo owa shāryĕ bakoe. Eshko ga bor parkagaga kjok dogo so ĭĕĕr no to ter kjok dogo dwayo ĕrerĕ nopga owa ĭi tōng. ⁴²Ga dbuya ĭōk ĭōk pĭĕ jong ri ri sjer ĭĭĕm shtoyo ĭi roshko, ber tjeng ślar eshko, kowo uĕ, ĭĭĕbo bang ara ba kong kĭĭy. ⁴³Ga nopga pĭĭo bek ĭōng ĭi ber ĭōng kālā ĭĭetĭĕt dĭo wĭeni, ba Data sōk ĭishko. Ėye kwomgwo tĭok ga woyde ga kuya yōtso.

ĭĭĕbo tĭwĭō ara jnek buk

⁴⁴«Sbō ber no pĭĭuyo sorĕ, e so ĭĭĕbo tĭwĭō ara jnek buk kjok kjrina roshko kjoyo. Domer, ĭĭĕbo tĭwĭō ara ĭi wĭĕna buk eshko, ga jnena jek beno buk eshko obi. Eshko ga woowa ĭĭĕme. Eni ga ba ĭĭĕbo tjeng ĭi soynena uunkong, ga kjok ĭi tĭwĭĕna beno ba kong.

Obrikkwo tĭwĭō ara

⁴⁵«Sbō ber no pĭĭuyo sorĕ, e so domer ĭĭĕbo tĭwĭĕga, soynega to shāng obrikkwo tĭwĭō ara wĭĕk kjoyo bakoe. ⁴⁶Obrikkwo wĭĕna kjwara tĭwĭō ara wĭĕniyoshko ga ba ĭĭĕbo tjeng ĭi soynena uunkong, ga obrikkwo ĭi tĭwĭĕna beno ba kong.

Kĭĭa mā shakkĭo

⁴⁷«Sbō ber no pĭĭuyo sorĕ, e so kĭĭa mā shakkĭo kjoyo bakoe. Dbuya ĭōk di roshkoshko ga mā shaya ĭĭĕrba pogo. ⁴⁸Kĭĭa ĭi dĭĭnoshko ga shikoba tjeng pĭōshko,

ga mā pjǎ́ wǎ́niyo tǒngoba shing roshko, ga owa ǎ́ dbukoba. ⁴⁹Eni ga kjok pjir dbaryoshko ga Sbǒ parkagaga kjok dogo so tjwe ǎ́k nopga owa ǎ́ kjǎ́ nopga pjǎ́ bek tjeng ǎ́shko dwayo, ⁵⁰ga nopga owa ǎ́ dbuya ǎ́k iǎ́k pjǎ́ jong ri ri sjer ǎ́lǎ́m shtoyo ǎ́ roshko, ber tjeng slǎ́r eshko, kowo uǎ́, ǎ́lǎ́bo bang ara ba kong kjǎ́y» ǎ́.

ǎ́lǎ́bo tjaglǎ́n, ǎ́lǎ́bo kǎ́guǎ́

⁵¹Eshko ga Jesús tjǎ́ ba kong ǎ́k ga «ǎ́Tjǎ́kwo ǎ́r shǎ́ng ǎ́ ǎ́lǎ́ ǎ́kǎ́o miydǎ́mi ǎ́ngde?»

«ǎ́ng, miydǎ́rwa» ǎ́ ǎ́k ba kong.

⁵²Kuya ga tjǎ́ ba kong ga «ǎ́ye no ping pjǎ́, Sbǒ ber no pjǎ́uyo sorǎ́ ǎ́ kjǎ́shko ga e so domer u sogo kjoyoe. ǎ́lǎ́bo jnek tjeng ara, ǎ́lǎ́bo tjaglǎ́n, ǎ́lǎ́bo kǎ́guǎ́ bakoe. Ga ǎ́lǎ́bo ǎ́ shiya, twe oba kong ga pjǎ́uǎ́» ǎ́.

Jesús shǎ́ng Nazaret kjokyo

⁵³Jesús tjǎ́no ǎ́lǎ́bo jyǎ́gǎ́o go pjir ga to ey dwayo. ⁵⁴Jek ǎ́ǎ́tong shǎ́ng ba kjokshko, tek chirawa ga kuno shǎ́ng ǎ́shko obi ga nopga pina ara judíoga syǎ́ uyo jong eshko ǎ́ roshko. Kuya ǎ́k ga beno ǎ́ng yǎ́y ǎ́ erǎ́. Ga tjǎ́ ǎ́k ǎ́ng kong ga «ǎ́Kjwe kjok miydǎ́ ara opping kjone? ǎ́ǎ́lǎ́bo ǎ́ydǎ́ba ǎ́lǎ́m wǎ́niyo shǎ́rye sorǎ́? ⁵⁵ǎ́Domer kjwe u shǎ́ryaga ǎ́ wa ǎ́lǎ́mdo? ǎ́Mekǎ́ María ǎ́lǎ́mdo? ǎ́Lǎ́nga Santiago, José, Simón, Judas ǎ́lǎ́mdo? ⁵⁶ǎ́Dorga ǎ́ng na bi tjok bako ǎ́lǎ́mdo? ǎ́Kjok miydǎ́ ara kjwe wǎ́ya kjone?» ǎ́ ǎ́k ǎ́ng kong eni. ⁵⁷Ga tjǎ́kwo kjre ǎ́k woydǎ́ ǎ́lǎ́m, iirkono ǎ́k ara erǎ́.

Eshko ga Jesús tjǎ́ ba kong ǎ́k ga «Kjok kjone pogo ga Sbǒ tjǎ́kwo ǎ́ga, e ǎ́ba tjwǎ́o ara. Gueniyo ba kjok om go ǎ́shko, ba ushko ga ǎ́ba tjwǎ́o ǎ́lǎ́me» ǎ́.

⁵⁸Kjok eshko soga mǎ́r Jesús go ǎ́lǎ́m kuzong ga ǎ́lǎ́bo ǎ́ydǎ́ba ǎ́lǎ́m wǎ́niyo shǎ́ryara ara eshko ǎ́lǎ́me.

Juan No Waga zrǎ́rabae

14 ¹Dbar eshkoshko ga Pjǎ́u Herodes parkǎ́ sǎ́k Galilea so ichaga. Jesús roy kuya ga ²tjǎ́ ba parkagaga kong ga «E Juan No Waga ǎ́ woshrokdo. ǎ́lǎ́bo ǎ́ydǎ́ba ǎ́lǎ́m wǎ́niyo shǎ́rye ga pjǎ́u e kjǎ́shko» ǎ́.

³⁻⁴Kjupǎ́bǎshko ga Juan tjǎ́ Herodes kong ga «Herodías kjwe kjrǎ́p ber bop boy wǎ́o ga ǎ́, e bop shjiy Felipe boy kjǎ́shko» ǎ́. E kjǎ́shko ga Juan shara, bǎ́ngzara Herodesdǎ́, shdǎ́ya wǎ́o. ⁵Zrǎ́ya woydǎ́, gueniyo «Juan, e Sbǒ tjǎ́kwo ǎ́ga» ǎ́ba, ga oba bangkjre ara. E kjǎ́shko ga zrǎ́ra ǎ́lǎ́me.

⁶ǎ́ǎ́tong Herodes shrǎ́zǎ́ng dbaryoshko ga Herodías wa walǎ́ ǎ́ bǎ́rkono oba ǎ́ng kjǎ́obi ǎ́ bokshto, ga Herodes beno sǎ́k wopjǎ́u e kjǎ́shko. ⁷E kjǎ́shko ga tjǎ́no ba kong jǎ́koyo ga ǎ́lǎ́ye roke ǎ́ twe ba kong. ⁸Poshduna ba mekerǎ́ kjǎ́shko ga tjǎ́ Herodes kong ga «Woydǎ́r ga no ichǎ́p Juan No Waga kǎ́gǎ́ zǎ́, ga tek sǎ́p bor kong kjwǎ́lǎ́ roshko» ǎ́.

⁹Kuya ga woydǎ́ jonge. Gueniyo tjǎ́no jǎ́koyo nopga mana ǎ́ng ǎ́ bokshto kuzong ga no ichara ba shǎ́ryǎ́ ba kong. ¹⁰Eni ga Juan kǎ́gǎ́

zara tas, no shdüžlong uyo roshko, ¹¹ga söra, twara kjoglo li kong kjwle roshko. Eshko ga kjrara, ga söra, twara ba meke kong. ¹²E irgo ga Juan oppinggaga öör lok ba doyo kjrë, ga söra, jnena lok sakshko. E irgo ga öötong löng Jesús shäng lishko ga roy lära lok ba kong pjire.

Jesús nopga sēno doglo sak dbāw dbāw pjloglo shkēng (5,000)

¹³Juan roy kuya Jesúsdē ga opshino shäng lishko dwayo ga opyono kjoyong roshko, ga to kjok shto oblē, ber sök tjoksa wlo. Gueniyo ga miydara kjok eshko sopgarē, ga to jek lok ara ba irgo pjö lekong. ¹⁴E irgo ga Jesús opshino kjoyong roshko dwayoshko ga nopga ēng tōno trāk lēm li ina, ga songe le, ga swlopga söra lok tjeng eshko li poptara pjire.

¹⁵Kjok ro zar kjwle kuzong ga ba oppinggaga tjle lok ba kong ga «Kjok sēng tjän. Kjok ēreshko llēye drete. Pjlú wlo ga nopga kjwe ichos to na dwayo, jek llēbo soynekoba kjone lishko, dli tjwlek wlo» le.

¹⁶Kuya ga tjle ba kong ga «Brik lok lēm ga pjlúe. Sēzī pjāydē dey» le.

¹⁷Kuya lok ga tjle ba kong ga «Ēreshko tjawa pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkēng (5), mā tjeng do pjök erä» le.

¹⁸Kuya ga tjle ba kong ga «Tek sözī bor kong» le. ¹⁹Eni ga nopga tjeng kjlobi li ichara wlar uunkong töshko, shkwamsho kjing go. Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkēng (5) li, mā do pjök li, e kjrara Jesúsdē, ga kjok dogo iya jem drēng ga tjle Sbō kong ga «Tjawa kong dli tworop ēre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, ga twara ba oppinggaga kong. Ga pjlogara lok nopga löng kēs li kong.

²⁰Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlúe. E irgo ga dli worbo tōna ba oppinggagarē lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kwara kjingsho pjök (12), tjung tjunge.

²¹Domerga iono uunkong doglo sak dbāw dbāw pjloglo shkēng (5,000) dik. Walēga, kjwozirga, e shtak llēme.

Jesús jēktong di kjing go

²²E irgo ga Jesús ba oppinggaga ichono opyē kjoyong roshko, dipzē di bäng buk kēsbang li kjwo kalēkong wlo. Nopga brik lok wopro ga Jesús beno shäng eshko. ²³Brikong pjir ga Jesús jem öötong shäng dlup go tjoksa, syöshtē Sbō kong eshko wlo. Eni ga kjok ro zoktong shäng eshko tjoksa.

²⁴Eshko ga kjoyong li jek öötong buk pjola tjän, ga jōya di iōya ararē, pjluk tek jong ba shwo lekong kjishko. ²⁵Kjok shränto ga Jesús jek jek shäng di li kjing go, ba oppinggaga löng li shwo lekong. ²⁶Iya lok ga bangkjre lok ara, ga tjle ēng kong ga «iKjwe äya jlōe!» le.

²⁷Jekdo eshko ga Jesús tjle ba kong ga «iPjāy wokjange! iTja li jekdo shäng! Llēye bangkjreimi llēme» le.

²⁸Eni ga Pedro tjle ba kong ga «Tjlapga, pja jlō ga tja ichos jek jek di kjing go, äär bop shwoy wlo» le.

²⁹Kuya ga tjîê ba kong ga «Pja tegö» îe.

Kuya Pedrorê ga opshino kjoyong roy dwayo, ga jêktong jek di kjing go, Jesús shwo lêkong. ³⁰Eshko ga îya ga pjîluk tjwe jong dbo ara ga bangkjrara, ga pir jer jong, ga tjîê ga «[Tjîlapga, tja kjimtozong!» îe.

³¹Eshko ga shara Jesúsde jekdo ba orkwo go, ga tjîê ba kong ga «Pja mâr bor go jîlökoyo îlême. ¿Pja kjimtêr îlême lorop ega?» îe.

³²E irgo ga opyono lôk kjoyong îi roshkoshko ga pjîluk îi beno tjêksoe.

³³Eshko ga beno lông kjoyong roshko îi, Jesús poshrêra, ga tjîê lôk ba kong ga «Pja Sbô Wa jîlê» îe.

Swîlopga poptara Jesúsde Genesaret kjokyo

³⁴Dipzono lôk di bâng buk kêsbang îi kjwo kalêkongshko ga ôotong lông Genesaret kjokyo. ³⁵Jesús miydara kjok eshko sopgarêshko ga roy shdôra lôk kjok eshko kjwang jîkong. Eni ga swîlopga sôra lôk ba kong, ³⁶tjîê ba kong ga «Swîlopga kjwe ichos bop shwong worbo porwê sira dôe» îe. Ga porwara, ga poptono jekdo uunkong.

Nopga ââr ber owa Sbô bokso sorê

15 ¹Eshko ga fariseoga, no pinggaga kjok îlgwekkîo tara Moisésde îi go, e kjone kjone tjwe lông Jerusalén kjokyo dwayo, tek shrono lông Jesús shwoy ga tjîê lôk ba kong ga ²«¿Bop oppinggaga kjwe, bi tjîlapgaga tek dênashko so sdêkwo bangkjre lôk îlême ega? Îê lôkshko ga orkwo shkwê îlême» îe.

³Kuya ga tjîê ba kong ga «¿Bomi sdêkwo kjîshko ga Sbô kjok îlgwekkîo kolêmi îlême ega? ⁴Sbô tjîêno ga “Bomi dataga, bomi mekêga, e bangkjrozi, iozi ber tjwîlô ara.” Sbô tjîêno obi ga “Ëye ba data, ba mekê lâywono owa ga e zrôkko.” ⁵Gueniyo ga ëye tjîêno ba data, ba mekê kong ga “Pja kjimtêr ga âe. Bor îlêbo uunkong êre tworor tjeng Sbô kong pjire” lâra ba kong pjir ga ⁶ba data, ba mekê kjimte ame ga pjîlúe lêmi eni. Eni ga bomi sdêkwo kjîshko ga Sbô tjîlökwo ioromi beno tjwîlô îlême. ⁷Pjây Sbô tjîlökwo sôga jîlökoyo lêmi, gueniyo pjây wotjîlik owa bomi pjîlúshko! Îlêye lâra Sbô tjîlökwo lâga tek dênashko so Isaiásde bomi kjîshko îi, e jîlê. Tjîêno beno eni:

⁸»«Nopga êre, tja poshrêya ba kjamo go, gueniyo tja woyotjîiya ba pjîlúshko îlême.

⁹Tja poshrêya lông îi îlêno îlême, nopga pîya kjok îlgwekkîo tak norê go erô kjîshko» îe.

¹⁰Eshko ga nopga rokara tek ba zîlong bâng, ga tjîê ba kong ga «Tja kuzîa. ¹¹Nopga ââr ber owa Sbô bokso lâga dîi ue îirê îlême. Miga ber lông eni îi lâga ba tjîlökwo îe om go îirê» îe.

¹²Wop tjok ga ba oppinggaga tek shrono lông ba zîlong bâng ga tjîê ba kong ga «Îlêye lorop îi kjîshko ga fariseoga iirkono ara. ¿E miydêpde?»

¹³«Dwîa dgara bor Data sôk kjok dogo îirê îlême ga e skwako slêng go.

¹⁴Kjwepga lông wêyê. Kjok îgö lôk îlême, gueniyo lông obiê kjok îgö îlême

włeniyo wlosök. Eni ga no kjok igö llem wleniyo wlosöya no kjok igö llem wleniyorë ga lon tjeng pjöyikong pjëbgwo kjaraso roy» le ba kong.

¹⁵Eshko ga Pedro tjë ba kong ga «Lëye lorop lëbo jyäglo go li pjölölgwes borwa kong sira» le.

¹⁶Kuya ga tjë ba kong lok ga «Lëye lër shäng li lë loklo miydomirë llem obire? ¹⁷Dli uëy li jer bi kjamo roy, äär ber tjeng bi bö roshko. Pjir ga tur bi roy dwayo. E miydëmi lëmdo? ¹⁸Gueniyo ga tjökwo lëy li wen tëm bi pjlushko dwayo, ga tur bi kjamo go. Nopga äär ber owa Sbö bokso laga erë. ¹⁹No wotjlik owa, no zrök, pë no orkwosmono ba tjok llem li tjok, lürkë, jyörkë, oblë jyöyotkë, oblë läywë owa, e wen tëm ba pjlushko dwayo uunkong. ²⁰Nopga äär ber owa Sbö bokso laga lëbo tjeng kës ërerë. Gueniyo ëye ber pjlo bek Sbö bokso, iono orkwo shkwono llem kjishko lëme» le.

Walë judío llem wleniyo mär Jesús go jlökoyo

²¹E irgo ga Jesús opshino to kjok eshko dwayo, jek öötong shäng Tiro kjokyo, Sidón kjokyo, e soshko. ²²Walë sök kjlara eshko Canaán so. Tek shrono shäng Jesús shwoy ga tjë ba kong dbo go ga «Tjlapga, David tjëyo, tja songe lözong! Bor wa walë, goshko Ä sëya kjlara, in ga songe» le.

²³Kuya ga dboryara lëme. Eni ga ba oppinggaga tjë ba kong ga «Pja nom na dwayo» los walë kjwe kong, tek shäng öö le ara bi irgo kjishko» le.

²⁴Kuya ga tjë walë li kong ga «Tja ichara Sbörë Israel tjëyoga kong döe. Epga öng wlep ushko so jeno löng wleni» le.

²⁵Eni ga walë li tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tono, tjë ba kong ga «Tjlapga, tja kjimtozong!» le.

²⁶Kuya ga tjë ba kong ga «Bi wapga dli li döy, twëy shjiti kong wlo ga äe» le.

²⁷Kuya ga tjë ba kong ga «Jlëe, Tjlapga. Gueniyo ba sogo iëshko ga dli pjloyo lon ter töshko ga ue shjitrë ga pjluë» le.

²⁸Kuya ga tjë ba kong ga «Pja mär bor go jlökoyo. Woydorop sorë li shäryë eni» le. Ga ba wa li poptono jekdo eshko.

Swlöpga poptara Jesúsde ara

²⁹Jesús opshino to eshko dwayo, jek öötong shäng Galilea di bäng buk kësang li sor go. Eshko ga to jem öötong sök dlup go. ³⁰E irgo ga nopga shrono löng träk llem sök lishko. Swlöpga söra lok ara, nopga jëk llem wleniyo, nopga kjok igö llem wleniyo, nopga orkwo owa, dre owa wleniyo, nopga tjë llem wleniyo, nopga swlo oblë oblë bakoe. Eni ga söra lok Jesús zlong bäng, ga poptarae. ³¹Eshko ga nopga swlo ara wleniyo, e poptono, nopga tjë llem wleniyo, e tjleno, nopga orkwo owa wleniyo, e orkwo poptono, nopga dre owa wleniyo, e dre poptono, nopga jëk llem wleniyo, e jëktong, nopga kjök igö llem wleniyo, e kjok ino bakoe. İya löng lirë ga beno löng yëy le erä, ga Israel tjëyo Sbö poshrëra lok ara.

Jesús nopga sēno doglō sak dbāw dbāw pjloglō pkēng (4,000)

³²E irgo ga ba oppinggaga rokara Jesúsdē tek ba zlong bāng, ga tjlē ba kong ga «Nopga kjwe löng bor tjok na öötong dbargwo mya, ga llēye uako llēme. E kjishko ga songe lēr. Jek ichēr löng ba ushko iē llēm ga äe. Wopjir irbo kjwe» lē.

³³Kuya lok ga tjlē ba kong ga «¿Nopga trāk llēm kjwe sēy sorē? ¿Kjok no llēmshko ēre dli wlēy kjone?» lē.

³⁴Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Pjāy pjlung shosho suk pjir tjeng kjwobi?»

«Tjeng kjwo kjäk (7), mā chilawa tjeng kjwöbö bakoe» lē lok ba kong.

³⁵Eni ga nopga li ichara Jesúsdē wlar uunkong töshko. ³⁶Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo kjäk (7) li, mā li, e kjrara, ga tjlē Sbō kong ga «Tjawa kong dli tworop ēre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» lē. E irgo ga dli li tora, twara ba oppinggaga kong. Ga pjlogara lok nopga tjeng kēs li kong.

³⁷Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlúe. E irgo ga dli worbo tōna ba oppinggagarē lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo kjäk (7), tjung tjunge.

³⁸Domerga iono uunkong doglō sak dbāw dbāw pjloglō pkēng (4,000). Walēga, kjwozirga, e shtak llēme.

³⁹E irgo ga nopga briktong pjir ga Jesús opyono kjoyong roshko, ga to ey dwayo, jek öötong shäng Magdala kjokyo.

llēbo jyāglō kjok dogo dwayo

16 ¹Eshko ga fariseoga, saduceoga, e tek shrono löng Jesús shwoy, ba tjlīk wlo. Tjlē ga «llēbo iydēba llēm wlēniyo shāryos borwa kong kjrina, pja ichaga Sbörē jlōre miydērwa e go wlo» lē.

²Kuya ga tjlē ba kong ga «lmi kjok sēng ga kjok dogo srēzrēn ga bong ga kjok pjluē lēmi. ³lmi kjok shrōngto ga kjok dogo srēzrēn, pjäng sho ara ga eeri ga kjok owa lēmi. Eni ga llēbo wen kjok dogo, e llē loklo miydēmi pjluē. ¿Eni ga llēbo shārye Sbörē eerishko dbaryo li, e llē loklo miydēmi llēm sorēro? ⁴Eerishko dbaryo sopga, pjāy owa. Pjāy so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jek shäng walē oblē tjok kjoyoe. Woydēmi ga llēbo jyāglō shāryēr bomi kong, gueniyo shāryēr llēm, Sbō tjlōkwo laga Jonás, e jyāglō shāryotē bomi kong erōe» lē.

Fariseoga, saduceoga, ba pjlung shosho uukklo

⁵E irgo ga Jesús oppinggaga dipzono tek shrono löng di bāng buk kēsbang li kjwo na lēkong ga pjlung shosho suk pjir sōra lok llēme. ⁶Eshko ga Jesús tjlē ba kong ga «Pjāy sjēk, fariseoga, saduceoga, ba pjlung shosho uukklo wle tjok» lē.

⁷Kuya lok ga tjlē ēng kong ga «Shji pjlung shosho suk pjir sōno llēme. Lē shäng bi kong eni e kjishko» lē.

⁸Tjlē löng ēng tjok llē li miydara Jesúsdē kuzong ga tjlē ba kong ga «¿“Shji pjlung shosho suk pjir sōno llēme” lēmi ega? ¿Pjāy mär bor go jlōkoyo llēm ega? ⁹¿Bor tjlōkwo li llē loklo miydomirē llēm obire? ¿Domerga sēnor doglō sak dbāw dbāw pjloglō shkēng (5,000), pjlung shosho suk pjir kjwo shkēng (5) goshko ga

dli beno obi tónomi shingyo kjwobi woyo bomi kong lîlêmdo? ¹⁰¿Domerga sênor doglô sak dbâw dbâw pjloglô pkëng (4,000), pjlung shosho suk pjir kjwo kjäk (7) goshko ga dli beno obi tónomi shingyo kjwobi woyo bomi kong lîlêm bakoro? ¹¹¿Tja tjê shäng pjlung shosho suk pjir kjishko lîlêm li miydëmi lîlêm sorê? Pjây sjêk fariseoga, saduceoga, ba pjlung shosho uukklo wle tjok» lê.

¹²Eshko ga miydara lok ga Jesús shäng tjê li, e pjlung shosho uukklo layde lîlême. No pîya fariseoga, saduceogarê löng sorê, e layde shäng.

No pjîluyo ichara Sbörê shrono shäng li, e Jesús îara Pedrorê

¹³Jesús jek öötong Filipo Cesarea kjokyo ga tjê ba oppinggaga kong ga «¿No to ter kjok dogo dwayo êre, e ë lëba?» lê.

¹⁴Kuya lok ga tjê ba kong ga «No kjone kjone tjê ga pja Juan No Waga li woshrokdo lê. Kjone kjone tjê ga pja Sbô tjlokwo laga tek dênashko so Elías li tjwayde shäng lê. Kjone kjone tjê ga pja Sbô tjlokwo laga tek dênashko so Jeremías li woshrokdo lê. Kjone kjone obi tjê ga pja Sbô tjlokwo lagaga tek dênashko so kjlara li woshrokdo lê» lê lok ba kong eni.

¹⁵Kuya ga tjê ba kong ga «E ga pjây e, ¿tja ë lëmi?» lê.

¹⁶Kuya Simón Pedrorê ga tjê ba kong ga «No pjîluyo ichara Sbörê shrono shäng li, e pja. Pja Sbô Sök İyado li Wa jlöe» lê.

¹⁷Kuya ga tjê ba kong ga «Simón, Jonás wa, pja tjêlêno li laga norê bop kong lîlêm, laga bor Data sök kjok dogo lîrê bop kong. E kjishko ga pja ber wopjlê.

¹⁸Lêr bop kong ga pja kowêr Pedro. Oba u ywê wlo ga ak kjang iëba bäm go, ber ba shakklo wlo. Eni ga nopga tjêyo shäryêr kjrina bor tjlokwo kragaga kjlobi li go, so u kjoyo, ga ak lêr li, e ber u li shakklo wleni. Tjêyo li zäya Ärê ga äe. ¹⁹Ga pja kong dbo twêr, pja ber Sbô nopga bapshiga wlo. Ba nopga ichêp sorê kjok êre kjing go ga epga iche Sbörê kjok dogo eni bakoe» lê.

²⁰E irgo ga tjê ba oppinggaga kong obi ga «No pjîluyo ichara Sbörê shrono shäng li, e tja lëmi ë kong lîlême» lê.

Jesús îano ba wolon dbaryo kjishko

²¹Eshko jek lëkong ga Jesús tjê ba oppinggaga kong ga «Tja jongya Jerusalén kjokyo. Eshko ga judío tjlapgaga kjok lîgwega wleniyo, syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok lîgwekklo tara Moisésdê li go, tja shdüya lok ara, ga tja zrökoba, gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörê iröng obi» lê.

²²Eni ga rokara Pedrorê tjoksa, ga tjê ba kong ga «¡Tjlapga, woydêr ga e wen bop kong eni lîlême!» lê.

²³Gueniyo ga Jesús bojono Pedro shwo lëkong, ga tjê ba kong ga «¡Ä, pja opkjos bor zlong dwayo! Tja ichêp woydê dir eröe. Lîlêye woyde Sbörê li woyotjlîp shäng lîlême. Lîlêye woyde norê li woyotjlîpdê shäng eröe» lê.

²⁴Eshko ga tjê ba oppinggaga kong ga «Ëye jêk woydê bor tjok jlökoyo ga ber shäng bor woyotjlîk İyado, wotjlîk lîlêbo shäryê kjok êre kjing goshko ame bakoe. Bor kjishko ga lîlêye shäryêba ba kong lîlê pogoshko

li, e zrökoba ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme. ²⁵Ëye wotjlik opdë om go, zrökoba bor kjishko llëm wlo le ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo ëye jëk bor tjok jlökoyo, e zröraba bor kjishko ëmdë ga era ber sök së iyado kjok dogo. ²⁶Ëye llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li kjrara tjeng ba wloy ëmdë ga e llëno llëme. Wolono ga öötong kjok dogo llëm ga to jeno ba llëbo li tjok.

²⁷»No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe bor Data dbo kälä goshko, bor parkagaga kjok dogo so tjok. Eshko ga no kjlara kjlara potjwlen, llëbo shäryara dö li kjishko. ²⁸Lër bomi kong jlökoyo ga pjây kjone kjone löng ëreshko wolontë llëm obishko ga tja ber no pjluoy sorë li imi wëlëe» le.

Jesús kjlopswono beno kälä lletilet

17 ¹Dbargwo tjer (6) irgo ga Pedro, Santiago, Juan (e Santiago kjlarayo), e söra Jesúsdë jem ba tjok dboshko, dlup jong kjwara kjókshko li go. ²Eshko ga ina ba oppinggaga jem löng ba tjok lirë ga Jesús kjlopswono, bokkwo beno kälä lletilet dlo wleni, ga shwong beno pjilublún shjiye.

³Iya löng wopro ga Moisés, Elías, e weno bë löng lan Jesús tjok eshko. ⁴Eni ga Pedro tjle Jesús kong ga «Tjlapga, tjawa löng na ga pjluë. Woydëp wleni ga tja ukwang shäryë kjwo mya, bop kong kjwara, Moisés kong kjwara, Elías kong kjwara bakoe» le.

⁵Shäng tjle wopro ga pjäng sho shjiy lono ter kjrina ba kjing go. Ga pjäng sho li roshko dwayo ga ybö kura lok, tjle ga «Bor wa li ëre. Woydër ara. Tja wopjlu ba tjok. Ba tjlokwo kuzia» le.

⁶Kuya ba oppinggaga löng lirë ga jek rish löng töshko bokdo kjlay klung go, bangkjre lok ara kjishko. ⁷Gueniyo Jesús tek ba zlong bäng, ga porwara, ga tjle ba kong ga «Pjây kojözong. Llëye bangkjremi llëme» le. ⁸Iya lok obi ga nopga löng Jesús tjok li beno drete. Jesúsdä beno shäng tjoksa erä.

⁹Jer oplong löng dlup li go dwayoshko ga Jesús tjle ba kong lok ga «Llëye inomi yë lanyotkëmi ë kong llëm, no to ter kjok dogo dwayo ëre woshrara Sbörë iröng obi guing» le.

¹⁰Kuya lok ga tjle ba kong ga «No pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go tjle lok ga «Borwa pjluoy iche le Sbörë li tjwe ber nopga uunkong pjluoy wlo. Gueniyo ga Elías tjwe bäm go» le. ¿Le lok eni ega?»

¹¹«Elías tjwe bäm go jlöe. E tjwe llëbo uunkong posharyaga. ¹²Gueniyo lër bomi kong ga e shrono öör tjän. Gueniyo ga to miydaraba llëme. Kong llëbo owa shäyaraba, woydaraba sorë li eni. No to ter kjok dogo dwayo ëre kong llëbo owa shäryëba e kjoyo bakoe» le ba kong. ¹³Miydara ba oppinggaga lirë eni ga Juan No Waga li lanyotkayde shäng.

Dwias goshko Ä säya poptara Jesúsdë kjlara

¹⁴Jesús, ba oppinggaga li, e jer äär löng iröng nopga tjeng arashko ga domer tjwe shäng Jesús zlong bäng kjlara, kjök tono, ¹⁵ga tjle ba kong ga «Tjlapga, bor wa songe lözong. Llëbo owa tjwe ba kongshko ga jek kjlo dete,

wopjir kjľuľu erä. Öľö ga dguē iök roshko, ľľēm ga ľon dishko. ¹⁶E kjřshko ga söror bop oppinggaga wľe kong, gueniyo to poptara ľok ľľēme» ľē.

¹⁷Kuya ga tľľē ba oppinggaga beno ľöng ľi kong ga «Pjāy wotjľik owa. Pjāy mār Sbö go ľľēme. ¿Tja ber shāng bomi tjok kjēr āär jong ľľono, pjāy mār ba go wľo? Tja sjeno shāng bomi tjok tjan. Dwľas ľi tek sös bor kong» ľē. ¹⁸Eshko ga Ä säya ľi wľona, ichara to dwľas ľi go dwayo, ga dwľas ľi poptono jekdo beno shāng pjľúe.

¹⁹Döni ga ba oppinggaga ľöng tjoksa Jesús tjokshko ga tľľē ľok ba kong ga «¿Ä säya ľi to ichororwa ľľēm ega?»

²⁰⁻²¹«Pjāy mār Sbö go jľökoyo ľľēm kjřshko. Lēr bomi kong jľökoyo ga pjāy mār ba go sirawa kjwe ěmdē ga pjāy tľľē dľup ěre kong ga “Pja opkjös jek pjola” ľēmi, ga opkjē jek pjolae. Eni wľeni ga ľľēye shāryēmi ga ä wľo ľi drete» ľē ba kong.

Jesús ľano ba woľon dbaryo kjřshko pjľara obi

²²Jek tjeng uunkong Galilea kjokyoshko ga Jesús tľľē ba oppinggaga kong ga «No to ter kjok dogo dwayo ěre twēba ber tjeng nopga wľoshko, ²³ga tja zröya ľok. Gueniyo āär dbargwo mya ga tja woshre Sbörē iröng obi» ľē. Kuya ľok ga woydē ľok ara.

Kä potjwľěkkľo Sbö u kong

²⁴Jesús, ba oppinggaga, e öötong ľöng Capernaúm kjokyoshko ga kä potjwľěkkľo dburyo ľi töngga Sbö u kong ľöng eshko ľi tľľē Pedro kong ga «¿Bop pingga kjwe kä potjwľěk ľľēmdo?»

²⁵«Ěng, potjwľēya» ľē ba kong.

Döni ga Pedro opzrēno jek u roshko. Ga ľľēye ľayde Pedrorē ba kong ľľēm obishko ga Jesús tľľē ba kong ga «¿“Pjāy kä potjwľěk bor kong” ľē pjľupgarē ě kong? ¿Ba wapga kongde, de oba oblē kong?»

²⁶«Oba oblē kong eröe» ľē ba kong.

Kuya ga tľľē ba kong ga «Eni ga ba nopga baľyara kä potjwľěk ľľēme. ²⁷Gueniyo ěye barwēy ľľēm wľo ga pja nom diga, sö dbup jer dishko. Eshko ga mā ship kjľara bām go ľi kjak roshko dburwa buk kjwara. Ship, söp, twēp dbur töngga ľi kong, bi kä potjwľěkkľo wľo» ľē.

Ěye tjwľö ara anmoyö

18 ¹Eshko ga Jesús oppinggaga tek shrono ľöng ba zľong bāng ga tľľē ba kong ga «¿Sbö sök no pjľuyo řyado ľishko ga tjawa ľöng ěre tjřēko, tjwľö ķesbangyo ľi kjone dey?» ľē.

²Kuya ga kjwozirwa rokara kjľara, iara shāng ba tjřēko, ³ga tľľē ba oppinggaga kong ga «Lēr bomi kong jľökoyo ga pjāy opkjľopswē ber kjwozirwa jüni ľľēm ga pjāy āär ber ľöng Sbö sök no pjľuyo řyado ľishko ľľēme. ⁴Ěye opkjľopswē ber wotöy, kjwozirwa jüni ga tjwľö ķesbangyo Sbö sök no pjľuyo řyado ľishko ľi e.

⁵Ga ěye, kjwozirwa jüni wľokjrara bor kjřshko ga tja wľokjrara wľeni.

«Shji nopga ichë llëbo owa shäryë llëme» İara Jesúsdë

⁶»Ëye, kjwozirwa mār bor go jūni ichara llëbo owa shäryë ga e song jlōe. Shäryayde llëm obishko ga shakko, apkwo kësbang pjrikko ba bēngshko, ga dbukko jer dlung dorong dey. ⁷Llëbo tjeng ara kjok kjwang jīkong no ichë llëbo owa shäryë wleni. Llëbo wen eni İyado. Gueniyo ëye no ichë llëbo owa shäryë ga e song jlōe.

⁸»E kjīshko ga bomi orkwo, bomi dre, pjāy iche llëbo owa shäryë wleni ga zëmi tas, dbumi pjolae. Pjāy opzrëk jek äär Sbō sōkshko dre kjwara llëm, orkwo kjwara llëm dey ga pjłú, pjāy pjë bomi orkwo pjök İi tjok, bomi dre pjök İi tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo İi roshko llëm wlo. ⁹Bomi bokkwo, pjāy iche llëbo owa shäryë wleni ga shimi pjus, ga dbumi pjolae. Pjāy opzrëk jek äär Sbō sōkshko bokkwo kjwara llëm dey ga pjłú, pjāy pjë bomi bokkwo pjök İi tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo İi roshko llëm wlo.

Öng wļëp ushko so jeno kjłara

¹⁰⁻¹¹»Kjwozirga kjwe tjwłō llëme lëmi llëme. Lër bomi kong ga Sbō parkagaga kjok dogo so löng bor Data bokkwo İk kjok dogo İyado İi, e kjwozirga kjwe daga.

¹²»İlë lëmi? Domer shäng kjłara, e öng wļëp ushko so tjeng doglo sak dbāw (100). İKjłara jeno wleni ga llamo sak shkaw kjingsho shkaw (99) İi ie ber tjeng dļupshko, ga to jeno sōk İi wļëk llëmdo? ¹³Wļënashko ga lër bomi kong jłōkoyo ga öng doglo sak shkaw kjingsho shkaw (99) jeno llëm İi woyotjłıya ara llëme. E ber sōk wopjłú kjłara jeno, wļëna İi kjīshko. ¹⁴Eni ga woyde bomi Data sōk kjok dogo lırë ga kjwozirga kjwe jer kjłara llëm bakoe.

Shji llëbo llgwëk ëng kong sorë

¹⁵»Bop kjłara opshäryono owa bop kong ga pja İan ba tjok tjoksa, llëye owa shäryara İi jlōe İe wlo. Jłō İara ga pjāy beno löng wopjłú ëng tjok. ¹⁶Jłō İe llëm ga oblë rokëp jek bop tjok kjłara pjök, llëye İanyotkëp İi, e jlōe İe İok wlo, Sbō tjłōkwo tjłë ga “Shji oblë rotëshko ga nopga sōy pjök mya, e jlōe İe İok wlo” kjīshko. ¹⁷Jłō İe llëm obi ga pja nom syō uyo, ga lëp bor tjłōkwo kragaga löng İi kong. İano İok ba tjok pjir ga jłō İe llëm obi ga İëp ber shäng nopga Sbō miydë llëm wleniyo dik, dbur tōngga Roma so kong dik bakoe.

¹⁸»Lër bomi kong jłōkoyo ga no llgwemi sorë kjok ëre kjing go ga llgweya Sbörë kjok dogo eni bakoe. ¹⁹⁻²⁰Lër bomi kong obi ga bor tjłōkwo kragaga tōn löng bor ko goshko ga tja shäng ba tjok eshko, epga pjökde myare dö gueniyo. E kjīshko ga lër bomi kong ga pjāy tōn wotjłık kjrinaso kjok ëre kjing go, pjāy löng do pjökde dö ëmdë ga llëbo rokëmi syō go ga twe bor Data sōk kjok dogo lırë bomi kong» İe.

Domer, ba parkaga pogo tjiwō ba kong li raye woydē llēme

²¹Eni ga Pedro shrono shäng Jesús zlong bäng ga tjiē ba kong ga «Tjiapga, ¿bor kjiara llēbo owa shäryono bor kong li iēr ber tjiwō llēm pjiłobi ga pjiłú? ¿Shäryēr eni pjiłoglo kjäk (7) ga pjiłüre?»

²²«Pjiłoglo kjäk (7) lēr bop kong llēme. Llēbo owa shäryara bop kjiłararē bop kong li iēp ber tjiwō llēm pjiłoglo sak kjäk kjingsho kjäk (77).

²³«Eni ga Sbō ber no pjiłuyo sorē, e so llēbo lēr bomi kong ēre kjoyoe. Pjiłu sök kjiłara. Pjiłara ga ba parkagaga rokara, pogo tjiwō ba kong kjōme lē lok ba kong wlo. ²⁴Shärye shäng kjwleshko ga ba parkaga sōraba ba shwoy kjiłara, pogo tjiwō ba kong ara, domerga doglo sak dbāw dbāw pjiłoglo sak kjwara (10,000) parkē lu pjiłoglo sak kjwara kjingsho shkēng (15) āska wleni. ²⁵Tjiwlēya ba parkaga lirē llē go llēm kuzong ga pjiłu tjiē ga “Kjwe soynezī jek ba boy, ba wapga, ba llēbo baiya uunkong tjok, ber löng parkē oblē kong, pogo tjiwō li tjiwlēya bor kong e go wlo” lē.

²⁶«Kuya ba parkaga lirē ga kjōk tono, tjiē ba kong dbo go ga “Tja songe lözong. Tja koshos sira ga tjiwlēn bop kong uunkong” lē. ²⁷Iya pjiłurē ga songe lē, ga tjiwō shira ba kong ame, dōra beno shäng ojong shara.

²⁸«E irgo ga ba parkaga li opshino ey dwayo, ga ba parkaga wleni kjiłara obi bē shäng eshko, pogo tjiwō ba kong sira dōe, domer parkē dbargwo sak dbāw (100) āska wleni. Eni ga shakza pjā ba bēngso go, ga tjiē ba kong ga “Pja pogo tjiwō bor kong li tjiwlēs bor kong jekdo, eeri erōe!” lē.

²⁹«Kuya ba parkaga lirē ga kjōk tono, tjiē ba kong dbo go ga “Tja songe lözong. Tja koshos sira ga tjiwlēn bop kong uunkong” lē. ³⁰Gueniyo ga songe lē llēme. Shduna, iara beno shäng no shdüzlong uyo roshko pogo tjiwō li tjiwlēna ba kong pjiir guing.

³¹«Iya pjiłu parkagaga oblērē ga beno ba kong owa, woydē lok ara. Ga llēye ina lok li roy lara pjiłu kong. ³²Eni ga ba parkaga li rokara pjiłurē, ga tjiē ba kong ga “Pja parkaga owa. Pja pogo tjiwō bor kong ara ēmdē ga tjiwō shiror bop kong llēme. Pja kjioshtono bor kong ga pja songe loror. ³³¿Eni ga bop kjiłara, e songe lorop botoya dik llēm ega?” lē. ³⁴Eni ga pjiłu iirkono ara ba kong, ga ba nopga iara beno tjeng no shdüzlong uyo roshko, pogo tjiwō kjōme li tjiwlēna ba kong pjiir guing.

³⁵«Llēbo owa shäryara bomi kjiłararē bomi kong li iēmi ber tjiwō llēm wleni llēm ga bor Data sök kjok dogo li omshäryē bomi tjok eni bakoe» lē ba kong.

Shji ēng rayē

19 ¹Jesús tjiēno pjiir ga to Galilea kjokyo dwayo, jek öötong shäng Judea kjokyo, Jordán diyo kjwo kalēkong. ²Nopga to jek ara ba tjok, ga swlōpga poptara uunkong.

³Eshko ga fariseoga kjone kjone tek shrono löng Jesús zlong bäng, ba tjiłik wlo. Tjiē ba kong ga «¿Domer ba boy rayē llē pogo kjishko ga pjiłüre?»

⁴«Sbō tjiłokwo tak pjang eni: “Dämärshko ga nopga shäryara Sbörē domer, walē.” ¿E lōmirē llēmdo? ⁵E kjishko ga domer ba data, ba mekē

rayë, ga orkwosmok walë tjok, ga ber löng kjïlaraso wïeni. ⁶Eni ga ber pjök ame, ber kjïlaraso shara. Töna Sbörë ga e döy ñlëme» ñe ba kong.

⁷Kuya fariseogarë ga tjïlë ba kong ga «Domerga ba boy rayë wïo ga ichara Moisésdë kjibokwo ëng rayokïo twe ba boy kong kjwara, ga iche jek ba ushko dwayo. ¿Lara eni ega?»

⁸«Ñlëye kumi woydë ñlëm kjïshko. Pjäy ichara Moisésdë ëng rayë eni e kjïshko. Gueniyo ga tek dämärshko ga e eni ñlëme. ⁹Ñlër bomi kong ga ba boy pono domer oblë tjok ñlëm ga raye ga äe. Ñlëm ga shäryara eni, ga orkwosmono oblë tjok wïeni ga ñlëbo owa shäryayde, e pono oma boy oblë tjok wïeni» ñe ba kong.

¹⁰Kuya ba oppinggagarë ga tjïlë ba kong ga «Eni kuzong ga ëye orkwosmok ñlëm dey» ñe.

¹¹Kuya ga tjïlë ba kong ga «Tjïlökwo ëre kjraga uunkongdë ñlëme. Ëye kjimte Sbörë ga era omkjërë. ¹²Domerga kjone kjone orkwosmok ñlëm, weno beno pë walë tjok ga ä kjïshko. Kjone kjone orkwosmok ñlëm, shäryaga norë beno löng eni kjïshko. Kjone kjone orkwosmok ñlëm, parkë Sbö, ba pjïluyo ñi kong ga pjïlú wïo. Ëre ñlë lökïo, ëye ommydë woydë ga myde ga pjïlúe» ñe.

Ñlëbo shäryara Jesúsde pjïlú, kjwozirga kong

¹³Pjïlara ga kjwozirga sökoba Jesús kong, Jesús orkwo ië ba kjing go wïo, syöshë Sbö kong ba kjïshko wïo bakoe. Eni ga kjwozirga sögaga ñi wïöya Jesús oppinggagarë löng. ¹⁴Eni ga Jesús tjïlë ba oppinggaga kong ga «Kjwozirga somi ñlëm, tek wëyë bor shwoy. Ëye ber kjwozirga jüni ga Sbö ber ba pjïluyo» ñe. ¹⁵E irgo ga orkwo iono kjwozirga ñi kjing go. E irgo ga epga to ey dwayo.

Domer mite dbur ara

¹⁶Pjïlara ga domer mite tek shrono shäng Jesús zlong bäng ga tjïlë ba kong ga «Tjïlapga no pingga, ¿ñlëye pjïlú shäryër, tja ber sök së iyado Sbö tjok wïo?»

¹⁷«¿Ñlëye pjïlú kjakrokëp bor kong ñi ñlëro? Pjïlú ñi, e Sbö eröe. Pja ber sök së iyado Sbö tjok wïo ga kjok ñlgwekkïo tara Moisésdë ñi kolozong» ñe ba kong.

¹⁸Kuya ga tjïlë ba kong ga «¿Kjone dey?»

«Shji no zrök ñlëme. Shji pë oma boy oblë tjok ñlëme. Shji ñürkë ñlëme. Shji oblë jyöyotkë ñlëme. ¹⁹Bop data, bop mekë, e bangkjros, ios ber tjwïö ara, ga pja opwoydë sorë ga bop kjïlara, e woydos eni bakoe» ñe ba kong.

²⁰Kuya ga tjïlë ba kong ga «Tjïlökwo ñëp shäng kës ñi shäryër shäng eni tjän. ¿Ñlëye shäryër obi?»

²¹«Pja ber pjïo bek woydë ga pja nom bop ñlëbo tjeng kës ñi soynek pjir, ga dburyo twos oba song wïeniyo kong. Enira pja ñlëbo ara kjok dogo. Pjir ga pja tek bor tjok, pja pin wïo» ñe ba kong.

²²Kuya ga beno shäng woydë ara, ga to ey dwayo, dbur ara kjïshko.

²³E irgo ga Jesús tjïlë ba oppinggaga kong ga «Ñlër bomi kong jïökoyo ga nopga dbur ara wïeniyo äär ber löng Sbö sök no pjïluyo iyado ñishko wïo ga kjange. ²⁴Ñlër bomi kong jek obi ga öng jëkkïo sok kësbang wïeniyo opzrëk

jek shkō bokkwo bāng go ga kjange. Gueniyo nopga dbur ara wleniyo āär ber löng Sbō sök no pjłuyo iyado lishko wlo ga kjang anmoyō» İe.

²⁵Kuya İok ga beno löng yēy İe erä. Ga tjlē ba kong ga «¿Enira ēye dārdo?» İe.

²⁶Kuya ga İya drēng, ga tjlē ba kong ga «Nopga kong ga shārye ga äe. Gueniyo İlēye shārye Sbörē ga ä wlo drete» İe.

²⁷Eshko ga Pedro tjlē ba kong ga «Borwa İlēbo tjeng kēs İi rayororwa beno pjir, tjawa jek bop tjok wlo. ¿İlēye wlenwa e kjishko?» İe.

²⁸Kuya ga tjlē ba kong İok ga «İēr bomi kong jlōkoyo ga kjok tjağlēnshko ga no to ter kjok dogo dwayo ēre sirkek āär sök bor pjlu sökklo kälä İletİlet İi kjing goshko. Eshko ga pjāy sirkek āär ber löng sökklo tjeng sak kjwara kjingsho pjök (12) kjing go eni bako, İsrail tjęyoga kjringgwo sak kjwara kjingsho pjök (12) İi İlgwek wlo. ²⁹Ga ēye, ba u, ba kjlara, ba data, ba mekē, ba wapga, ba kjok, e rayara bor kjishko ga āska wlēya İlēye rayara İi pjłöğlo sak dbāw (100) obi. Ga ber löng sē iyado Sbō tjok bakoe. ³⁰Gueniyo eerishko ga nopga tjlwlo ara wleniyo löng ara İi, e ber löng tjlwlo chira eshko. Ga eerishko nopga tjlwlo chira löng ara İi, e ber löng tjlwlo ara eshko» İe.

Nopga parkono kjİllgwo bo ara kjokyo

20 ¹Jesús tjlē ba oppinggaga kong ga «Sbō ber no pjłuyo sorē, e so İlēbo İēr bomi kong ēre kjoyoe. Domer shāng kjlara kjİllgwo bo ara kjokyo sogo. Pjlara ga opshino jek kjok shrōngteng, nopga wlēk parkē ba kong wlo. ²Eshko ga tjlēno parkagaga İi kong ga potjwlēya dbar kjwara āska İara, ga ichara jek parkē ba kjok buk lishko.

³»Dlo wenzong ga opshino jek obi, ga nopga wlenä löng kjlōbö pak dret, İlēbo soynezlōng. ⁴Eshko ga tjlē ba kong ga «Pjāy nom parkē bor kjokshko, ga pjāy potjwlēn bēye» İe. ⁵Eni ga to jek İok parkē ba kong.

»Dlo dluw ga shāryara eni jek obi. Dlo pjō İē wleni ga jek shāryara obi.

⁶»Dlo tōy wleni ga opshino jek obi, ga nopga wlenä löng kjlōbö pak drete. Eshko ga tjlē ba kong ga «¿Pjāy dbo ga löng parkē İlēm ega?»

⁷»«Tjawa parkē ē tjok İlēm kjİshko» İe İok ba kong.

»Kuya ga tjlē ba kong ga «Pjāy nom parkē bor kjokshko» İe.

⁸»Öōtong kjok shkē ga kjok sogo İi tjlē ba parkaga kägāyo kong ga «Parkagaga to rokēp, ga potjwlēma. Shrono parkē irōng İi potjwlēp bām go, shrono parkē bām go İi potjwlēp ber irōng» İe ⁹Eshko ga parkagaga shrono dlo tōy İi potjwlēna dbar kjwara āska.

¹⁰»Roy kuya parkagaga shrono bām go İirē ga wotjİlk ga potjwlēya İok irōng İi kjinmo İe. Gueniyo potjwlēna dbar kjwara āska bakoe. ¹¹Potjwlēna İok pjirshko ga kjok sogo İi İāywe İok owa ēng kong, ¹²tjlē İok ga «¿Nopga tjeve löng irōng kjwe parkono wop tjok erä, ga potjwlēna borwa tjok bēy ega? ¿Tjawa song parkono dlo roshko dboe!» İe İok ēng kong eni.

¹³»Eni ga kjok sogo İi tjlē parkaga kjlara kong ga «Tja shāng İlēbo owa shāryē bop kong İlēme. Pja potjwlēn eni İloror bop kong, ga jölō İlorop bor

kong. ¹⁴Bop dburwa kjros, ga pja nom na dwayo. Parkagaga tjwe löng iröng li potjwłēn woydē bopoya dik bako ga ¹⁵miydaga ber tjarē, dbur li botoya kjīshko. ¿Pjāy wotjłik owa bor kong, tja no sēng ā kjīshkore?» ĩe.

¹⁶»Eni ga tjwłō ara eerishko li, e ber löng tjwłō chira eshko, e ga eerishko tjwłō chira li, e ber löng tjwłō ara eshko» ĩe.

Jesús ĩano ba wołon dbaryo kjīshko jek obi

¹⁷Jesús jek shāng Jerusalén kjokyoshko ga ba oppinggaga dogłō sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara dboshko, ga tjłē ba kong ga ¹⁸«Shji to Jerusalén kjokyo. Eshko ga no to ter kjok dogo dwayo ěre twēba ber tjeng syōshtaga kāgāyoga włoshko, no pinggaga kjok ĩlgwekkłō tara Moisdēd li go włoshko bakoe. Eshko ga tja iche łok, zrōkoba włō, ¹⁹ga tja twe łok nopga judío ĩlēm włeniyo kong. Eshko ga tja joywe łok, tja shpoya łok no shpokklō go, ga tja zrōya łok pjang kjłōs go. Gueniyo āar dbargwo mya ga tja woshre Sbōrē irōng obi» ĩe.

Santiago, Juan, e mekē ĩlēbo rokono Jesús kong

²⁰Eshko ga Zebedeo wapga ko Santiago, Juan, e mekē tek shrono löng Jesús žłōng bāng ga kjök tonο, tjłē ba kong ga «Ľlēbo shāryēp bor kong sira» ĩe.

²¹Kuya ga tjłē ba kong ga «¿Ľlēye woydēp?»

«Pja ber sōk no pjłuyoshko ga bor wapga do pjök ěre ĩēp ber löng bop tjok, or miłē kjłara, or kēłē kjłara» ĩe ba kong.

²²Kuya ga tjłē ba kong łok ga «Ľlēye rokēmi löng bor kong li, e ĩlē miydēmi löng ĩlēme. ¿Pjāy shdungoba, bokrotkēba botoya dik ga pjłúre?» «Ĕng» ĩe łok ba kong.

²³Kuya ga tjłē ba kong ga «Ľēr bomi kong ga pjāy shdungoba, bokrotkēba, zrōkoba botoya dik jłōe. Gueniyo ga pjāy kjrēr ber tjeng bor or kēłē, or miłē, e łaga tjarē ĩlēm, e łaga bor Datarē. Shto bor or kēłē, or miłē, e ber ěye kjrara bor Datarē tjeng li kong» ĩe.

²⁴Kuya ba oppinggaga dogłō sak kjwara (10) ĩrē ga ĩirkono ba pjeyoga pjök li kong. ²⁵Gueniyo rokara Jesúsdē uunkong, ga tjłē ba kong ga «Miydēmi pjłú ga kjok ěre kjing go ga nopga judío ĩlēm włeniyo ichagaga ba nopga ichē parkē ara ba kong. Nopga dbo ara włeniyo ba nopga ichē parkē ara ba kong bakoe. Ĕye songe ĩe ĩlēm, iche parkē ara ba kong erā. ²⁶Gueniyo woydēr ga pjāy omshāryē eni ĩlēme. Ĕye opyē woydē ber tjwłō ara oblē kjinmo ga opyē ber shāng oblē kjimtaga dey. ²⁷Ĕye opyē woydē ber bām go ga opyē ber shāng parkaga tjwłēk shāng pjir włeniyo oblē kong dey. ²⁸No to ter kjok dogo dwayo ěre shrono shāng kjok ěreshko, ěye parkē bor kong włō ĩlēme. Tja shrono shāng parkē oblē kong włō. Ga tja optwē, wołon włō, tja ber nopga ara potjwłēkkłō włō, epga dār włō» ĩe.

Domerga kjok ĩgō ĩlēm włeniyo poptara Jesúsdē do pjök

²⁹Jesús opshino jek shāng Jericó kjokyo dwayo ba oppinggaga tjokshko ga nopga to jek ara ba tjok. ³⁰Eshko ga domerga löng irbo sor go do pjök

kjok ïgö ðlēm wleniyo. Kuya ðok ga Jesús jek shäng eshko ga tjlēno dbo go, tjlē ga «Tjlapga, David tjēyo, tjawa songe ðozong!» ðe.

³¹Eni ga nopga jēk ðong Jesús tjok ði tjlē ba kong ga «Pjāy kjinkozong» ðe.

Kuya ðok ga gueniyo kjinkē ðok ðlēme. Tjlē ðok dbo go jek obi ga «Tjlapga, David tjēyo, tjawa songe ðozong!» ðe.

³²Eni ga Jesús kojongö shäng, ga tjlē ba kong ga «¿Llēye woydēmi ga shäryēr bomi kong?»

³³«Tjlapga, tjawa kjok ïk woydē» ðe ba kong.

³⁴Eshko ga songe ðe Jesúsðē, ga bokkwo porwara. Jekdo eshko ga beno ðong kjok ïgö wēlē, ga to jek ðok Jesús tjok.

Jesús opzrēno Jerusalén kjokyo, pjlu dik

21 ¹Jesús jek shäng jongya Jerusalén kjokyo ba oppinggaga tjokshko ga öotong ðong Betfagé kjokyo, e ber buk Olivos dūpyo poglo go. Eshko ga ba oppinggaga jek ðong ba tjok ði rokara do pjök, ²ga tjlē ba kong ga «Pjāy nom kjok buk bi bokshto kjweshko. Kjweshko ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko popga wlēmi sök kjlara kjro go, ba wa wlēnggla tjok. Komi, ga tek sömi bor kong. ³Eshko ga ēbo ðlēbo ðē bomi kong wlenishko ga “Woyde Tjlapgarē” ðēmi ba kong eni, ga iche tek bomi tjok jekdo» ðe.

⁴Shäryono eni, tjlokwo lara Sbö tjlokwo laga tek dēnashko sorē ði ber jlökoyo wlo. Tjlēno beno eni:

⁵«Lēmi Sión sopga kong ga

“Bomi pjlu tek sök dörö bomi shwoy wlēp,
öng so kwomgla kjoyo dre töshko kjing go.

Tjwe öng ðlēbo shgoklo wa kjing go” ðēmi ba kong eni.»

⁶Kuya ðok ga shäryara eni. ⁷Öng ði söra tek shrono ba wa tjok. Ga ba shwong kop ðēkong ði iara öng do pjök ði kokso kjing go. Eshko ga Jesús opyono sök öng ði kjing go.

⁸Eshko ga nopga jek ðong ba tjok ara. Kjone kjone, ba shwong kop ðēkong skwara ðok, ga kwoptara ðok irbo bäng go. Kjone kjone, kjor korga zara, ga kwoptara ðok irbo bäng go bakoe. ⁹Nopga jek ðong ba bām go, nopga jek ðong ba irgo, öö ðe ðok ara. Tjlē ga

«David tjēyo kjwe pjlu jlōe.

Kjwe ichara Tjlapgarē shrono kjok ēreshko.

Kjwe kjimte Sbörē.

Sbö sök kjok dogo, e pjlu jlōe» ðe.

¹⁰Jesús jek opzrēno Jerusalén kjokyo roshkoshko ga nopga tjeng eshko ði shdöktong uunkong llaw pogo, ga tjlē ga «¿Kjwe ēro?» ðe.

¹¹Nopga jek ðong Jesús tjok ði tjlē ba kong ga «Kjwe Jesús. E Sbö tjlokwo laga. E Nazaret so. Nazaret kjokyo, e Galilea kjokyo obi» ðe.

Jesús opzrëno jek sòk Jerusalén kjokyo roshko, pjlu wleni (Mateo 21.6-11)

Ìlëbo soynegaga lõng Sbõ u zlong bãng Ìi ichara Jesúsdë drete

¹²E irgo ga Jesús jek opzrëno öötong shäng Sbõ u zlong bãng, ga nopga lõng eshko Ìlëbo soynek, Ìlëbo tjwiëk Ìi ichara uunkong ey dwayo. Ba dbur bapkwò

kjłopswozłong oba kong li poskara beno tjeng tōshko. Dunggwo soynega sökkło li poskara beno tjeng tōshko bakoe. ¹³Ga tjłē ba kong łok ga «Sbō tjłokwo tak pjang eni: “Bor u, e kowēba ber syō uyo wło. Gueniyo ioromi beno jong łū uyo”» ĩe.

¹⁴Eshko ga nopga kjok ĩgō ĩlēm włeniyo, nopga jek ĩlēm włeniyo, e tek shrono łōng Jesús złong bāng, ga poptara. ¹⁵Syōshtaga kągāyoga, no pinggaga kjok ĩlgwekkło tara Moisésdē li go, e łōng eshko. Jesús shāng ĩlēbo ĩydēba ĩlēm włeniyo shāryē li ĩna łok. Eshko ga öö ĩe kjwozĩgarē łōng Sbō u złong bāng, tjłē ga «David tjēyo kjwe pjłú jłōe» ĩe li kura łok bakoe. Eni ga ĩĩrkē łok ara, ¹⁶ga tjłē łok Jesús kong ga «¿Łlēye ĩe łok li kup shāngde?»

«Ĕng. Sbō tjłokwo tak pjang eni: “Kjwozĩrga, chidaga, e ichorop bop poshrēk, ba tēkwo go.” ¿E łomirē ĩlēmdo?» ĩe ba kong. ¹⁷E irgo ga nopga li beno łōng eshko, ga Jesús to opshino Jerusalén kjokyo dwayo, jek öötong shāng Betania kjokyo, ga pono beno buk shkēr kjwara eshko.

Tjłokwo ĩlara Jesúsdē beno owa kjor kjłara bo uako włeniyo kong

¹⁸Wēshko kjok shrōng ga Jesús to jek shāng ĩrōng obi Jerusalén kjokyoshko ga pjłi arae. ¹⁹Eshko ga kjor jong kjłara irbo li sor go ko *higuera*. ĩya ga jek āar ba złong ga jong bo dret, korga tjok erā. Eni ga tjłē kjor jong li kong ga «Pja ber botjyē ame» ĩe ba kong, ga kjor li dano jekdo beno jong dogroe.

²⁰ĩya ba oppingagarē ga beno łōng yēy ĩe erā. Ga tjłē ba kong ga «¿Kjor kjwe dano jekdo sorē?»

²¹«Pjāy mār bor go jłokoyo, ga bor dbo ara āar ĩlē go ĩlēme ĩemi ĩlēm włeni ga ĩēr bomi kong jłokoyo ga ĩlēye shāryoror ēre shāryēmi ga pjłú, ga pjāy tjłē dłup ēre kong ga “Dłup, pja opkjos jer dłung roy” ĩemi ga shāryē eni bakoe. ²²Pjāy ĩlēbo rokē syō goshko ga woyotjłimi ga twe Sbōrē ĩemi jłokoyo ga włēmi» ĩe ba kong.

«¿Pja ichaga ērē?» ĩlara Jesús włoyogarē ba kong

²³E irgo ga Jesús opzrēno jek öötong shāng Sbō u złong bāng. Eshko ga oba pīya shāng wopro ga syōshtaga kągāyoga, judío tjłapgaga kjok ĩlgwega włeniyo, e tek shrono łōng ba złong bāng ga tjłē łok ba kong ga «¿Łlēye shāryēp shāng li shāryēp ega? ¿Pja ichaga ērē?»

²⁴⁻²⁵«Pjāy kong ĩlēbo kjakrokēr bakoe. ¿Juan No Waga, e ichaga ērē no wē? ¿Ichaga Sbōrēre, de norē? Tja dboryoromi ga tja ichaga ērē ĩēr bomi kong bakoe» ĩe ba kong.

Kuya łok ga tjłē łok Ĕng kong ga «Ichaga Sbōrē łoroy ba kong włeni ga “Tjłokwo kjroromi ĩlēm ega?” ĩe bi kong. ²⁶Gueniyo Juan, e Sbō tjłokwo ĩaga ĩe nopga uunkongdē. E kjĩshko ga ichaga norē ĩey ga ā bakoe. Nopga ĩi bangkjřey ara kjĩshko» ĩe. ²⁷Eni ga tjłē łok Jesús kong ga «Miydērwa ĩlēme» ĩe.

Kuya ga tjłē ba kong ga «E kjĩshko ga tja ichaga ērē ĩēr bomi kong ĩlēm bakoe» ĩe.

Wapga do pjök domerga

²⁸E irgo ga Jesús tjǎ ba kong ga «Lǎye ǎr bomi kong ǎre woyotjǎzǎ. Domer shǎng kjǎra, wapga tjeng domerga do pjök. Pjǎra ga tjǎ ba wa kjǎra kong ga “Pja nom parkǎ bor kjokshko, kjǎlgwo bo ara ǎshko” ǎ. ²⁹Kuya ga tjǎ ba kong ga “ǎTja jek parkǎ woydǎ ǎǎme!” ǎ. Gueniyo dǎni ga wotjǎno oblǎ, ga to jek parkǎ. ³⁰E irgo ga domer ǎi tjǎ ba wa kjǎra obi kong ga “Pja nom parkǎ bor kjokshko” ǎ. Kuya ga tjǎ ba kong ga “Jǎlǎ, Data. Tja to parkǎ” ǎ, gueniyo to jek ǎǎme. ³¹⁻³²ǎKumi ga ba wa kjone dey ga ba data koǎra?» ǎ.

Nopga ǎong eshko ǎi tjǎ ba kong ga «Bǎm go ǎira ba data koǎno» ǎ.

Kuya ga tjǎ ba kong ga «ǎǎr bomi kong jǎokoyo ga nopga dbur tǎngga Roma so kong, walǎga to ǎong opsoynek domerga oblǎ oblǎ kong wǎniyo, e ǎar ber ǎong Sbǎ sǎk no pjǎuyo iyado ǎshko bomi bǎm go. Juan No Waga shrono shǎng irbo pjǎ bek ǎi ping bomi kong, ga tjǎkwo kjroromi ǎǎme. Gueniyo ga nopga owa ǎǎr ǎi, epgara omtjǎkwo kjrono. ǎnomi eni ǎmdǎ ga ǎǎbo owa shǎryǎmi ǎong ǎi, e owa jǎǎe ǎoromi ǎǎm, ga rayoromi ǎǎm, ga tjǎkwo kjroromi ǎǎm obi. E kjishko ga nopga owa ǎǎr ǎi kongda, Sbǎ, e ber ba pjǎuyo, bomi bǎm go.

Parkagaga owa

³³ǎTja tjǎ bomi kong ǎǎbo jyǎgǎ go. Kuzǎ. Domer shǎng kjǎra kjok sogo. Pjǎra ga kjǎlgwo dwǎyo dgara ba kjokshko, kjǎryo tyara jong pjǎbri, klung kjara ber kjǎlgwo bo ǎlruzǎng shtoyo wǎ, ga u shǎryara jong kjwara ba dwǎ ǎi dokǎ. Pjǎr ga kjok ǎi poskwona parkagaga kjǎbǎ kong, potjwǎya ǎ, ga to kjok shto oblǎ.

³⁴ǎǎtong kjǎlgwo bo kjrozǎng dbaryo ga ba parkagaga ichara kjǎbǎ, kjǎlgwo bo ber ba kong ǎi rokǎ parkagaga beno ǎong ba kjok daga ǎi kong. ³⁵Gueniyo ga ba parkagaga ichara tjwe ǎong ǎi shara kjok dagaga ǎong ǎirǎ, kjǎra shpora, kjǎra zrǎra, kjǎra ǎǎra ak go. ³⁶E irgo ga ba parkagaga ichara jek kjǎbǎ obi, ichara bǎm go ǎi kjǎnmo. ǎǎtong ǎong kjok buk ǎshko ga ǎǎye shǎryara kjok dagaga ǎong ǎirǎ bǎm go sorǎ ga shǎryara jek eni obi parkagaga ichara obi ǎi tjok.

³⁷ǎE irgo ga ba wa ichayde shara. Wotjǎk ga “Miydǎr ga bor wa ǎrera bangkjre ǎok” ǎ. ³⁸Gueniyo ǎǎtong shǎng eshko ga ba wa ǎi iya kjok dagaga ǎong ǎirǎ ga tjǎ ǎok ǎng kong ga “ǎlono ga kjwe ber kjok ǎre sogo. Zrǎroy wǎni ga kjok ǎre kjrǎy, ber bi kong wǎ” ǎ. ³⁹Eni ga shara ǎok, shira kjok ǎi roy dwayo, ga zrǎra ǎok.

⁴⁰ǎEni ga kjok sogo ǎi tjwe irǎng obishko ga ǎǎye shǎrye ba tjok ǎok ǎǎmi?» ǎ.

⁴¹Kuya ǎok ga tjǎ ba kong ga «Parkagaga owa ǎi songe ǎe ǎǎme. Zrǎya jekdo. Pjǎr ga parkagaga wǎya oblǎ, dwǎ bo kjrozǎng dbaryo ga dwǎ ba kong bayo kjǎme ǎi twe ba kong wǎ» ǎ.

⁴²Kuya ga tjǎ ba kong ga «Sbǎ tjǎkwo tak pjang eni:

»“Akkwo woydara u shäryagagarë lõk lõm li,
e iak beno buk bäm go,
beno tjwõõ ara, oblë kjinmo.
Shäryara Tjlapgarë eni,
ga tjawa beno lõng yëy lërwa erä.”

¿E lõmirë lõmdo? ⁴³E kjishko ga lër bomi kong ga pjäy kjrara Sbörë, e ber bomi pjlu wõ. Gueniyo pjäy omkolë lõm kuzong ga oblë omkolë pjlu li kjayde, e ber ba pjlu shara wõ. ⁴⁴Eye lõno akkwo ère kjing go ga tar pjäs erä. Ga akkwo ère lõno è kjing go ga e sho shguir ber tjeng lùlue» lë.

⁴⁵Tjlëno lõbo jyäglo go li kuya syöshtaga kägäyoga, fariseogarë ga miydara lõk ga ba layde shäng. ⁴⁶Eni ga shaya lõk woydë, bängzaya lõk wõ. Gueniyo oba bangkjre lõk ara, Jesús, e Sbö tjlokwo laga lëba kjishko.

Pjlu wa orkwosmozlong dbaryo shrëkklo

22 ¹Jesús tjläno ba kong lõbo jyäglo go jek obi. Tjlë ga ²«Sbö ber no pjluo sorë, e so lõbo lër bomi kong ère kjoyoe. Pjlu shäng kjlara, ba wa domer orkwosmozlong dbaryo shrëkklo poshärye shäng. ³Eni ga ba parkagaga ichara kjlobö nopga mana li rokë, gueniyo tek lõk woydë lõme. ⁴E irgo ga ba parkagaga oblë ichara jek tjlä nopga mana lõng li kong ga “Bor wa orkwosmozlong dbaryo shrëkklo, e poshäryak pjire. Nopga ichoror öng tjeng kjlo dik li zrök, ga shäryak tjeng pjir tjän. Pjäy tek malinge” lë.

⁵»Kura lõk, gueniyo kolara lõk lõme. Kjone kjone jek lõk ba kjokshko. Kjone kjone jek lõk ba pakshko. ⁶Kjone kjone, pjlu parkagaga li shara lõk, shpokza tjä tjä, ga zrörae.

⁷»Roy kuya pjlorë ga iirkonoe. Eni ga ba ëngkjwagaga ichara ba parkaga zrögaga li zrök, ba kjok li suk pjir bakoe. ⁸Döni ga tjlä ba parkagaga kong ga “Dli lë shäryak tjeng pjir tjän, gueniyo nopga manor bäm go li tjwõõ lõm, tek tjwe na wõ. ⁹Eni ga pjäy nom irbo bäng, nopga tön arashko ga è pogo wlënomi li mami, bor wa orkwosmozlong dbaryo shrëya lõk bi tjok wõ” lë. ¹⁰Eni ga ba parkagaga opshino jek, ga nopga pjlu, nopga owa, e wlëna irbo bäng go kjlobi li mana lõk drete. Eni ga ba u dlino jong tjung no erä.

¹¹»Pjlu opzrëk jek äar nopga mana lõng li ikshko ga iya ga domer jek shäng kjlara, do go shwong orkwosmökklo wlëniyo drete. ¹²Eni ga tjlä ba kong ga “¿Pja tek shäng doyono shwong orkwosmökklo wlëniyo go lõm ega?” lë. Kuya kjing erä. ¹³Eni ga pjlu tjlä ba parkagaga lõng li kong ga “Kjwe shazı, pjrizı ba dre go, ba orkwo go, ga dbuzı jek kjoko, kjok ro sı roshko, ber shäng slar eshko, kowo uë, lõbo bang ara ba kong kjıy” lë. ¹⁴Nopga mak ara, gueniyo kjrak li kjlobö erä» lë.

Shji kä potjwëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong

¹⁵E irgo ga fariseoga tönö, lano lõk ëng kong. Woydara ga lõbo kjakroke Jesús kong, dborye bëy lõm ga doshaya lõk e go, rote wõ. ¹⁶Eni ga ba oppinggaga ichara kjlobö, Herodes pjloyoga tjok. Öötong lõng Jesús shwoy

ga tjľě ba kong ga «Tjľapga no pingga, miydërwa ga pja tjľě beke. Woyde Sbörë ga shji jëk sorë Ìi ľěp jľòkoyo. No tjľěshko ga tjľòkwo kup ľľēm, tjwľò kjöm pogo, e bop kong ga tjwľò beke. Pja tjľě bek ë pogo kong. ¹⁷¿Eni ga shji kã potjwľěk pjľu kësbangyo sök Roma kjokyo Ìi kong ga pjľúre?» ĩe.

¹⁸Kuya ga miyde ga ľöng wotjľik owa. E kjřshko ga tjľě ba kong ga «¡Pjã Sbö tjľòkwo sōga jľòkoyo ľēmi, gueniyo pjã wotjľik owa bomi pjľúshko! ¿Tja tjľimi ega? ¹⁹Dburwa kã potjwľěkkľo Ìi tek sōzř bor kong kjwara, řn wľo» ĩe, ga tek sōra ľok ba kong kjwara. ²⁰Eni ga tjľě ba kong ga «¿Domer jyãgľo sök dburwa ěre go jũ ě? ¿Ko tak pjang ěre go jũ ě?»

²¹«Kjwe pjľu kësbangyo sök Roma kjokyo Ìi ř» ĩe ľok ba kong.

Kuya ga tjľě ba kong ga «Eni ga ľľeye pjľu ř ĩi, e twozř pjľu kong, gueniyo ľľeye Sbö ř ĩi, e twozř Sbö kong bakoe» ĩe. ²²Kuya ľok ga beno ľöng wotjľik ara, ga to ľok ey dwayo.

No woshrozľong dbaryo

²³Saduceoga wotjľik ga no woľono ga woshřë ame ĩe. Eni ga eshko dbaryo ga saduceoga tek shrono ľöng Jesús shwoy kjľöbö ga tjľě ba kong ga ²⁴«Tjľapga no pingga, kjibokwo tara Moisésďē beno pjang ĩi tjľě ga «Ěye woľono, wapga beno ba boy tjok ľľēm ga shinmo kjľarayo ĩi orkwosmok ba boy beno sök ĩi tjok, wa tjok wľeni ga ber shinmo ĩi ř wľeni wľo.»

²⁵«Pjľara ga borwa tjřëko ěreshko ga domerga ľöng dogľo kjãk (7), epenga döe. Ba kēguēyo orkwosmono, ga woľono, ga wapga beno ľľēm kuzong ga ba ľěng orkwosmono ba syã tjok. ²⁶Eni ga ba ľěng woľono jek bakoe. Ba ľēmga kjľobi ĩi orkwosmono ba syã tjok eni bako, ga woľono uunkong, ga wapga beno ba boy tjok ľľēme. ²⁷E irgo ga walě ĩi to woľono bakoe. ²⁸¿Eni ga domerga dogľo kjãk (7) ĩi orkwosmono uunkong walě ĩi tjok kuzong ga no woshrozľong dbaryoshko ga walě ĩi ber domerga kjone dey ĩi boy?»

²⁹«¡Pjã diktong ľöng jľöe! Sbö tjľòkwo tak pjang ĩi miydēmi ľľēm, ba dbo kësbang ĩi miydēmi ľľēm bakoe. ³⁰No woshrozľong dbaryoshko ga ěye orkwosmok ame. Eshko ga nopga ber ľöng Sbö parkagaga kjok dogo so wľeni shara. ³¹⁻³²Pjã wotjľik ga no woľono, ga woshřë ame ľēmi. Gueniyo ga Sbö tjľěno bomi kong ga “Tja Abraham, Isaac, Jacob, e Sbö” ľara. ¿E ľomirě ľľēmdo? E shinmoga Sbö ľľēme. E nopga ľöng sě ĩi Sbö» ĩe ba kong.

³³Kuya nopga ľöng ľirě ga beno ľöng yěy ĩe erã.

Kjok ľľgwekkľo tjwľò kësbangyo

³⁴Saduceoga kjinkara Jesúsdě ĩi kuya fariseogarë ga ěng tōno ľok.

³⁵Eshko ga fariseo shãng kjľara, kjok ľľgwekkľo tara Moisésďē ĩi miydaga pjľú wľeniyo. E tek shrono shãng Jesús zľong bãng, ba tjľik wľo. Tjľě ba kong ga ³⁶«Tjľapga no pingga, ¿kjok ľľgwekkľo tjwľò kësbangyo ĩi kjone dey?»

³⁷«“Ľľēbo woyďēpshko, ľľēbo woyotjľřpshko, ľľēbo shãryēpshko, pja sök sě obishko ga Tjľapga, bop Sbö ĩi woydos jľòkoyo řyado.” ³⁸Kjok ľľgwekkľo

tjwłō kēsbangyo ʔi e. ³⁹Kjok ʔlgwekkłō kjrina obi tjwłō ara, e so bām ʔi kjoyoe. Tjłē ga “Pja opwoydē sorē ga bop kjłara, e woydos eni bakoe.”
⁴⁰Kjok ʔlgwekkłō kjrīng pjōk ēre tjwłō ara anmoyō. Kjok ʔlgwekkłō ʔlamo tak ʔok ʔi, ʔlēye tara Sbō tjłōkwo ʔagagarē ʔi, e beno shji Sbō wo ydē sorē, shji ēng wo ydē sorē, e pinggłō bi kong erōe» ʔe ba kong.

¿No pjłuyo iche ʔe Sbōrē ʔi, e ē?

⁴¹Fariseoga ʔōng eshko obi wopro ga ⁴²Jesús tjłē ba kong ga «¿No pjłuyo iche ʔe Sbōrē ʔi, e ē tjēyo ʔēmi?»

«E David tjēyo» ʔe ba kong.

⁴³Kuya ga tjłē ba kong ga «¿Eni ga David go Sbō Sēyashko ga no pjłuyo ʔi kowara ba Tjłapgayo ega? Eshko ga David tjłē ga

⁴⁴»“Tjłapga tjłēno bor Tjłapgayo kong ga
 ‘Pja tek włar ber sōk bor orkwo kēłēkong,
 āar jong bop moskwoga zanor pjir guing,
 eshko ga twēr ber bop kong ichēp włō’ ʔe.”

⁴⁵»¿Eni ga no pjłuyo ʔi kowara Daviddē ba Tjłapgayo kuzong ga e ber ba tjēyo tek ber ba irgo ʔi sorē?» ʔe. ⁴⁶Kuya ʔok ga to dboryara ērē ʔlēme. Eshko dbaryo jek ʔēkong ga ēye wokjang ʔlēbo kjakrokē ba kong włō ame.

No pinggaga kjok ʔlgwekkłō tara Moisésdē ʔi go, fariseoga, e włona Jesúsdē

23 ¹E irgo ga Jesús tjłē nopga tjeng ara ʔi kong, ba oppinggaga kong ga ²«No pinggaga kjok ʔlgwekkłō tara Moisésdē ʔi go, fariseoga, e wotjłik ʔok ga no pinggaga Sbō tjłōkwo go jłōkoyo ʔi epga, ēye oblē drete ʔe ʔok eni. ³E kjłshko ga pjāy pīya sorē ga shāryozi eni, gueniyo epga omshāryē ʔōng sorē ʔi, pjāy omshāryē eni ʔlēme. Nopga kjwe tjłē ga “ʔlēbo shāryēy jūni” ʔe, gueniyo omshāryē ʔōng oblē.

⁴»Oba pīyashko ga tjłōkwo ʔe ʔok ara ʔi shāryēba uunkong ga āe. E so ʔlēbo kwing ā twe oblē kong sōya włō kjoyoe. Shārye ʔok eni, gueniyo epga om go omkjimtē ba sōk ʔlēm, ba sakkwo go ēmdē ʔlēm bakoe. ⁵ʔlēbo shārye ʔok kēs ʔi, e ʔkoba włō erā. Sbō tjłōkwo tak pjang kjibokwo go ʔi pjriya ʔok ba bokdo go, ba sjākso go ʔyado. Ba shwong kjarbo shēshē ʔi shārye ʔok kur may, pjē āar kjłay klung go włō. ⁶Oba tōn, iēshko ga wo yde ga ʔōng bām goshko, sōkkłō pjłū goshko, shārye ʔok eni judioga syō uyo roshko bakoe. ⁷Wo yde ʔok ga miga ʔlē ʔēba ba kong yōtso ʔlēbo soynezłong, ga kowēba no pingga.

⁸»Gueniyo ga pjāyda epenga dō włeni. Pjāy pingga sōk kjłaraso. E kjłshko ga pjāy kowēba no pingga ʔlēm dey. ⁹Pjāy Data kjłaraso, Sbō sōk kjok dogo ʔi e. E kjłshko ga kjok ēre kjing goshko ga ēye kowēmi data ʔlēm dey. ¹⁰Pjāy bapshiga kjłaraso. Tja, no pjłuyo ichara Sbōrē shrono shāng ēre ʔi e. E kjłshko ga pjāy kowēba no bapshiga ʔlēm dey bakoe. ¹¹ēye opyē wo ydē tjwłō kēsbang, oblē kjinmo ga opyē ber shāng oblē kjimtaga dey. ¹²ēye opyono tjwłō ara ga ie ber tjwłō ʔlēme. ēye opkjłopswono beno wotōy ga ie ber tjwłō ara.

13-14»¡No pinggaga kjok ðlgwekklo tara Moisésdë ði go, fariseoga, pjây song jlo, pjây shdungko! ¡Pjây Sbô tjlokwo söga jlökoyo ðëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlushko! Nopga, Sbô ie ber ba pjluwo wlo ði ðe ga somi ara. E so u bäng bängzami, nopga opzrëk jek ba roshko ðlëm wlo kjoyoe. Pjây opzrëk eshko ðlëm, ga no oblë opzrëk woydë eshko ði ichëmi opzrëk eshko ðlëm bakoe.

15»¡No pinggaga kjok ðlgwekklo tara Moisésdë ði go, fariseoga, pjây song jlo, pjây shdungko! ¡Pjây Sbô tjlokwo söga jlökoyo ðëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlushko! Pjây to löng dlung kjing, kjok shto oblë oblë, no wlek ber bomi oppingga wlo. Wlënomishko ga pimi owa. Eni ga ber shäng owa, bomi kjinmo. Pjây shdungko, pjây ber löng iök pjë jong ri ri sjer ðlëm shtoyo ði roshko wlo. Gueniyo bomi oppinggaga ði, e shdungko, bomi kjinmo anmoyö.

16»¡Pjây song jlo, pjây shdungko! Pjây so no kjok igö ðlëm wleniyo kjoyo, gueniyo no wlosömi ðëmi. Pjây tjlë oba kong ga “Shji tjlëno jlökoyo Sbô u kjishko ga e ðlëno ðlëme. Gueniyo shji tjlëno jlökoyo dbur sho shöylör smok lok Sbô u goshko ði kjishko ga ðlëye loroy jlökoyo ði shäryëy kjluwe” ðëmi oba kong eni. 17Pjây kjok miydë sira ðlëme. Pjây so no kjok igö ðlëm wleniyo kjoyoe. Dbur sho shöylör smok lok Sbô u goshko ði iak beno tjeng dboy Sbô kong, Sbô u ði kjishko. ¿Eni ga ðlëye tjwlo ara anmoyö ði ðlë, dbur sho shöylör lire, de Sbô u ði?

18»Pjây tjlë oba kong ga “Shji tjlëno jlökoyo öng sho sukklo ði kjishko ga e ðlëno ðlëme. Gueniyo shji tjlëno jlökoyo öng twara, zröra, suya buk öng sho sukklo kjing go ði kjishko ga ðlëye loroy jlökoyo ði shäryëy kjluwe” ðëmi oba kong eni. 19Pjây so no kjok igö ðlëm wleniyo kjoyoe. Öng twara, zröra, suya buk öng sho sukklo kjing go ði iak beno buk dboy, öng sho sukklo ði kjishko. ¿Eni ga ðlëye tjwlo ara anmoyö ði ðlë, öng lire, de öng sho sukklo ði?

20»E kjishko ga ëye tjlë shäng jlökoyo öng sho sukklo ði kjishko ga tjlë shäng jlökoyo ba kjishko dö ðlëme. Tjlë shäng jlökoyo ðlëbo buk ba kjing go ði kjishko bakoe. 21Ëye tjlë shäng jlökoyo Sbô u kjishko ga tjlë shäng jlökoyo Sbô sök eshko ði kjishko bakoe. 22Ëye tjlë shäng jlökoyo kjok dogo kjishko ga tjlë shäng jlökoyo Sbô pjlu sökklo kjishko bako, Sbô sök ba sökklo kjing go kjishko bakoe.

23»¡No pinggaga kjok ðlgwekklo tara Moisésdë ði go, fariseoga, pjây song jlo, pjây shdungko! ¡Pjây Sbô tjlokwo söga jlökoyo ðëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlushko! ðlëbo wlënomi ði shtëmi äär ba sakyo (10) go, ba sakyo (10) go, shimi kjrina kjrina, ga twëmi Sbô kong. Bomi dli mokyo oblë oblë tjok ga shäryëmi löng jlökoyo eni bakoe. Gueniyo kjok ðlgwekklo tak pjang tjwlo ara, ba kjinmo lira kolëmi löng ðlëme. Pjây kjok ðlgwek bek ðlëme. Oblë songe ðëmi ðlëme. ðlëbo ðëmi oblë kongshko ga shäryëmi ðlëm bakoe. Pjlu wlo ga kjok ðlgwekklo tjwlo ara ëre shäryomirë dey, kjok ðlgwekklo oblë ði shäryozi iyado bakoe. 24Pjây so no kjok igö ðlëm wleniyo kjoyo, gueniyo no wlosömi ðëmi. Kjok ðlgwekklo, e ðlë loklo miydëmi ðlëme. E kjishko ga ðlëye tjwlo ara ðlëm ði, e shäryomirë löng. Gueniyo ðlëye tjwlo ara ði, e shäryëmi löng ðlëme. Pjây so no sök di ië kjoyoe. ðlgwirwa buk ba di ioklo roshko ði shira, gueniyo öng kësbang buk ba roshko lira dwara jer, miydara ðlëme.

²⁵»¡No pinggaga kjok ñlgwekklo tara Moisésdë ñi go, fariseoga, pjây song jlô, pjây shdungko! ¡Pjây Sbô tjlôkwo sôga jlôkoyo ñemi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjîlúshko! Pjây ñlêbo shâryë ara, pjây pjîlúe lêba wlo, gueniyo ga pjây kirkë ara, pjây wotjlik dbur tông bomi kong erô. Pjây so di ioklo, dli uoklo kjoyoe. E kwoshkwak ba poglo go, gueniyo roshko wliwlie. ²⁶¡Fariseoga, pjây so no kjok ñgô ñlêm wleniyo kjoyoe! Pjîlú wlo ga di ioklo, dli uoklo, e ro kwoshkwëmi bâm goshko. Pjir ga ber drêpdre jlôe.

²⁷»¡No pinggaga kjok ñlgwekklo tara Moisésdë ñi go, fariseoga, pjây song jlô, pjây shdungko! ¡Pjây Sbô tjlôkwo sôga jlôkoyo ñemi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjîlúshko! Pjây so shinmo bapkwô poshtik pjîlublún, wolësowa kjoyoe. Ñkoba ga poglo go pjîlú, gueniyo roshko shinmo dboglo, ñlêbo wliwli tjeng ara eshko. ²⁸Pjây so e kjoyo bakoe. Ñkoba ga pjây pjlo beke lêba, gueniyo pjây wotjlik owa erä, ñlêye ñemi ga shâryëmi ñlême.

²⁹»¡No pinggaga kjok ñlgwekklo tara Moisésdë ñi go, fariseoga, pjây song jlô, pjây shdungko! ¡Pjây Sbô tjlôkwo sôga jlôkoyo ñemi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjîlúshko! Sbô tjlôkwo lagaga shinmotkono tjeng dênashko ñi, ak sho shâryëmi ba sak kjing go, ber löng kjone miydëba wlo. Nopga pjlo bek shinmotkono ñi sakyo poshâryëmi, ber wolësowa wlo. ³⁰E irgo ga pjây tjîlê ga “Tjawa kjwe löng borwa tjlapgaga tek dênashko so dbaryoshko ga Sbô tjlôkwo lagaga zrôrorwa ñlême” ñemi eni. ³¹Eni ga miydëmi ga pjây Sbô tjlôkwo lagaga zrôga ñi tjëyoga. ³²Shâryara bomi tjlapgaga tek dênashko so ñirë sorë ga pjây omshâryë jek eni bakoe. ³³¡Pjây so dgur kjoyoe! Pjây shdungko, pjây ber löng iök pjê jong ri ri sjer ñlêm shtoyo ñi roshko wlo. ¿Pjây dâr, äär eshko ñlêm wlo ga sorëro?

³⁴»E kjishko ga Sbô tjlôkwo lagaga, nopga kjok miydë ara, no pinggaga, e ichër jek bomi kong. Gueniyo kjone kjone zrômi, kjone kjone zrômi lok kjîlôs go, kjone kjone shpomi no shpökklo go judfoga syô uyo roshko, ga tóktong lok. Eni ga irpjami to löng kjok shto oblë oblë go. ³⁵Tek dâmär ga nopga pjlo bek ñi srëng kwono ara. Tek jong Abel go äär jong Zacarías, Berequías wa ñi go eni. Zacarías pjlo bek, gueniyo zrôromi Sbô u jong ñi, öng sho sukklo jong ñi, e tjrëko. Ñlono ga owa ëre ber pjang bomi go. Pjây shdungko e kjishko. ³⁶Ër bomi kong jlôkoyo ga eerishko dbaryo sôga, pjây shdungko ñlêbo owa ëre uunkong kjishko.

Jesús sîlatong Jerusalén sôga kjishko

³⁷»¡Jerusalén sôga, tja kuzîa! Sbô tjlôkwo lagaga zrômi. Sbô tjlôkwo roy lagaga ichara bomi kong ñi lömi ak go, zrômi wlo. Woydoror enido ga pjây tön, kjörkö meyo ba wapga tönö tjeng ba sjägä dirko wleni, gueniyo woydoromi ñlême. ³⁸Tja kuzîa. Bomi u, e raye Sbörë ber jong tjoksa. ³⁹Ër bomi kong ga tja ëre ñmi ame, äär jong pjây tjîlê löng ga

»“Kjwe ichara Tjlapgarë tjwe kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë” ñemi löng guing» ñe.

«Sbö u pjir ber drete» İara Jesúsdë

24 ¹E irgo ga Jesús opshino jek Sbö u jong İishko dwayo. Jëk shängshko ga ba oppinggaga tek löng ba zlong bäng ga tjİë İok ba kong ga «U İok ëre İzong» İe.

²Kuya ga tjİë ba kong ga «İU İok ëre İmi löngde? İër bomi kong jİökoyo ga ëreshko akkwo ëmdë ber tjeng ëng kjing go kjwara İİeme. İİëbo tjeng kës ëre pjir ber drete» İe.

Kjok pjir dbaryo jyägİo

³E irgo ga jem öötong löng Olivos dİupyo ga Jesús sirkeno sök eshko. Ba oppinggaga tek löng ba zlong bäng, tjİë ba kong tjoksa wİo. Eshko ga tjİë İok ga «İİİëye İëp shäng İi, e shäryë İlono? İPja tjwe iröng dörö İi jyägİo wen İİe? İKjok pjir dörö İi jyägİo wen İİe?»

⁴«Pjäy sjëk, pjäy jyäpgwëba İİëm wİo. ⁵Eshko ga nopga wen tjwe ara tjİë ga “No pjİuyo ichara Sbörë shrono shäng İi tja” İe. E go ga oba jyäpgwe ara.

⁶»Roy kumi ga oba ëngkjwë kjok shto oblë oblë arashko ga İİëye bangkjërëmi İİeme. E shäryë eni kjİuwe. Gueniyo eshko ga kjok pjir dbaryo İi äätë İİëm obi. ⁷Tjeyoga oblë oblë ëngkjwë İok ëng tjok. Nopga kjok shto oblë oblë so ëngkjwë İok ëng tjok bakoe. Pjİi tjwe ara kjok shto oblë oblë. E ga yo tjwe ara kjok shto oblë oblë bakoe. ⁸Gueniyo İİëbo wen tjwe owa anmoyö İi soye İİëbo kës ëre go kjwİë jİa.

⁹»Eshko ga pjäy twëba kjok İİwegaga kong, pjäy shdüya İok wİo, ga pjäy zröya İok bakoe. Bor kjİshko ga pjäy İywaba shjiktëng kjok kjwang jİkong. ¹⁰Eshkoshko ga nopga ara mär bor go ame. Epga ëng İywö shjiktëng, ëng rotë kar kar, ëng twë kjok İİwegaga kong bakoe. ¹¹Eshko ga nopga ara to löng tjİë ga “Tja Sbö tjİökwo İaga” İe, gueniyo e ichaga Sbörë İİeme. E go ga oba jyäpgwe ara. ¹²Eshko ga nopga wotjİk owa ëng kong ara. E kjİshko ga nopga löng ara ëng woydë ame. ¹³Gueniyo ga ëye mär bor go äär jong ba dbo go ga era där ber shäng pjİı İyado. ¹⁴Sbö ber no pjİuyo sorë İi roy pjİı, e shdär kjok kjwang jİkong, miyde tjeyoga uunkongdë wİo. Eshko ga öötong kjok pjir dbaryoshko.

¹⁵»Dënashko ga Sbö tjİökwo İaga Daniel, e tjİökwo tonu İİëbo shäryë owa anmoyö Sbö shto zrek roshko kjİshko. Ère woydër ga kumi yötso. ¹⁶Eshko ga pjäy löng Judea kjokyo ga pjäy tökzong dİup İëkong; ¹⁷pjäy löng bop u dbo kjing sdok İi kjing go ga pjäy tökzong mäİing, pjäy opzrëk jek bomi u roshko İİëbo kjërë İİeme; ¹⁸pjäy löng bomi kjokshko ga pjäy jek bomi ushko iröng bomi shwong kop İëkong İi kjërë İİëm bakoe. ¹⁹E dbaryo ga walëga löng kjİlaraso İİëm, e song jİöe. Walëga kjwozirwa tjeng nä İe, e song jİö bakoe. ²⁰Rokozi Sbö kong ga pjäy tök kjok owa dbaryo İİëm, woshtozlong dbaryo İİëm bakoe.

²¹»E dbaryo ga İİëbo wen nopga kong owa anmoyö. İİëbo eni, e İkdaba tek dämärshko dwayo İİëm, ga wen e kjoyo ame. ²²İİëbo owa ëre ie Sbörë ber dbar ara İİëm, ba nopga kjrara İi woyde ara kjİshko. Eni İİëm kjwe ga ëye där ber sök së kjİlara İİeme.

²³»Eshko dbaryo ga no tjwe shäng tjëlë ga “iNo pjluyo ichara Sbörë li shäng na iŕia!” le. Oblë tjëlë ga “iShäng kjwe!” le bomi kong, gueniyo jlö lëmi lëme. ²⁴Eshko ga nopga ara to löng tjëlë ga “No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e tja” le. “Tja Sbö tjlökwö läga kjok ëre so” le. Gueniyo e ichaga Sbörë lëme. Lëbo iydëba lëm wëniyo shärye lök kësbang oblë oblë ara. Lëbo jyäglö shärye lök oblë oblë bakoe. Shärye lök eni, oba ara jyäpgwe wlo, Sbö nopga kjrara li ëmdë jyäpgwe wlo le, gueniyo epga jyäpgwe ga äe. ²⁵Gueniyo miydëmi pjir wlo ga llëye wen eshko li loror bomi kong tjän. ²⁶E kjishko ga ëye tjëlë ga “iNo pjluyo ichara Sbörë li shäng kjok dogro no lëmhshko!” le bomi kongshko ga pjäy jek eshko lëme. Eye tjëlë ga “iOpjnenno sök na!” le bomi kongshko ga jlö lëmi lëm bakoe. ²⁷No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng obishko ga e ber so llgwllëng ller kälä lletllet kjok dogo llaw pogo kjoyoe. Eni ga tja iğa nopga uunkongdë wëllë. ²⁸Shinmo doyo buk kjone ga lla tjwe tön ara eshko.

No to ter kjok dogo dwayo li tjwe iröng obi dbaryo

²⁹»Lëbo owa ëre dbaryo irgo ga

»“Dlō ber pjang yët,
ga mok kälä tē ame.

Dbala lon ter kjok dogo dwayo,
ga kjopkwo ber dete erä.”

³⁰»Eshko ga ikoba ga no to ter kjok dogo dwayo ëre jyäglö li wen kjok dogo ga bangkjreba kjok kjwang jikong, ga slar lök ara. Eshko ga ikoba ga tja ter tjwe pjäng sho roy ga bor dbo kälä ikoba wëllë. ³¹Bor parkagaga kjok dogo so ichër wli kësbang tē, ga bor nopga kjrara li kjre lök kjok kjwang jikong, tōya wlo.

³²»Tja kuzia. Pjäy pin, kjor ko *higuera* li go. KJOR kowo wen mite, korga wen tja glëshko ga miydëmi e go ga lushko dbaryo äätoe. ³³Eni ga lëbo tjeng kës ëre shäryë li imishko ga miydëmi e go ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng obi dbaryo li ääto eni bakoe. ³⁴Lër bomi kong jlökyo ga nopga löng eerishko dbaryo kjone kjone wolontë lëm obishko ga llëye lër shäng bomi kong ëre shäryë uunkong. ³⁵Kjopkwo, kjok ëre, e pjir ber drete. Gueniyo bor tjlökwora ber pjang iyado.

³⁶»E dbaryo llono, kjok orë, ëye ommydë lëme. Miydaga Sbö parkagaga kjok dogo sorë lëm, miydaga Sbö Wa ërerë lëm bakoe. Miydaga Data Sbörë eröe.

³⁷No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng obi döröshko ga lëbo shäryë kjok ëre kjing go li, e ber so lëbo shäryono Noë dbaryoshko li dik. ³⁸Eshko ga kjok ëre pitë lëm obishko ga nopga to löng wlep dli uë, di ië, orkwosmok ëng tjok öötong Noë opzrëno jem kjoyong kësbang roshko dbaryoshko. ³⁹Llëye tjwe shäryë eshko li miydaraba lëme. Eshko ga shunyo shrono kësbang, ga nopga li söra dirë, shtena drete. No to ter kjok dogo dwayo ëre tjweshko ga e shäryë eni bakoe. ⁴⁰Eshko dbaryo ga domerga löng do pjök parkë ba kjokshko. Kjlära söya, kjlära ie ber shäng eshko. ⁴¹Ga walëga löng do pjök lëbo kläk. Kjlära söya, kjlära ie ber shäng eshko.

42»E kjĩshko ga pjāy lõng sjẽk ãyado, bomi Tjĩlapga ẽre tjwe dbar Ìlono miydẽmi Ìlẽm kjĩshko. 43Tja kuzĩa. Ẽye tjwe Ìũrkẽ Ìlono miyde u sogo Ìĩrẽ kjwe ga koshe, ba u de, Ìlẽbo Ìũyotkẽba Ìlẽm wĩo. 44No to ter kjok dogo dwayo ẽre tjwe Ìlono miydẽmi Ìlẽm kuzong ga pjāy ber lõng bor koshẽ, poshãryak pjir ãyado.

Parkaga pjĩlũ, parkaga owa

45»Parkaga ie ba pjĩlũrẽ ber ba parkagaga oblẽ daga, sẽya ȃar ba dũoyo go kjok orẽ ga woyde ga parkaga Ìlẽye Ìe ba kong Ìi shãrye eni wĩeniyo, kjok miydẽ ara wĩeniyo bakoe. ȃGueniyo ga kjre sorẽ? 46Tjwe irõng obishko ga parkaga wĩeya ba pjĩlũrẽ shãng ba pak shãryẽ pjĩlũ Ìi, e kongda ber pjĩlũe. 47Ìrẽ bomi kong jĩlõkoyo ga era ie ba pjĩlũrẽ ber shãng ba Ìlẽbo uunkong kãgãyo. 48Gueniyo ga parkaga Ìi wotjĩlik owa wĩeni ga wotjĩlik ga ba pjĩlũ tjwe maling Ìlẽme Ìe, 49ga opyorgõ to shãng parkagaga oblẽ shdũng, ga glõ ara nẽlõga tjok. 50Eni wĩeni ga koshe shãng Ìlẽm dbaryoshko ga ba pjĩlũ tjwe. 51Eshko ga parkaga owa Ìi shdũya, iche nopga Sbõ tjĩlõkwo sõga jĩlõkoyo Ìe, gueniyo wotjĩlik owa ba pjĩlũshko tjeng Ìishko, ber shãng slar eshko, kowo uẽ, Ìlẽbo bang ara ba kong kjĩy.

Kjogĩloga dogĩlo sak kwara (10)

25 1»Sbõ ber no pjĩluyo sorẽ, e so Ìlẽbo Ìrẽ bomi kong ẽre kjoyoe. Pjĩlara ga orkwosmozĩlong dbaryo ga kjogĩloga tõno tjeng dogĩlo sak kwara (10), kjogĩlo orkwosmok wĩo Ìi yorkaga. Ba iõk shjiy bapkwõ sõra ba tjok kjĩlara Ìi Ìi, ga beno lõng domer orkwosmok wĩo Ìi koshẽ. 2Kjogĩloga dogĩlo shkẽng (5) wotjĩlik Ìlẽm wĩeniyo, kjogĩloga dogĩlo shkẽng (5) obi, era wotjĩlik pjĩlũ wĩeniyo. 3Kjogĩloga wotjĩlik Ìlẽm Ìira iõk dyo sõno ba tjok Ìlẽme. 4Kjogĩloga wotjĩlik pjĩlũ Ìira iõk dyo sõno ba bapkwõ roy, ga iõk dyo sõra Ìok bapkwõ oblẽ roy bakoe. 5Eshko ga domer orkwosmok wĩo Ìi shrono maling Ìlẽm kuzong ga poywõ Ìok uunkong, ga ponoe.

6»Kjok rong ga oba tjĩlẽ dbo go ga “ȃDomer Ìi tek shãng dõrõe! ȃPjāy opshis ba wĩokjrẽ!” Ìe.

7»Kuya kjogĩloga Ìirẽ ga kojono Ìok uunkong, ba iõk shjiy Ìi poshãrye wĩo. 8Kjogĩloga wotjĩlik Ìlẽm Ìi tjĩlẽ Ìok Ìlamo lõng Ìi kong ga “Borwa iõk sjer woydẽ. E kjĩshko ga tjawa sẽzĩ iõk dyo sira” Ìe.

9»Gueniyo kuya wotjĩlik pjĩlũ Ìirẽ ga tjĩlẽ Ìok ba kong ga “Ìlẽme. Borwatoy kjwõr shji uunkong kong wĩo Ìlẽme. Twẽrwa bomi kong kjwe ga borwatoy pjir bakoe. E kjĩshko ga pjāy to ba tjwĩlẽk bomi kong om go dey” Ìe.

10»Gueniyo jek Ìok ba tjwĩlẽk wopro ga domer Ìi shronoe. Kjogĩloga lõng ãyado ba koshẽ Ìi opzrẽno jek orkwosmozĩlong uyo Ìi roshko. Ga u bãng Ìi bãngzaraba take. 11E irgo ga kjogĩloga kjrina Ìi shrono Ìok irõng obi ga tjĩlẽ ga “ȃTjĩlapga, Tjĩlapga, u bãng dõs borwa kong!” Ìe.

12»Gueniyo kuya domer orkwosmok wĩo Ìirẽ ga tjĩlẽ ba kong ga “Ìrẽ bomi kong jĩlõkoyo ga pjāy ẽ miydẽr Ìlẽme” Ìe.

13»No to ter kjok dogo dwayo ẽre tjwe irõng dbar Ìlono, kjok orẽ, e miydẽmi Ìlẽme. E kjĩshko ga pjāy ber lõng sjẽk ãyado.

Parkagaga doglo mya

14»Shö ber no pjũyoy sorë, e so llëbo lër bomi kong ëre kjoyoe. Pjłara ga domer shäng kjłara. To kjok shto oblë go kjwlë wleni ga ba parkagaga rokara, ie ber lõng ba dbur dë wlo. 15Ba parkaga dbur dë pjłũ anmoyö li kong dbur sho pjłubłũn twara kjwo sak dbäw dbäw pjłoglo shkëng (5,000). Ba parkaga dbur dë pjłũ li kong twara kjwo sak dbäw dbäw pjłoglo pjok (2,000). Ba parkaga dbur dë pjłũ anmoyö llëm li kong twara kjwo sak dbäw dbäw (1,000). E irgo ga toe.

16»Parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjłoglo shkëng (5,000) li, llëbo tjwłëna dbur li go, ga soynena jek obi, ga dbur shano öötong bayo eni obi. 17Parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjłoglo pjok (2,000) li omshäryono e kjoyo bako, ga dbur shano bayo eni obi bakoe.

18Gueniyo parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw (1,000) lıra pjłëbgwo kjono kjwara klung roshko, ga dbur li jnena beno tjeng e roshko.

19»Dbar kop ara irgo ga domer li shrono shäng iröng obi ga ba parkagaga rokara, dbur li llgweya ba tjok wlo. 20Ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjłoglo shkëng (5,000) li shrono shäng ba shwoy ga tjłë ba pjłuyoy kong ga “Tjłapga, tja kong dbur sho pjłubłũn tworop kjwo sak dbäw dbäw pjłoglo shkëng (5,000). Tja dbur shano bayo eni obi” ë, ga dbur li twara ba kong uunkong.

21»Kuya ga tjłë ba kong ga “Pjłúe. Pja parkaga pjłũ wleniyo, llëye ë bop kägäyörë bop kong li shäryëp eni iyado. Pja kong llëbo tworor chira, ga dorop pjło beke. E kjışhko ga llëbo twër bop kong ara, dëp wlo. Pja opzrëk tek bor tjok na, pja ber sök wopjłũ wlo” ë.

22»E irgo ga ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjłoglo pjok (2,000) li shrono shäng ba shwoy ga tjłë ba kong ga “Tjłapga, tja kong dbur sho pjłubłũn tworop kjwo sak dbäw dbäw pjłoglo pjok (2,000). Tja dbur shano bayo eni obi” ë, ga dbur li twara ba kong uunkong.

23»Kuya ga tjłë ba kong ga “Pjłúe. Pja parkaga pjłũ wleniyo, llëye ë bop kägäyörë bop kong li shäryëp eni iyado. Pja kong llëbo tworor chira, ga dorop pjło beke. E kjışhko ga llëbo twër bop kong ara, dëp wlo. Pja opzrëk tek bor tjok na, pja ber sök wopjłũ wlo” ë.

24»E irgo ga ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw (1,000) li shrono shäng ba shwoy ga tjłë ba kong ga “Tjłapga, miydër pjłũ ga pja kjange. Pja dwłä bo kjrë, dwłä dgorop llëmshko. Dwłä sguinop llëmshko ga dwłä bo jöp eshko bakoe. 25E kjışhko ga pja bangkjröror ara, ga bop dbur li jnenor beno tjeng klung roshko. Tjeng ëre” ë ba kong.

26»Kuya ga tjłë ba kong ga “Pja parkaga owa, shmi ara. Miydëp pjłũ ga tja dwłä bo kjrë, dwłä dgoror llëmshko. Dwłä sguinor llëmshko ga dwłä bo jör eshko bakoe. 27E kjışhko ga bor dbur ëre sörop, jnenop dbur jnezłong uyo roshko dey. Eni kjwe ga tja tjwe iröng obi ga tja dbur töno e kjinmo kjwe” ë ba kong.

28»Eshko ga ba pjłuyoy tjłë oba kong ga “Dbur tjeng ba wloshko kjwe dözi, twozi kjłara shäng dbur shano kjwo sak dbäw dbäw pjłoglo sak dbäw (10,000) li

kong. ²⁹Ëye Ìlëbo tjok ga sěya jek obi, ber Ìlëbo ara wlo. Ëye Ìlëye Ìlëm ga Ìlëye tjeng sirawa li dōya ba shjiryō drete. ³⁰Parkaga Ìlëno Ìlëm kjwe dbuzi jek kjoko, kjok ro si roshko, ber shäng slar eshko, kowo uē, Ìlëbo bang ara ba kong kjiy” Ìe.

No Ìlgwezlong dbaryo

³¹»No to ter kjok dogo dwayo ère tjwe bor dbo kälä go, bor parkagaga kjok dogo so tjokshko ga tja sirkek wlar sök bor pjlu sökklo kälä Ìletllet li kjing go. ³²Eshko ga tjëyoga kjrina kjrina kjok kjwang jikong tjwe tön uunkong bor bokshto. Öng daga, ba öng wlep ushko so, ba shwling ushko so, e kje dboy dboy sorë ga nopga kjër dboy dboy eni bakoe.

³³»Nopga so öng wlep ushko so kjoyo li iër ber tjeng or këlkong. Nopga so shwling ushko so kjoyo li iër ber tjeng or milëkong. ³⁴E irgo ga no pjluo ère tjle nopga tjeng or këlkong li kong ga “Pjäy kjimtara bor Datarë. Pjäy tek löng kjok ëreshko. Kjok ère posharyak buk pjir, kjok ère sharyara Sbörë tek lekong. ³⁵Tja pjli arashko ga tja sënomi. Tja wodogroshko ga tja kong di tworomi. Tja song, tjwe shto oblë so dwayoshko ga tja wlojroromi bomi ushko. ³⁶Tja shwong Ìlëmshko ga tja kong shwong tworomi. Tja swlo arashko ga tja kjimtoromi. Tja sök no shdüzlong uyo roshko ga tja ñnomi öör jong ey” Ìer.

³⁷»Kuya nopga pjlo bek lire ga tjle lok bor kong ga “Tjlapga, ¿pja ñnorwa pjli arashko ga pja sënorwa lep li, e Ìlonoshko? ¿Pja wodogroshko ga pja kong di twororwa lep li, e Ìlonoshko? ³⁸¿Pja song, tjwe shto oblë so dwayoshko ga pja wlojrororwa borwa ushko lep li, e Ìlonoshko? ¿Pja shwong Ìlëmshko ga pja kong shwong twororwa lep li, e Ìlonoshko? ³⁹¿Pja swlo arashko, pja sök no shdüzlong uyo roshko ga pja ñnorwa öör jong lep li, e Ìlonoshko?” Ìe.

⁴⁰»Eshko ga tja tjle ba kong ga “Lër bomi kong jlokooyo ga sharyoromi eni bor pjeyo song wleniyo klara kong wleni ga sharyoromi bor kong wleni” Ìer.

⁴¹»E irgo ga tja tjle nopga tjeng or milëkong li kong ga “Pjäy shdungko. Pjäy opkjos bor zlong dwayo. Iök jong kwara pjë jong ri ri iyado. Sharyak jong Ä kong, ba pjeyoga kjok dogo so kong bakoe. Pjäy nom ber löng eshko iyado. ⁴²Tja pjli arashko ga tja sënomi Ìlëme. Tja wodogroshko ga tja kong di tworomi Ìlëme. ⁴³Tja song, tjwe shto oblë so dwayoshko ga tja wlojroromi bomi ushko Ìlëme. Tja shwong Ìlëmshko ga tja kong shwong tworomi Ìlëme. Tja swlo arashko, tja sök no shdüzlong uyo roshko ga tja ñnomi öör Ìlëm bakoe” Ìer.

⁴⁴»Kuya lok ga tjle lok bor kong ga “Tjlapga, ¿pja ñnorwa sorë lep li ga pja kjimtororwa Ìlëm Ìlonoshko?” Ìe.

⁴⁵»Eshko ga tja tjle ba kong ga “Lër bomi kong jlokooyo ga lëye sharyoromi eni bor pjeyo song wleniyo klara kong Ìlëm wleni ga sharyoromi bor kong Ìlëm wleni” Ìer.

⁴⁶»E irgo ga epga jongya ber tjeng shdüya iyado wlo. Ga nopga pjlo bek li jongya ber tjeng së iyado Sbö tjok wlo» Ìe ba kong.

«¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjíú?» Ílara ba wloyogarë

26 ¹Jesús tjëno pjir ga tjë ba oppinggaga kong ga ²«Miydëmi pjíú ga Israel tjëyoga dëktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li kjönma. Eshko dbaryo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre twëba bor wloyoga kong, tja zröya lok pjang kjlös go wlo» Ìe.

³Eshkoshko ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok ilgwega wleniyo, e tönö lok syöshtaga kësbangyo ko Caifás ushko, ⁴ga tjë lok ëng kong ga «¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjíú? Shay wlo ga jyöyotkëy. ⁵Gueniyo dbar shrëzlong dbaryo llëme. Llëm ga nopga ara ga wlike lok äe» Ìe.

Walë kjlara, poshtikklo lõ pjëblë tjwlo ara wleniyo tyara
Jesús dlu kjing go

⁶E irgo ga Jesús jek öötong shäng Betania kjokyo, Simón ushko. Dënashko ga Simón li poglo go swlo ara, sho an do jikong, gueniyo poptonoe. ⁷Jesús sök Simón ushkoshko ga walë shrono shäng ba zlong bäng kjlara, wloshko poshtikklo bapkwo tjwlo ara shäryak akkwo ko *alabastro* go, roshko poshtikklo lõ pjëblë tjwlo ara wleniyo. Eshko ga söra jek Jesús sök ië lishko, ga tyara ba dlu kjing go. ⁸Íya ba oppinggagarë ga iirkë jong, ga tjë lok ëng kong ga «¿Kjwe zäya kjweni ega? ⁹Zok ga kjwe soynena dburyo ara, oba song wleniyo kjimtoklo wlo dey» Ìe.

¹⁰Tjë löng llë li miydara Jesúsdë pjir kuzong ga tjë ba kong ga «¿Walë kjwe läywëmi eni ega? Llëye shäryara bor kong ëre beno pjíúe. ¹¹Oba song wleniyo löng bomi tjok iyado, gueniyo tjara shäng bomi tjok iyado llëme. ¹²Poshtikklo tyara bor doyo go ëre, e bor doyo poshäryoklo, tja iëba sakshko wlo. ¹³Ìër bomi kong jlökoyo ga kjok kjwang jikong kjone pogo ga Sbö tjlökwö roy pjíú lëbashko ga llëye shäryara walë kjwerë bor kong ëre woyoshreba, ga roy lëba bakoe» Ìe.

«Jesús soyner, twër ba wloyoga kong» Ílara Judasdë

¹⁴Jesús oppinggaga doglo sak kwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas Iscariote. E öör shäng syöshtaga kägäyoga ik, ¹⁵ga tjë ba kong ga «¿Jesús, e twër bomi kong ga tja potjwlëmi kjöm?» Ìe. Eni ga potjwlëna lok dbur sho pjíubíún kjwo sak mya (30). ¹⁶Eshko jek lëkong ga Judas beno shäng wotjlik ga «¿Jesús twër ba kong sorë ga pjíú?» Ìe.

Jesús iono ba oppinggaga tjok

¹⁷E irgo ga pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li öötonge. E dbaryo ga Jesús oppinggaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjë ba kong ga «¿Israel tjëyoga dëktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li dliyo shäryërwa kjone ga pjíú?»

¹⁸«Pjäy to Jerusalén kjokyo roshko. Domer shäng kjlara eshko. Pjäy tjë ba kong ga “Tjlapga no pingga tjë ga ‘Tja dbaryo äätoe. Tja jek bop ushko bor oppinggaga tjok, Israel tjëyoga dëktong tek Egipto kjokyo

dwayo dbaryo li shrërwa wlo' le" lëmi ba kong eni» le ba kong. ¹⁹Kuya lok ga shäryara lok eni, ga dbar shrëkklo li dliyo poshäryara lok pjire.

²⁰Öötong kjok shkë ga Jesús sök ië, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li tjok. ²¹Löng ië wopro ga Jesús tjlä ba kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy kjlara, tja soyneya, twe oba kong» le.

²²Kuya lok ga beno löng woydë arae. Ga kjlara kjlara tjlä Jesús kong ga «Tjlapga, tja llem llemdo?» le.

²³Kuya ga tjlä ba kong ga «Eye sök bor tjok, ba pjlung shosho suk pjir li pöya sök bor tjok ioklo kjwaraso roy ga bor soynege li e. ²⁴No to ter kjok dogo dwayo ëre wolon, tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Gueniyo bor soynege, era song jlöe. Weno llem kjwe ga pjlu ba kong dey» le.

²⁵Eni ga Judas, ba soynege li tjlä ba kong ga «No pingga, tja llem llemdo?» «Lëp sök om go lïro» le ba kong.

²⁶Löng ië wopro ga pjlung shosho suk pjir kjrara Jesúsdë kjwara, ga tjlä Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlu bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, twara sira sira ba oppinggaga kong, ga tjlä ba kong lok ga «Kjrozï, uozï, ëre bor sho wleni» le.

²⁷E irgo ga di ioklo kjrara kjwara, roy kjillgwo bo dyo dbo ara, ga tjlä Sbö kong ga «Tjawa kong kjillgwo bo dyo tworop ëre. Tjawa ber wopjlu bop tjok e kjishko» le. E irgo ga twara ba oppinggaga kjlara kjlara kong, ga tjlä ba kong lok ga «Jozï pjäy uunkongdë sira sira. ²⁸Ëre bor srëng wleni. E go ga tjlokwo twara Sbörë, beno iyado wlo li, e shärye. Bor srëng li kwon, nopga ara kong. E go ga owa pjang ba go li löya Sbörë ber drete. ²⁹Gueniyo lër bomi kong ga kjillgwo bo dyo iër ame, äär jong bor Data ber sök no pjluo dbaryoshko jä. Eshko ga iër bomi tjok jek obi» le.

**«Pjäy tjeng uunkong ëre, tja rayëmi pjire» lara Jesúsdë
ba oppinggaga kong**

³⁰E irgo ga tono lok pjlara Sbö kong, ga to jem lok Olivos dlupyo.

³¹Öötong löng eshko ga Jesús tjlä ba kong ga «Sbö tjlokwo tak pjang eni: »“Öng daga li zrör,

ga öng wlëp ushko so tjeng li shdär ber kjloro erä.”

Eni ga eeri shkëyo ga pjäy tjeng uunkong ëre, tja rayëmi pjire. ³²Gueniyo ga tja wolono, ga tja woshrrara Sbörë iröng obishko ga tja äär Galilea kjokyo bomi bäm go. Pjäy kosher shäng eshko» le.

³³Kuya Pedrorë ga tjlä ba kong ga «Llamora, pja rayara uunkong pjir ëmdë ga tjara, pja rayër lëme» le.

³⁴Kuya ga tjlä ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjluntë llem obishko ga “Jesús, e ë miydër lëme” löröp oba kong pjloglo mya tjan» le.

³⁵Gueniyo kuya ga tjlä ba kong obi ga «Eni lëme. Tja zrökoba jek bop tjok ëmdë ga “Jesús, e ë miydër lëme” lër ë kong lëme» le.

Ba oppinggaga lëmo li omloño e kjoyo bakoe.

Jesús syöshtono Sbö kong Getsemaní kjokyo

³⁶E irgo ga Jesús jek öötong shäng Getsemaní kjokyo ba oppinggaga tjok. Eshko ga tjëlë ba kong lök ga «Tja to syöshtë Sbö kong këm ëre wle wopro ga pjây wlar ber tjeng na» ìe.

³⁷Eni ga jek syöshtë lishko ga ba oppinggaga tjeng lì söra jek ba tjok doglo mya, Pedro, Santiago, Juan. Jek löngshko ga Jesús wosong, woydë ara. ³⁸Ga tjëlë ba kong lök ga «Tja woydë ara bor pjëlúshko. Kur ga tja wolon kjoyoe. Pjây ber tjeng na, ga pjây sjëke» ìe.

³⁹Eni ga opkwono jek këgo sit, ga kjök tono, kujono bokdo kjây klung go, ga syöshtono Sbö kong, tjëlë ga «Data, rokër bop kong sira ga llëbo wen bor kong owa dörö lì, e wen tjwe bor kong llëm kjwe dey. Shäryë eni ga pjëlú kjwe ga woydër eni. Gueniyo ga e laga tjarë llëme. E laga ber pjarë. Woydër ga llëbo shäryë, woydëp sorë lì eni» ìe.

⁴⁰E irgo ga tek shrono shäng ba oppinggaga doglo mya beno tjeng lishko ga wlëna bë tjeng pëe. Eni ga tjëlë Pedro kong ga «¿Pjây löng së wop sira ga äre? ⁴¹Pjây pë llëme. Pjây sjëke. Pjây syöshtozong. Eni ga pjây tjliya Äreshko ga pjây kjimte Sbörë, llëbo owa shäryëmi llëm wlo. Pjây llëbo pjëlú shäryë woydë jlö, gueniyo pjây womae» ìe.

⁴²E irgo ga jek syöshtë obi. Tjëlë ga «Data, llëbo wen tjwe bor kong owa lì kjëp ga ä wleni ga laga ber pjarë» ìe.

⁴³E irgo ga tek shrono shäng iröng obi ba oppinggaga beno tjeng lishko ga wlëna bë tjeng pë obi, bakkwo llir woydë ëng go poywörë kjishko.

⁴⁴Eni ga jek syöshtë pjälara obi, öötong pjloglo mya. Eshko ga tjälëno jek obi, lara bäm go sorë ga eni.

⁴⁵⁻⁴⁶Syöshtono pjir ga tek shrono shäng iröng obi ba oppinggaga beno tjeng lishko ga tjëlë ba kong ga «¿Pjây löng pë, woshtë obire? No to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng nopga owa wloshko lì dbaryo öötonge. İzia. Bor soynega tek shäng dörö tjan. Pjây kojözong. Shji to ëng dowlëk ba tjok» ìe.

Jesús shara ba wloyogarë

⁴⁷Jesús tjëlëydë pjitë llëm obishko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjälara ko Judas, e shrono shäng eshko. Nopga shrono löng träk llëm ba tjok, kjone kjone wloshko dröng, kjone kjone wloshko wlëng no shpökklo. Epga ichaga syöshtaga kägäyoga, judio tjlapgaga kjok llgwega wleniyorë. ⁴⁸Lunashko ga llgwera Judasdë nopga lì kong pjir tjan, Jesús, e ë miyde lök wlo. Tjälëno ba kong ga «Imi ga ëye lö shir ga domer lì e. E shamirë» lara eni.

⁴⁹Eni ga Judas jek öötong shäng Jesús zlong bäng ga tjëlë ba kong ga «¡Miga, Tjlapga no pingga!» ìe ba kong, ga lö shira.

⁵⁰Kuya ga tjëlë ba kong ga «Kjobe. Pja bor kjälara. Llëye shäryëp wlo lì shäryozong» ìe.

Eni ga nopga li tek shrono löng Jesús zlong bäng ga shakza lok pjä erä.
⁵¹Eshko ga nopga löng Jesús tjok eshko li kjlara dröng shino kjwangna, ga syöshtaga kësbangyo parkaga kwomgwo zakza tas jer lon pjik buk töshko erä.

⁵²Eni ga Jesús tjlä ba kong ga «Bop dröng kjwe jnes ba shtoy iröng obi. Eye engkjwë dröng go ga zrökoba dröng go bakoe. ⁵³Eni tjok ga rokër bor Data kong kjwe ga tja kong ba parkagaga kjok dogo so iche träk llem ga pjlu, kjinggwö sak kjwara kjingsho pjök (12) wleni. ¿E miydëp llemdo? ⁵⁴Gueniyo lleye wen bor kong li, e tak pjang Sbö tjlokwo go tjan. Rokër bor Data kong eni kjwe ga lleye tak pjang li shäryë eni lleme» le.

⁵⁵Ga Jesús tjlä nopga li kong ga «¿Pjäy tjwe bor shak dröng tjok, wläng no shpokklo tjok kjweni ega? ¿Tja shamishko ga tja engkjwë bomi tjok llemiro? Tja öör shäng oba ping ara, Sbö u zlong bäng. ¿Tja sharomi eshko llem egaro? ⁵⁶Gueniyo ëre shäryë jüni, tjlokwo tara Sbö tjlokwo lagaga tek dënashko sorë li ber jlokoyo wlo» le.

Eshko ga ba oppinggaga Jesús rayono uunkong, ga töktong to lok ey dwayo.

Jesús söraba öötong shäng Judío Kjok Llgwegaga Këskësyo bokshto

⁵⁷⁻⁵⁸E irgo ga Jesús söra lok to jongya syöshtaga kësbangyo ko Caifás ushko. Pedro jek shäng kä kjwaraso kä kjwaraso ba irgo. Öötong löng eshko ga opzrëno jek u li roshko, ga Pedro beno sök u bongkjako, Sbö u dagaga löng li tjok, lleye shäryëba pjir ber sorë iya wlo.

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo, e töno löng u li roshko tjan. ⁵⁹Syöshtaga kägäyoga, Judío Kjok Llgwegaga Këskësyo uunkong, Jesús zröya lok woydë. E kjishko ga nopga rokara ara töno tjeng lishko, Jesús jyöyotkë wlo, rote lok e go wlo. ⁶⁰Jyöyotkara lok ara, gueniyo lleye to wläna lleme. E irgo ga nopga kojono oblë do pjök, Jesús rotë wlo. ⁶¹Tjlä lok ga «Domer ëre tjläno ga “Sbö u ëre shdör dret, ga äär dbargwo mya ga shäryër ber ba shtoshko iröng obi” lara eni» le.

⁶²Eni ga syöshtaga kësbangyo li kojono, ga tjlä Jesús kong ga «Pja rote löng ara. ¿Dboryëp llemde?» le. ⁶³Kuya ga beno shäng kjinge. Eni ga syöshtaga kësbangyo li tjlä ba kong ga «¿No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, Sbö Wa läba li, e pjare? Los borwa kong jlokoyo, Sbö Sök Iyado li ko go» le.

⁶⁴Kuya ga tjlä ga «Lëp shäng pjare om go eni. Gueniyo lër bomi kong ga Sbö, lleye shärye woydë li shärye ga pjluë. Ga lono ga no to ter kjok dogo dwayo ëre imi sök ba orkwo këlekong, tja imi ter tjwe kjok dogo pjäng sho tjrëko bakoe» le.

⁶⁵Kuya syöshtaga kësbangyo lirë ga ba shwong dwlëkza tjä tjä iirdë. Tjlä ga «¿Domer kjwe shäng Sbö läywë owa, ber tjwlo llem wlo le! ¿Eye wläy ba rotë obi lleno? Lleye lara li kuromi pjir tjan. ⁶⁶¿Kumi ga sorë?» le.

Kuya nopga töno tjeng uunkong lirë ga tjlä ga «¿Kjwe zrökko!» le.

⁶⁷Eshko ga Jesús yora lok. Bokso go tröng twara lok bakoe. Kjone kjone omkwomso shpono, ⁶⁸ga tjlä ba kong ga «Pja no pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li jlokoyo wleni ga pja shpoga ërë los borwa kong» le.

«Jesús, e ë miydër lîeme» lara Pedrorë

⁶⁹E wopro ga Pedro sök kjoko, u bongkjako. Eshko ga kjoglo shäng kjlara, syöshtaga kësbangyo parkaga wleniyo. Tek shrono shäng Pedro zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Nopga jëk löng Jesús, Galilea so li tjok, e kjalarayo pja» le.

⁷⁰Kuya ga tjlë ga «¡Jyö! Lläye lëp shäng li miydër lîeme» le. ⁷¹E irgo ga jek öötong shäng kjër pjlor kalëkong, u bäng jong lishko.

Eshko ga kjoglo oblë omîno, ga tjlë nopga löng li kong ga «Kjwe jëk shäng Jesús, Nazaret so li tjok» le.

⁷²Kuya Pedrorë ga tjlë nopga li kong ga «¡Jyö! Lër bomi kong jlökoyo ga domer, e ë miydër lîeme» le.

⁷³E irgo ga nopga löng eshko li tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Miydërwa pjlu ga pja ba kjalarayo. Pja ba pjeyo jlöe, bop tjlë wle go ga wëlee» le.

⁷⁴Kuya ga tjlë ba kong ga «¡Jyö! Lër bomi kong jlökoyo ga domer, e ë miydër lîeme. Eni lîem ga rokër Sbö kong ga tja shdüya» le.

Jekdo eshko ga kjörkö kjlunoe. ⁷⁵Eshko ga woyoshre kjlay ga Jesús tjlëno ba kong ga «Kjörkö kjluntë lîem obishko ga “Jesús, e ë miydër lîeme” lorop oba kong pjloglo mya tjan» lara. Eni ga opshino ey dwayo, ga slatong jlökoyo.

Jesús söraba Pilato bokshto

27 ¹Wëshko kjok shröng ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok lîgwega wleniyo, Jesús zröya lok sorë li, e lîgwera lok pjire. ²E irgo ga Jesús orkwo pirira, ga söra lok jek, ga twara Pilato kong. Pilato, e kjok eshko so ichaga.

Judas wolonoe

³Jesús roy kura Judas, ba soynega lirë, ga miydara ga Jesús, e zrökko. Eshko ga bangyo ba kong ara, ga dbur sho pjlublün kjwo sak mya (30) ba potjwlëkklo li twara iröng syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok lîgwega wleniyo kong, ga tjlë ba kong lok ga ⁴«Llëbo owa shäryoror. Domer pjlo bek tworor bomi kong, zrömi wlo» le.

Gueniyo kuya lok ga tjlë ba kong ga «E borwa kong ga lläye drete. E miydaga ber pjarë om go» le.

⁵Eni ga dbur sho li dbukza Judasdë shläw, beno tjeng Sbö u dburyo jnezlong uyo li roshko, ga to jek ey dwayo, ga opskunoe.

⁶Dbur sho li tona syöshtaga kägäyogarë, ga tjlë ëng kong ga «Dbur sho ëre, e domer potjwlëkklo, zrökoba wlo. E kjishko ga iëy ber jong Sbö u li dburyo jnezlong ga äe» le. ⁷Eni ga lanyotkara lok pjir ga kjok tjwlëna kjrina ko Klung Sbiyo Shäryaga kjokyo, ber buk sakshko, oba shto oblë so kong wlo. ⁸E kjishko ga kjok eshko kowaraba beno srëng kjokyo, ga eerishko ga kowëba jong eni obi. ⁹Eni ga tjlökwö lara Sbö tjlökwö laga tek dënashko so Jeremíasdë li beno jlökoyo. Tjlëno beno eni:

- «Dbur sho pjłublún kjwo sak mya (30) li kjrara łok,
e tjwłō iara Israel tjēyogarē beno eni.
10 Ga Klung Sbiyo Shāryaga kjokyo li tjwłēna łok dbur li go,
tja ichara Tjłapgarē sorē li eni.»

Jesús sōraba Pilato bokshto

- 11 Jesús sōra łok ōōtong shāng kjok eshko so ichaga Pilato bokshtoshko
ga Pilato tjłē ba kong ga «¿Judío pjłuyo li pjare?»
«Łēp sōk om go łiro» le ba kong.
12 Eshko ga Jesús rote syōshtaga kāgāyoga, judío tjłapgaga kjok łlgwega
włeniyorē łōng ara. Gueniyo dboryara Jesúsdē łlēme.
13 Eni ga Pilato tjłē ba kong ga «¿Pja rote łōng ara li kugōp łlēmdo?» le.
14 Gueniyo dboryara kjak kjwara łlēme. E kjishko ga woyotjłiya Pilatorē arae.

Jesús ichara Pilatorē, zrōkoba włō

- 15 Äär lu pjłobi go ga Israel tjēyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo
dbaryo shrēkkłoshko ga nopga bāngzak tjeng no shdūzłong uyo roshko
li, enido ga raye Pilatorē kjłara. Woyde nopgarē kjone dey ga e rayayde.
16 Eshko ga no bāngzak shāng kjłara ko Barrabás, roy kēsbanke. 17 Eni ga
nopga shrono łōng arashko ga Pilato tjłē ba kong łok ga «¿Woydēmi ga
ēye dōr, Barrabásde, de Jesús, e kowēba no pjłuyo ichara Sbōrē shrono
shāng li?» le. 18 Miydara pjłū ga Jesús woydēba ara kjishko ga ymoyotke
ba wloyogarē ara, ga sōra łok ba kong e kjishko.
19 Pilato sōk no łlgwezłong shtoyo wopro ga ba boy tjłōkwo ichono
ba kong. Tjłē ga «Domer łlgwep sōk li, e pjłō beke. Kjupke shkēyo ga e
yoyoīnor owa anmoyō. ¡E kjishko ga wēyē, barwēy łlēme!» le.
20 Gueniyo ga nopga tjeng ara eshko li poshduna syōshtaga kāgāyoga, judío
tjłapgaga kjok łlgwega włeniyorē arae. Tjłē ga «Rokozī ba kong ga Barrabás,
e dōyde bi kong dey łozī eni. Rokozī obi ga Jesúsdā zrōkko łozī eni» le.
21 Eshko ga Pilato tjłē nopga łōng li kong ga «¿Nopga do pjōk ēre dōr
bomi kong kjone dey?»
«¡Barrabás, e dōpdē!» le łok ba kong.
22 Kuya ga tjłē ba kong ga «¿Eni ga łlēye woydēmi ga shāryēr Jesús, no
pjłuyo ichara Sbōrē shrono shāng lēba li kong?»
«¡Zrōs pjang kjłōs go!» le łok eni.
23 Kuya ga tjłē ba kong ga «¿Łlē kjīy? Łlēbo owa shāryara li łozī bor kong» le.
Gueniyo nopga tjłē jek obi ga «¡Zrōs pjang kjłōs go!» le eni.
24 Eni ga iya Pilatorē ga nopga li tjłōkwo jong kjwaraso, nopga
shdōktong ēngkjwē woydē włeni, łlēye le ba kong, kjłopswē ber wotjłik
oblē włō ga ae. E kjishko ga di rokara sira, ga orkwo shkwono nopga
li bokshto. Tjłē ga «Kjwe ichēr zrōkoba włō, gueniyo miydaga ber tjārē
łlēme. Miydaga ber pjāyde om go» le.

²⁵Kuya nopga lîrê ga tjîlê ba kong ga «Woŀono ga miydaga ber tjawarê, borwa wapgarê bakoe» îe.

²⁶Eni ga Barrabás, e shira, ga rayarae. E irgo ga Jesúsda twara ba êngkjwagaga kong, shpoya lõk no shpokkîlo go wîlo, zröya lõk pjang kjîlôs go wîlo bakoe.

Jesús joywara êngkjwagagarê

²⁷Eni ga söra lõk, öötong shäng Pilato u bongkjako. Shto eshko, e kowêba *pretorio*. Ga êngkjwagaga töno tjeng uunkong eshko, ba zlong bäng pjribrie.

²⁸Eshko ga Jesús shwong skwara lõk, äska wîlêna lõk kara pjîlupga shwong wîleniyo ko dingding shwêshwê, ga pjuna lõk ba do go. ²⁹Ga shkô sho ywara lõk kjwara, beno pjîlu dîu ioklô wîleni, ga iara lõk pjang ba dîu go, ga kong kjê twara kjwangna, ba orkwo kêlêkong. Eshko ga tjîlê lõk ba kong dbo go ga «Judío pjîluyo, pja pjîlú, pja tjwîlô arae!» îe lõk eni, ba joywoklô.

³⁰Eshko ga go tröng twara, shpokza lõk tjâ tjâ kjê lî go ara ba kâshko bakoe.

³¹Joywara lõk pjir ga ba shwong pjang ba do go lî skwara lõk, ga ba shwong baiya lî pjuna lõk jek iröng obi. E irgo ga söra lõk to, zröya lõk pjang kjîlôs go wîlo.

Jesús zröraba pjang kjîlôs go

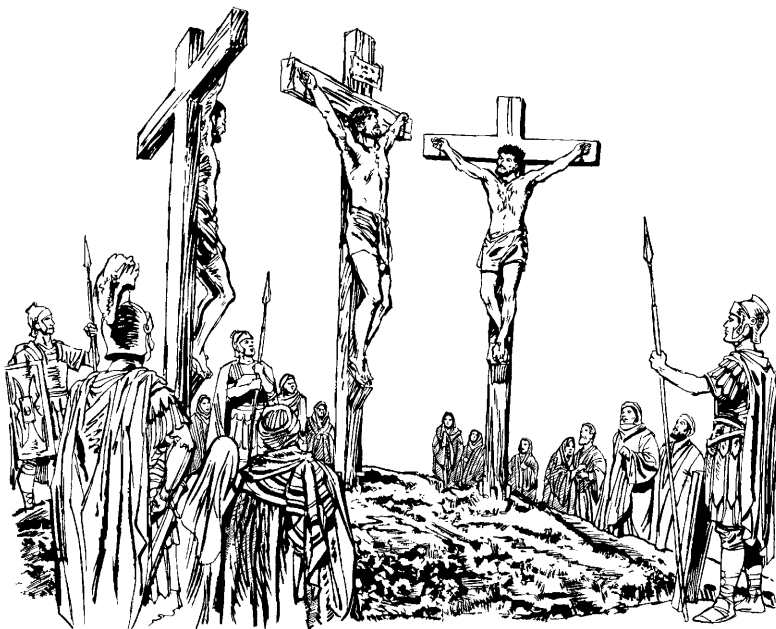
³²Jek lõng kjwîlê irbo bäng go ga domer wîlêna lõk kjîlara ko Simón, e Cirene so, ga ichara lõk dbo go Jesús kjîlôs lî sök.

³³E irgo ga jem öötong lõng kjokyo ko Gólgota. (E «No Kâ Dbogîlo dîlupyô» lõklô.) ³⁴Eshko ga kjîllgwo bo dyo dbo ara ropsrâra lõk îlêbo kêä wîleniyo tjok, ga twara lõk Jesús kong, ie wîlo. Tjîlîna sira, gueniyo iara îlême.

³⁵Eshko ga lõra lõk pjang kjîlôs go irgo ga êngkjwagaga tjeng lî tjôto lõk îlêbo jyâgîlo go, Jesús shwong lî ber ê kong îya lõk wîlo. ³⁶E irgo ga sirkeno lõng eshko ba dê. ³⁷Jesús lõk pjangshko lî kopshko, kjibokwo iak pjang kjwara, e zröya lõk îlê kjîy miydêba wîlo. Kjibokwo tak pjang lî tjîlê ga «Domer êre ko Jesús. E judío pjîluyo.» ³⁸Jesús lõra pjangshko ga nopga lû ä wîleniyo lõra lõk do pjök kjîlôs go bakoe. Kjîlara pjang or kêlê, kjîlara pjang or milê, kjîlôsyo dboy dboy.

³⁹Eshko ga nopga jek lõng Jesús lõk pjangshko lî kâ wikza tjâ tjâ, joywe lõk wîlo. Ga lâywe lõng owa bakoe. ⁴⁰Tjîlê ga «Pja Sbô u shdök ber dret, ga äär dbargwo mya ga shäryêp ber ba shtoshko iröng obi îorop eni. Pja Sbô Wa jîlokoyo ga pja opdôs om go, pja ter oplôs töshko kjîlôs kjwe go dwayo» îe.

⁴¹Jesús joywe syôshtaga kâgâyoga, no pinggaga kjok îlgwekkîlo tara Moisésdê lî go, judío tjîlapgaga kjok îlgwega wîleniyorê eni bakoe. Tjîlê lõk êng kong ga ⁴²«Oba oblêra dôra, gueniyo opdök om go ga äe. Kjwe Israel tjêyo pjîluyo îe. Woyde ga oplông töshko kjîlôs kjwe go dwayo. Enira tjawa mär ba go kjwe. ⁴³“Tja mär Sbô go” îara. Enira woyde Sbörê ga dôya. “Tja Sbô Wa” îara bi kong om go» îe. ⁴⁴Nopga do pjök lû ä wîleniyo lõk lõk kjîlôs go Jesús pjîlor kar kar êmdê ga omîâywê lõng eni bakoe.

*Jesús lõraba pjang kjös go, ga nopga lû ä wleniyo lõraba
lök do pjök ba tjok bakoe (Mateo 27.38)*

Jesús wolono pjang kjlös go

⁴⁵Öötong dlo dluw bek ga kjok ro zoktong kjok kjwang jikong beno yet erä. Beno eni äär jong dlo pjö le wleni. ⁴⁶Dlo öötong eni ga Jesús tjläno dbo go, tjlä ga «Elí, Elí, ¿lama sabactani?» le. (E «Bor Sbö, bor Sbö, ¿tja rayorop jüni ega?» löklo.)

⁴⁷Kuya nopga tjeng eshko lirë ga tjlä eng kong ga «Sbö tjläkwo läga tek denashko so Elías, e ro kayde pjang» le. ⁴⁸Eshko ga domer shäng kjlara jek tji tji, ga llëbo lluklluk di shak ara wleniyo kjrara kjwara, pöra kjillgwo bo dyo shpoä go, kjrochara kjor dbo go, ga poyona jem, shuya Jesúsdë wlo lara. ⁴⁹Eshko ga llamo löng li tjlä ba kong ga «Wëyë. Elías tjwe ba dökde iy» le.

⁵⁰E irgo ga ay le Jesúsdë dbo go obi, ga wolonoe. ⁵¹Eshko ga Sbö u roshko ga shwong kësang iak pjang eshko li dwlëtong aas ter kjomo dwayo äär jong töshko, beno kjring pjök. Klung iano jek shkik shkik, guëng woktong aas, ⁵²ga sak roshwino ara. Eshko ga Sbö nopga kjone kjone wolono tjeng li, e woshrra Sbörë iröng obi, beno löng së, ⁵³ga opshino ba sak roy dwayo. Ga Jesús woshrra Sbörë iröng obi irgo ga epga jek öötong opzrëno löng kjok zrek ko Jerusalén li roshko. Eshko ga ikoba löng arae.

⁵⁴Jesús lõk pjang kjlös go li bokshto ga ãngkjwagaga lõng kjløbö ba dë, ba kãgãyo shãng ba tjok. Yo li kura lõk, ga llëbo shãryono li ãna lõk uunkong. Eni ga bangkjrara lõk tira llëm, ga tjlë lõk ãng kong ga «Shinmo lõk pjang kjlös go kjwe, e Sbõ Wa jlõ» le.

⁵⁵Eshko ga walëga tjeng kjløbö, tek tjeng Galilea kjokyo dwayo Jesús tjok, ba kjimtë wlo. Eshko ga llëye shãryëba Jesús kong li ãya tjeng pjola sit. ⁵⁶E tjrëko tjeng doglo mya, kjlara ko María Magdala so, kjlara, e Zebedeo boy, kjlara ko María. María, e Santiago, José mekë.

Jesús doyo jnena Joséré

⁵⁷Domer dbur ara wleniyo shãng kjlara ko José, e Arimatea so. E oppino ara Jesús tjok. Kjek sëng ga ⁵⁸jek öötong shãng Pilato shwoy ga Jesús doyo rokara ba kong, jneya wlo. Eni ga ba nopga ichara Pilatorë, Jesús doyo twë ba kong wlo. ⁵⁹Eni ga kjrara Joséré, popgara shwong ko pjlublún, pjlu wleniyo go, ⁶⁰ga söra jek öötong sak baiyashko. Eshko ga pjlebgwo jong kwara guëmkwota roshko, kara Joséré om go. Shinmo iaydëba eshko llëm obi. Eshko ga doyo li iara beno buk ba roshko, ga bãngzara ak kësbang wleniyo go, ga toe.

⁶¹María Magdala so, María oblë li, e sirkeno beno lõng sak li bokshto.

Jesús doyo buk li dagaga

⁶²Wëshko, woshtozlong dbaryo ga syöshtaga kãgãyoga, fariseoga, e jek lõk Pilato shwoy. Öötong lõng ba shwoy ga ⁶³tjlë lõk ba kong ga «Tjlapga, woyoshrërwa ga jyögwang li shãng së obishko ga tjlëno ga «Äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» lara eni. ⁶⁴E kjishko ga rokërwa bop kong sira ga nopga ichëp ba doyo buk sakshko li dë, äär jong dbargwo mya. Eni llëm ga ba oppinggaga tjwe ba lüyotkë kjwe. Eni kjwe ga tjlë lõk oba kong ga «E woshrara Sbörë iröng obi» le kjwe. Eni ga jyö ëre ber owa anmoyö, jyö lara bãm go li kjinmo» le.

⁶⁵Kuya ga tjlë ba kong ga «Jölö. Ængkjwagaga sözi kjløbö, doyo buk kjone li dëmi yötso wlo, miydëmi sorë li eni» le. ⁶⁶Eni ga jek öötong lõng sak lishko ga jyä iara lõk beno pjang ak jong ba bãngzakklo li go, dökoba llëm wlo, ga ãngkjwagaga li iara beno lõng ba dë eshko.

Jesús woshrara Sbörë iröng obi

28 ¹Woshtozlong dbaryo li pjitonge. Wëshko kjok shröng, sondëshko ga walëga do pjok ko María Magdala so, María oblë li, e jek lõk jongya sak li ik. ²Eshko ga Sbõ parkaga kjok dogo so ter shrono shãng eshko kjlara. E kjishko ga yo ian pjang kjok eshko dbo träk llëme. Ga Sbõ parkaga li jek öötong shãng sakshko ga ak iak beno jong ba bãngzakklo li dira, kjara beno jong ba sor go, ga sirkeno sök ba kjing go. ³Sbõ parkaga li kälä ara so llgwlëng kjoyo, shwong ko pjlublún so pjäng sho kjoyo bakoe. ⁴Ïya ãngkjwagaga lõng lirë ga sëya llëm, kjlo dete erä, ga dgono jek rish rish tjeng töshko, beno wolono lõng wleni.

⁵Eshko ga Sbö parkaga li tjêl walêga li kong ga «Lêye bangkjre mi lême. Miydêr ga pjây tek löng êre Jesús, zröraba pjang kjlös go li doyo wêga. ⁶Gueniyo ga e buk na lême. E woshrono iröng obi, lara om go sorê li eni. Pjây tek iak beno buk li shtoyo imia. ⁷Inomi ga pjây nom maling ba oppinggaga löng li shwoy, ga pjây tjêl ba kong ga “Jesús, e woshrra Sbörê iröng obi. E jek Galilea kjokyo bomi bäm go. Imi eshko” lêmi ba kong eni. Lêye lêr bomi kong wlo li e» lê.

⁸Eshko ga kjok bangkjre lok ara, gueniyo löng wopjlu bakoe. Eni ga jek zron jong jongya Jesús oppinggaga löng lishko, roy söya lok ba kong wlo. ⁹Eshko ga Jesús eng wleno ba tjok ga tjêl ba kong ga «Miga» lê. Iya lok ga tek ba zlong bang, ga dre popjlura lok, poshrëya wlo. ¹⁰Eni ga Jesús tjêl ba kong ga «Lêye bangkjre mi lême. Pjây nom tjêl bor pjeyoga kong ga “Pjây nom Galilea kjokyo. Jesús imi eshko” lêmi ba kong eni» lê.

Jesús doyo dagaga icharaba jyörkë

¹¹E wopro ga engkwagaga Jesús doyo daga li kjone kjone jek öötong löng Jerusalén kjokyo roshko, syöshtaga kägäyoga ik. Öötong löng eshko ga lêye shäryono kës li lara lok ba kong pjire. ¹²Kuya lok ga to lan judío tjlapgaga kjok ilgwega wleniyo tjok, lêye shärye wlo li woyotjläya jong kjrinaso wlo. E irgo ga dbur twara lok engkwagaga li kong arae. ¹³Ga tjêl lok ba kong ga «Lêye inomi li roy lëy ë kong lême. Pjây to löng tjêl oba kong ga “Shkëshko ga tjawa löng pë wopro ga ba oppinggaga tek shrono löng eshko, shinmo doyo buk li lüyotkara, ga söra toe” lêmi oba kong eni. ¹⁴Roy kuya nopga kjok êre so ichagaga lirë ga tjawa lan ba tjok yötso eshko. Pjây woydë llë kjäy lême» lê. ¹⁵Kuya engkwagaga lirë ga dbur li kjrara, ga llëbo shäryara, lara lok ba kong sorê li eni. E kjishko ga dbar eerishko ga judíoga omroy lë löng eni.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kwara kjingsho kjlara (11) li kong

¹⁶E irgo ga Jesús oppinggaga doglo sak kwara kjingsho kjlara (11) li to öötong löng Galilea kjokyo, dlup jong lara Jesúsdë ba kong li go. ¹⁷Eshko ga Jesús ina lok, ga poshrëra. Gueniyo kjone kjone wotjlik ga e Jesús llëm dikjoyoe lê. ¹⁸Eshko ga Jesús tek ba zlong bang ga tjêl ba kong ga «Tja kong dbo twara Sbörê, tja ber sök kjok dogo sopga, kjok êre sopga löng kës li, e ichaga wlo. ¹⁹Eni ga pjây jongya jong kjok kwang jikong, tja roy lêmi tjëyoga uunkong kong, epga ber löng bor oppingga wlo. Ga Data Sbö ko go, Sbö Wa êre ko go, Sbö Sëya ko go ga epga wëmia. ²⁰Ga lêye loror bomi kong, shäryëmi wlo li pimi ba kong pjir, shärye lok eni bako wlo. Ga tja ber shäng bomi tjok iyado, äär jong kjok pjir dbaryo lishko» lê.